Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 26 ta' Novembru 2021
(OR. en)

14337/21

Fajl Interistituzzjonali:
2020/0359(COD)

CODEC 1541
CSC 416
CSCI 147
CYBER 312
DATAPROTECT 269
JAI 1295
MI 891
TELECOM 435

NOTA

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kunsill
Nru. dok. preċ.:	9583/2/21, 11724/21
Nru dok. Cion:	14150/20
Suġġett:	Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' ċibersigurtà madwar l-Unjoni kollha, li tħassar id-Direttiva 2016/1148 *- Approċċ Ġenerali*

I. INTRODUZZJONI

1. Fis-16 ta' Diċembru 2020, il-Kummissjoni adottat il-proposta għal Direttiva dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' ċibersigurtà madwar l-Unjoni kollha (id-Direttiva NIS riveduta jew "NIS 2")[1] bil-għan li tissostitwixxi d-Direttiva attwali dwar is-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni ("id-Direttiva NIS")[2].

1 Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' ċibersigurtà madwar l-Unjoni kollha, li tħassar id-Direttiva (UE) 2016/1148

2 Direttiva 2016/1148 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Lulju 2016 dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni madwar l-Unjoni

Il-proposta kienet waħda mill-azzjonijiet previsti fl-Istrateġija tal-UE dwar iċ-Ċibersigurtà għad-Deċennju Diġitali[3] biex jiġi żgurat li ċ-ċittadini u n-negozji jibbenefikaw minn teknoloġiji diġitali affidabbli.

2. Il-proposta hija bbażata fuq l-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) u għandha l-għan li ttejjeb aktar ir-reżiljenza u l-kapaċitajiet ta' rispons għall-inċidenti tal-entitajiet pubbliċi u privati, l-awtoritajiet kompetenti u l-Unjoni kollha kemm hi.

3. Fil-Parlament Ewropew, il-kumitat responsabbli għall-proposta huwa l-Kumitat għall-Industrija, ir-Riċerka u l-Enerġija (ITRE). Il-Kumitat ITRE adotta r-rapport tar-Rapporteur fit-28 ta' Ottubru 2021.

4. Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni tiegħu fit-28 ta' April 2021.

5. Fit-3 ta' Frar 2021, il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti ddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni dwar il-proposta[4]. S'issa, il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni għadu ma tax l-opinjoni tiegħu.

6. Il-Kontrollur Ewropew għall-Protezzjoni tad-Data adotta l-opinjoni tiegħu fil-11 ta' Marzu 2021[5].

7. Fil-konklużjonijiet tiegħu[6] tat-22 ta' Marzu 2021 dwar l-Istrateġija tal-UE dwar iċ-Ċibersigurtà għad-Deċennju Diġitali, il-Kunsill ħa nota tal-proposta l-ġdida li tibni fuq id-Direttiva NIS u tenna l-appoġġ tiegħu għat-tisħiħ u l-armonizzazzjoni tal-oqfsa nazzjonali taċ-ċibersigurtà u għal kooperazzjoni sostnuta bejn l-Istati Membri.

8. Fil-konklużjoni tiegħu tal-21 u t-22 ta' Ottubru 2021, il-Kunsill Ewropew appella biex isir progress fuq il-ħidma dwar il-proposta għal Direttiva NIS riveduta.

[3] 14133/20
[4] 5573/21
[5] Opinjoni 5/2021 dwar l-Istrateġija ta' Ċibersigurtà u d-Direttiva NIS 2.0
[6] 6722/21

II. ĦIDMA FIL-KORPI PREPARATORJI TAL-KUNSILL

9. Fil-Kunsill, l-eżami tal-proposta twettaq fil-Grupp ta' Ħidma Orizzontali dwar Kwistjonijiet ta' Ċiberspazju (minn hawn 'il quddiem "HWPCI"). L-eżami tal-proposta beda matul il-Presidenza Portugiża fid-19 ta' Jannar b'qari bir-reqqa tal-proposta, li ppermetta lill-Istati Membri jippreżentaw il-mistoqsijiet tagħhom u jenfasizzaw it-tħassib prinċipali tagħhom u jaslu spjegazzjonijiet dettaljati mill-Kummissjoni dwar il-bidliet fid-Direttiva riveduta.

10. Matul il-Presidenza Portugiża, l-HWPCI ddedika 17-il laqgħa għall-preżentazzjoni u l-qari tal-proposta. Fl-4 ta' Ġunju 2021 ġie ppreżentat rapport ta' progress tal-qari lill-Kunsill TTE.

11. Minn dak iż-żmien il-ħidma kompliet u intensifikat matul il-Presidenza Slovena bl-objettiv li jintlaħaq approċċ ġenerali fil-laqgħa tal-Kunsill (Trasport, Telekomunikazzjoni u Enerġija) tat-3 ta' Diċembru 2021.Il-Presidenza Slovena ddedikat 15-il laqgħa għar-reviżjoni tal-proposta NIS 2 u ħafna diskussjonijiet bilaterali fil-livelli kollha.

12. L-HWPCI ffoka l-ħidma tiegħu dwar l-abbozzar mill-ġdid tat-test tal-proposta, għall-ewwel, fuq l-interazzjoni tad-Direttiva NIS 2 mal-leġiżlazzjoni settorjali u l-kamp ta' applikazzjoni settorjali, b'mod partikolari fir-rigward tal-amministrazzjoni pubblika, ir-root servers tad-DNS u l-klawżola ta' esklużjoni u, imbagħad, fost suġġetti oħra, fuq ir-rieżami bejn il-pari, il-ġuriżdizzjoni u l-assistenza reċiproka, id-divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet, il-bażijiet ta' data tal-ismijiet tad-dominju u d-data tar-reġistrazzjoni u l-kooperazzjoni internazzjonali.

13. L-ewwel proposta ta' kompromess dwar it-test tad-Direttiva proposta nħarġet fil-21 ta' Settembru 2021[7], ibbażata fuq il-kummenti bil-miktub u d-dokumenti informali li waslu mingħand l-Istati Membri, kif ukoll fuq il-proposti ta' kompromess preċedenti dwar l-interazzjoni tad-Direttiva NIS 2 mal-leġiżlazzjoni settorjali u dwar il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva NIS 2.

[7] 12019/21

14. L-aħħar reviżjoni[8] tal-proposta ta' kompromess tal-Presidenza ġiet diskussa fil-livell tal-grupp ta' ħidma fit-22 ta' Novembru 2021. Filwaqt li d-delegazzjonijiet laqgħu b'mod ġenerali t-test ta' kompromess, xi wħud xorta qajmu riżervi ta' skrutinju jew għamlu kummenti dwar partijiet tal-proposta ta' kompromess. Baqa' jiġi ssuġġerit xi abbozzar mill-ġdid f'ċerti partijiet tat-test.

III. SUSTANZA

15. Abbażi tad-diskussjonijiet fil-livell tal-Grupp ta' Ħidma, il-punti li ġejjin ġew identifikati bħala l-kwistjonijiet politiċi prinċipali:

a) Kamp ta' applikazzjoni (Art. 2)

Mill-bidu tad-diskussjonijiet dwar il-proposta NIS 2, it-tħassib ewlieni espress mill-Istati Membri kien iż-żieda sinifikanti fl-għadd ta' entitajiet koperti mid-Direttiva, u, b'mod partikolari, l-introduzzjoni tar-regola dwar id-daqs massimu li biha l-entitajiet medji u kbar kollha li joperaw fis-setturi jew jipprovdu s-servizzi koperti mid-Direttiva NIS 2 jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tagħha. Filwaqt li l-proposta ta' kompromess iżżomm din ir-regola ġenerali, hija tinkludi dispożizzjonijiet addizzjonali biex tiżgura l-proporzjonalità meħtieġa, livell ogħla ta' ġestjoni tar-riskju u kriterji ċari ta' kritiċità għad-determinazzjoni tal-entitajiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva. Barra minn hekk, il-proposta ta' kompromess tinkludi dispożizzjonijiet speċifiċi dwar il-prijoritizzazzjoni tal-użu ta' miżuri ta' superviżjoni skont approċċ ibbażat fuq ir-riskju.

[8] 12019/5/21 REV 5

b) Amministrazzjoni pubblika (Art. 2(2a))

L-inklużjoni tal-amministrazzjoni pubblika fl-ambitu tad-Direttiva NIS 2 kien suġġett diskuss ħafna, meta wieħed iqis li s-settur tal-amministrazzjoni pubblika huwa aktar distint minn setturi oħra koperti mid-Direttiva NIS 2. Il-Presidenza fittxet approċċ bilanċjat li jieħu kont tal-ispeċifiċitajiet tal-oqfsa tal-amministrazzjoni pubblika nazzjonali u li jiżgura li l-Istati Membri jkollhom grad ta' flessibbiltà fir-rigward tad-determinazzjoni tal-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' NIS 2. Għaldaqstant, fit-test ta' kompromess, NIS 2 tapplika għall-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika tal-gvernijiet ċentrali, filwaqt li l-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu wkoll li d-Direttiva tapplika għall-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika fil-livell reġjonali u lokali.

c) Il-klawżola ta' esklużjoni (Art. 2 punti 3a) u 3aa))

L-Istati Membri xtaqu jkomplu jiċċaraw il-klawżola ta' esklużjoni rigward li d-Direttiva ma tapplikax għal entitajiet li fil-parti l-kbira jwettqu attivitajiet fl-oqsma tad-difiża, is-sigurtà nazzjonali, is-sigurtà pubblika jew l-infurzar tal-liġi jew għal attivitajiet li jikkonċernaw is-sigurtà nazzjonali jew id-difiża. Il-ġudikatura, il-parlamenti u l-banek ċentrali huma esklużi wkoll.

d) L-interazzjoni mal-leġiżlazzjoni settorjali

L-Istati Membri enfasizzaw il-ħtieġa ta' allinjament bejn id-Direttiva NIS 2 u l-leġiżlazzjoni settorjali, b'mod partikolari r-Regolament dwar ir-reżiljenza operazzjonali diġitali għas-settur finanzjarju ("DORA") u d-Direttiva dwar ir-reżiljenza ta' entitajiet kritiċi (id-Direttiva "CER"). Id-Direttiva NIS 2, li għandha tkun il-linja bażi għal armonizzazzjoni minima dwar iċ-ċibersigurtà, fiha artikolu ddedikat dwar l-atti tal-Unjoni speċifiċi għas-settur (Artikolu 2b). Fir-rigward tal-interazzjoni mad-Direttiva CER, il-proposta ta' kompromess tiżgura aktar ċarezza dwar l-approċċ "li jqis kull periklu". Żidiet importanti oħra huma relatati ma' arranġamenti ta' kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti skont l-atti legali rispettivi.

e) Tagħlim bejn il-pari (Art. 16)

B'xi eċċezzjonijiet, l-Istati Membri kienu kontra l-istabbiliment mill-Kummissjoni ta' riżamijiet bejn il-pari obbligatorji. Il-kompromess propost jiżgura li l-mekkaniżmu l-ġdid ta' tagħlim bejn il-pari jibni fuq il-fiduċja reċiproka u huwa proċess volontarju u mmexxi mill-Istati Membri.

f) Ġuriżdizzjoni u territorjalità (Art. 24) u assistenza reċiproka (Art. 34)

L-Istati Membri esprimew tħassib dwar il-konsegwenzi li jkollhom ġuriżdizzjoni differenzjata għall-entitajiet fis-settur tal-ICT, kif propost mill-Kummissjoni. It-test ta' kompromess iċċara l-ġuriżdizzjoni abbażi tat-tip ta' entitajiet, kif ukoll saħħaħ il-lingwaġġ dwar l-assistenza reċiproka.

g) Obbligi ta' rapportar (Art. 20)

Wara tħassib espress mill-Istati Membri li jkun ta' piż żejjed fuq l-entitajiet koperti mid-Direttiva NIS 2 u jwassal għal rapportar żejjed, ir-rapportar obbligatorju għal theddid ċibernetiku sinifikanti ġie eskluż fit-test ta' kompromess.

IV. KONKLUŻJONI

16. Fl-24 ta' Novembru 2021, il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti laħaq qbil dwar it-test ta' kompromess kif jinsab fl-Anness u ddeċieda li jippreżentah lill-Kunsill (Trasport, Telekomunikazzjoni u Enerġija) għall-adozzjoni ta' Approċċ Ġenerali.

17. Il-Kunsill huwa għalhekk mistieden japprova t-test ta' kompromess ippreżentat mill-Presidenza kif jinsab fl-Anness u jadotta Approċċ Ġenerali fil-laqgħa tiegħu tat-3 ta' Diċembru 2021.

ANNESS

Proposta għal

DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' ċibersigurtà madwar l-Unjoni kollha, li temenda r-Regolament (UE) 910/2014 u d-Direttiva (UE) 2018/197 u li tħassar id-Direttiva (UE) 2016/1148

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 114 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew[9],

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni[10],

Filwaqt li jaġixxu f'konformità mal-proċedura leġiżlattiva ordinarja,

[9] ĠU C , , p. .
[10] ĠU C , , p. .

Billi:

(1) Id-Direttiva (UE) 2016/1148 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[11] kellha l-għan li tibni l-kapaċitajiet taċ-ċibersigurtà madwar l-Unjoni, li timmitiga t-theddid għan-network u s-sistemi tal-informazzjoni użati biex jipprovdu servizzi essenzjali f'setturi ewlenin, u li tiżgura l-kontinwità ta' tali servizzi meta jiffaċċjaw inċidenti taċ-ċibersigurtà, u b'hekk tikkontribwixxi għall-ekonomija u s-soċjetà tal-Unjoni biex jiffunzjonaw b'mod effettiv.

(2) Mid-dħul fis-seħħ tad-Direttiva (UE) 2016/1148 sar progress sinifikanti biex jiżdied il-livell tar-reżiljenza taċ-ċibersigurtà tal-Unjoni. Ir-rieżami ta' dik id-Direttiva wera li serviet ta' katalist għall-approċċ istituzzjonali u regolatorju għaċ-ċibersigurtà fl-Unjoni, u b'hekk wittiet it-triq għal bidla sinifikanti fil-mentalità. Dik id-Direttiva żgurat it-tlestija tal-oqfsa nazzjonali billi ddefiniet l-istrateġiji [...] nazzjonali **dwar is-sigurtà tan-networks u s-sistemi tal-informazzjoni**, stabbiliet kapaċitajiet nazzjonali, u implimentat miżuri regolatorji li jkopru infrastrutturi u atturi essenzjali identifikati minn kull Stat Membru. Ikkontribwiet ukoll għall-kooperazzjoni fil-livell tal-Unjoni permezz tal-istabbiliment tal-Grupp ta' Kooperazzjoni[12] u **n-**[...]network ta' Skwadri ta' Rispons għal Inċidenti relatati mas-Sigurtà tal-Kompjuters ("in-network tas-CSIRTs")[13]. Minkejja dawk il-kisbiet, ir-rieżami tad-Direttiva (UE) 2016/1148 żvela nuqqasijiet inerenti li jostakolawha milli tindirizza b'mod effettiv l-isfidi kontemporanji u emerġenti taċ-ċibersigurtà.

11 Direttiva (UE) 2016/1148 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Lulju 2016 dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni madwar l-Unjoni (ĠU L 194/1, 19.7.2016, p. 1).

12 Artikolu 11 tad-Direttiva (UE) 2016/1148.

13 Artikolu 12 tad-Direttiva (UE) 2016/1148.

(3) In-network u s-sistemi tal-informazzjoni żviluppaw f'karatteristika ċentrali tal-ħajja ta' kuljum bit-trasformazzjoni diġitali rapida u l-interkonnettività tas-soċjetà, inkluż fi skambji transfruntieri. Dak l-iżvilupp wassal għal espansjoni tax-xenarju tat-theddid taċ-ċibersigurtà, li rriżulta fi sfidi ġodda, li jeħtieġu risponsi adattati, ikkoordinati u innovattivi fl-Istati Membri kollha. L-għadd, id-daqs, is-sofistikazzjoni, il-frekwenza u l-impatt tal-inċidenti taċ-ċibersigurtà qed jiżdiedu, u qed jippreżentaw theddida kbira għall-funzjonament tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni. B'riżultat ta' dan, l-inċidenti ċibernetiċi jistgħu jostakolaw it-twettiq ta' attivitajiet ekonomiċi fis-suq intern, jiġġeneraw telf finanzjarju, jimminaw il-kunfidenza tal-utenti u jikkawżaw ħsara kbira lill-ekonomija u lis-soċjetà tal-Unjoni. Għalhekk, it-tħejjija u l-effettività taċ-ċibersigurtà issa huma essenzjali aktar minn qatt qabel għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern.

(4) Il-bażi ġuridika tad-Direttiva (UE) 1148/2016 kienet l-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li l-objettiv tiegħu huwa l-istabbiliment u l-funzjonament tas-suq intern permezz tat-tisħiħ tal-miżuri għall-approssimazzjoni tar-regoli nazzjonali. Ir-rekwiżiti taċ-ċibersigurtà imposti fuq l-entitajiet li jipprovdu servizzi jew attivitajiet ekonomikament rilevanti jvarjaw b'mod konsiderevoli fost l-Istati Membri mil-lat ta' tip ta' rekwiżit, il-livell ta' dettall tagħhom u l-metodu tas-superviżjoni. Dawk id-differenzi jinvolvu kostijiet addizzjonali u joħolqu diffikultajiet għall-impriżi li joffru prodotti jew servizzi transfruntieri. Rekwiżiti imposti minn Stat Membru li huma differenti minn dawk imposti minn Stat Membru ieħor, jew saħansitra f'kunflitt magħhom, jistgħu jaffettwaw b'mod sostanzjali dawk l-attivitajiet transfruntieri.

Barra minn hekk, il-possibbiltà ta' tfassil jew implimentazzjoni subottimali ta' [...] **miżuri** taċ-ċibersigurtà fi Stat Membru wieħed aktarx ikollha riperkussjonijiet fuq il-livell taċ-ċibersigurtà ta' Stati Membri oħra, b'mod partikolari minħabba l-iskambji transfruntieri intensi. Ir-rieżami tad-Direttiva (UE) 2016/1148 wera diverġenza wiesgħa fl-implimentazzjoni tagħha mill-Istati Membri, inkluż fir-rigward tal-kamp ta' applikazzjoni tagħha, minħabba li l-Istati Membri ngħataw livell għoli ta' diskrezzjoni dwar id-delimitazzjoni tiegħu. Id-Direttiva (UE) 2016/1148 tat ukoll diskrezzjoni wiesgħa ħafna lill-Istati Membri fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-obbligi ta' rapportar dwar is-sigurtà u l-inċidenti, stabbiliti fiha. Għalhekk, dawk l-obbligi ġew implimentati b'modi ferm differenti fil-livell nazzjonali. Kien hemm diverġenza simili fl-implimentazzjoni fir-rigward tad-dispożizzjonijiet ta' dik id-Direttiva dwar is-superviżjoni u l-infurzar.

(5) Dawk id-diverġenzi kollha jinvolvu frammentazzjoni tas-suq intern u aktarx iħallu effett preġudizzjarju fuq il-funzjonament tiegħu, li jaffettwa b'mod partikolari l-forniment transfruntier ta' servizzi u l-livell ta' reżiljenza taċ-ċibersigurtà minħabba l-applikazzjoni ta' [...] **miżuri** differenti. Din id-Direttiva għandha l-għan li telimina dawn id-diverġenzi wiesgħa fost l-Istati Membri, b'mod partikolari billi tistabbilixxi regoli minimi dwar il-funzjonament ta' qafas regolatorju kkoordinat, billi tistabbilixxi mekkaniżmi għall-kooperazzjoni effettiva fost l-awtoritajiet responsabbli f'kull Stat Membru, billi taġġorna l-lista ta' setturi u attivitajiet soġġetti għall-obbligi taċ-ċibersigurtà u billi tipprovdi rimedji u sanzjonijiet effettivi li huma strumentali għall-infurzar effettiv ta' dawk l-obbligi. Għalhekk, id-Direttiva (UE) 2016/1148 jenħtieġ titħassar u tiġi sostitwita b'din id-Direttiva.

(6) [...] L-Istati Membri **jenħtieġ li jkunu jistgħu** jieħdu l-miżuri meħtieġa sabiex jiżguraw il-protezzjoni tal-interessi essenzjali tas-sigurtà tiegħu, jissalvagwardja l-ordni pubbliku u s-sigurtà pubblika, u jippermettu l-investigazzjoni, is-sejbien u l-prosekuzzjoni ta' reati kriminali[...]. [...]**Jenħtieġ li d-Direttiva ma tapplikax għal ċerti entitajiet pubbliċi jew privati li jwettqu attivitajiet f'dawn l-oqsma. Jenħtieġ ukoll li ma tapplikax għall-attivitajiet ta' entitajiet imwettqa f'dawn l-oqsma. Barra minn hekk,** l-ebda Stat Membru ma għandu jkun obbligat jipprovdi informazzjoni li d-divulgazzjoni tagħha tista' tmur kontra l-interessi essenzjali tas-sigurtà pubblika tiegħu. [...]**I**r-regoli nazzjonali [...] **jew** tal-Unjoni li jipproteġu l-informazzjoni klassifikata, il-ftehimiet ta' nondivulgazzjoni, jew il-ftehimiet ta' nondivulgazzjoni informali bħall-Protokoll dwar il-Kondiviżjoni tal-Informazzjoni[14], huma rilevanti.

(6a) Id-dritt tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data personali u l-privatezza tapplika għal kwalunkwe proċessar ta' data personali skont din id-Direttiva. B'mod partikolari, din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) 2016/679 u d-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u għalhekk jenħtieġ li b'mod partikolari ma taffettwax il-kompiti u s-setgħat tal-awtoritajiet superviżorji indipendenti kompetenti biex jimmonitorjaw il-konformità mal-liġi rispettiva tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

14 Il-Protokoll dwar il-Kondiviżjoni tal-Informazzjoni (TLP) huwa mezz biex min jikkondividi informazzjoni jkun jista' jinforma lill-udjenza tiegħu dwar kwalunkwe limitazzjoni fit-tixrid ulterjuri tal-istess informazzjoni. Jintuża kważi fil-komunitajiet tas-CSIRTs kollha u f'xi Ċentri tal-Kondiviżjoni u tal-Analiżi tal-Informazzjoni (ISACs).

(7) Bir-revoka tad-Direttiva (UE) 2016/1148, il-kamp ta’ applikazzjoni skont is-setturi jenħtieġ jiġi estiż għal parti akbar tal-ekonomija fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet stabbiliti fil-premessi (4) sa (6). Għalhekk jenħtieġ jiġu estiżi s-setturi koperti mid-Direttiva (UE) 2016/1148 biex ikun jipprovdu kopertura komprensiva tas-setturi u s-servizzi ta’ importanza vitali għall-attivitajiet soċjetali u ekonomiċi ewlenin fis-suq intern. Jenħtieġ li r-regoli ma jvarjawx skont jekk l-entitajiet ikunux operaturi ta’ servizzi essenzjali jew fornituri ta’ servizzi diġitali. Intwera b’mod ċar li dak id-divrenzjar huwa obsolit għax ma jirriflettix l-importanza reali tas-setturi jew tas-servizzi għall-attivitajiet soċjetali u ekonomiċi fis-suq intern.

(8) F’konformità mad-Direttiva (UE) 2016/1148, l-Istati Membri kienu responsabbli biex jiddeterminaw liema entitajiet jissodisfaw il-kriterji biex jikkwalifikaw bħala operaturi ta’ servizzi essenzjali (“proċess ta’ identifikazzjoni”). Biex jiġu eliminati d-diverġenzi wiesgħa fost l-Istati Membri f’dak ir-rigward u tiġi żgurata ċ-ċertezza legali għar-rekwiżiti tal-ġestjoni tar-riskji u l-obbligi ta’ rapportar għall-entitajiet rilevanti kollha, jenħtieġ jiġi stabbilit kriterju uniformi li jiddetermina l-entitajiet li jkunu fil-kamp ta’ applikazzjoni ta’ din id-Direttiva. Dak il-kriterju jenħtieġ jikkonsisti fl-applikazzjoni tar-regola dwar id-daqs massimu, fejn l-intrapriżi medji u kbar kollha, kif definit fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE[15], li joperaw fis-setturi jew jipprovdu t-tip ta’ servizzi koperti minn din id-Direttiva, ikunu fil-kamp ta’ applikazzjoni tagħha. [...]

---

15 Rakkomandazzjoni tal-Kunsill 2003/361/KE tas-6 ta' Mejju 2003 rigward id-definizzjoni ta' mikrointrapriżi, intrapriżi żgħar u ta' daqs medju (ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36).

(8a) Sabiex tiġi żgurata ħarsa ġenerali ċara tal-entitajiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, jenħtieġ li l-Istati Membri jkunu jistgħu jistabbilixxu mekkaniżmi nazzjonali għall-awtonotifika li jirrikjedu lill-entitajiet li huma soġġetti għal din id-Direttiva jippreżentaw tal-inqas isimhom, l-indirizz u d-dettalji ta' kuntatt tagħhom, kif ukoll is-settur li joperaw fih jew it-tip ta' servizz li jipprovdu u, fejn applikabbli, lista tal-Istati Membri fejn l-entità tipprovdi s-servizzi tagħhom lill-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva jew il-korpi ddeżinjati għal dak il-għan mill-Istati Membri. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu dwar il-mekkaniżmi xierqa fejn jeżistu reġistri fil-livell nazzjonali, li jippermettu l-identifikazzjoni ta' entitajiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.

(9) [...] Entitajiet żgħar **jew mikro** [...] li jissodisfaw ċerti kriterji li jindikaw rwol ewlieni għall-ekonomiji jew is-soċjetajiet tal-Istati Membri jew għal setturi jew tipi ta' servizzi partikolari, ikunu koperti minn din id-Direttiva. Jenħtieġ li l-Istati Membri jkunu responsabbli milli [...] jippreżen**taw** [...] lill-Kummissjoni **tal-inqas informazzjoni rilevanti dwar l-għadd ta' entitajiet identifikati, is-settur li joperaw fih jew it-tip ta' servizz li jipprovdu u l-kriterji speċifiċi li abbażi tagħhom ġew identifikati. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu wkoll, f'konformità mar-regoli nazzjonali dwar is-sigurtà, li jippreżentaw l-ismijiet ta' dawn l-entitajiet lill-Kummissjoni.**

(9a) L-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika li jwettqu attivitajiet fl-oqsma tas-sigurtà nazzjonali, id-difiża, is-sigurtà pubblika, l-infurzar tal-liġi, kif ukoll il-ġudikatura, il-parlamenti u l-banek ċentrali huma esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Għall-fini ta' din id-Direttiva, l-entitajiet b'kompetenza regolatorja mhumiex ikkunsidrati bħala li jwettqu attivitajiet fil-qasam tal-infurzar tal-liġi u, għalhekk, mhumiex esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva għal din ir-raġuni. Barra minn hekk, l-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika tal-gvern ċentrali, li huma stabbiliti b'mod konġunt ma' pajjiż terz f'konformità ma' ftehim internazzjonali, ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.

(9aa) **L-Istati Membri jenħtieġ li jkunu jistgħu jistabbilixxu li l-entitajiet identifikati qabel id-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva bħala operaturi ta' servizzi essenzjali skont id-Direttiva (UE) 2016/1148 għandhom jitqiesu bħala entitajiet essenzjali.**

(9aaa) **Din id-Direttiva ma tapplikax għall-missjonijiet diplomatiċi u konsulari tal-Istati Membri barra mill-pajjiż u għall-infrastruttura tal-ICT tagħhom użata minn tali missjonijiet, dment li tali infrastruttura tkun tinsab barra mill-pajjiż jew topera għal utenti barra mill-pajjiż.**

(10) Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mal-Grupp ta' Kooperazzjoni, tista' toħroġ linji gwida dwar l-implimentazzjoni tal-kriterji applikabbli għall-intrapriżi mikro u żgħar.

(11) [...] **Entitajiet li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva jenħtieġ li jkunu kklassifikati f'żewġ kategoriji: essenzjali u importanti li jqisu l-livell ta' kritiċità tas-settur jew tat-tip ta' servizzi li jipprovdu, kif ukoll id-daqs tagħhom. F'dan ir-rigward, jenħtieġ li jittieħed kont debitu ta' kwalunkwe valutazzjoni tar-riskju jew gwida settorjali rilevanti mill-awtoritajiet kompetenti, fejn applikabbli.** Kemm l-entitajiet essenzjali kif ukoll dawk importanti jenħtieġ li jkunu soġġetti [...] għar-rekwiżiti tal-ġestjoni tar-riskji u obbligi ta' rapportar. Ir-reġimi superviżorji u tal-penali bejn dawn iż-żewġ kategoriji ta' entitajiet jenħtieġ jiġu differenzjati biex jiġi żgurat bilanċ ġust bejn ir-rekwiżiti u l-obbligi **bbażati fuq ir-riskji** minn naħa, u l-piż amministrattiv li jirriżulta mis-superviżjoni tal-konformità min-naħa l-oħra.

(12) **Din id-Direttiva tistabbilixxi l-linja bażi għall-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u l-obbligi ta' rapportar fis-setturi kollha li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tagħha. Sabiex tiġi evitata l-frammentazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar iċ-ċibersigurtà tal-atti legali tal-Unjoni, meta dispożizzjonijiet addizzjonali speċifiċi għas-settur li jikkonċernaw** miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u **obbligi ta' rapportar jitqiesu neċessarji biex jiġi żgurat livell għoli ta' ċibersigurtà, jenħtieġ li l-Kummissjoni tivvaluta jekk tali dispożizzjonijiet jistgħux jiġu stipulati f'att ta' implimentazzjoni skont is-setgħa prevista f'din id-Direttiva. Jekk tali atti ma jkunux adatti għal dak il-għan,** il-leġiżlazzjoni speċifika għas-settur **tista'** tikkontribwixxi biex jiġi żgurat livell għoli[...] ta' ċibersigurtà, filwaqt li jittieħed kont sħiħ tal-ispeċifiċitajiet u l-kumplessitajiet [...] **tas-**setturi **kkonċernati**. **Ir-raġuni għaliex att ta' implimentazzjoni skont is-setgħa prevista f'din id-Direttiva ma jkunx xieraq jenħtieġ li tiġi spjegata fil-leġiżlazzjoni speċifika għas-settur. Fl-istess ħin, tali dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur tal-atti legali tal-Unjoni jenħtieġ li jqisu kif xieraq il-ħtieġa għal qafas taċ-ċibersigurtà komprensiv u armonizzat.** [...] Din id-Direttiva [...] hija mingħajr preġudizzju għas-setgħat ta' implimentazzjoni eżistenti li ngħataw [...] lill-Kummissjoni f'għadd ta' setturi, inkluż it-trasport u l-enerġija.

(12a) Meta att legali tal-Unjoni speċifiku għas-settur **jkun fih dispożizzjonijiet** li jirrikjed[...]**u** lill-entitajiet essenzjali jew importanti jadottaw **miżuri li jkollhom tal-inqas effett ekwivalenti għall-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva relatati mal-**ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà [...] **u l-obbligi** li jinnotifikaw inċidenti **sinifikanti** jew theddid ċibernetiku sinifikanti [...], jenħtieġ li japplikaw dawk id-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur**, inkluż is-superviżjoni u l-infurzar**. **Meta jiġi ddeterminat l-effett ekwivalenti tal-obbligi stabbiliti fid-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur ta' att legali tal-Unjoni, jenħtieġ li jiġu kkunsidrati l-aspetti li ġejjin: (i) il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà jenħtieġ li jkunu jikkonsistu minn miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa u proporzjonati għall-ġestjoni tar-riskji għas-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni li l-entitajiet rilevanti jużaw fil-forniment tas-servizzi tagħhom, u jenħtieġ li jinkludu bħala minimu l-elementi kollha stabbiliti f'din id-Direttiva; (ii) l-obbligu li jiġu nnotifikati inċidenti u theddid ċibernetiku sinifikanti jenħtieġ li jkun tal-inqas ekwivalenti għall-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva fir-rigward tal-kontenut, il-format u l-iskedi ta' żmien tan-notifiki; (iii) il-modalitajiet ta' rapportar mill-entitajiet u l-awtoritajiet rilevanti ta' atti legali tal-Unjoni speċifiċi għas-settur jenħtieġ li jkunu tal-inqas ekwivalenti għar-rekwiżiti stabbiliti f'din id-Direttiva fir-rigward tal-kontenut, il-format u l-iskedi ta' żmien tagħhom u jenħtieġ li jqisu r-rwol tas-CSIRTs; (iv) ir-rekwiżiti ta' kooperazzjoni transfruntiera għall-awtoritajiet rilevanti jenħtieġ li jkunu tal-inqas ekwivalenti għal dawk stabbiliti f'din id-Direttiva. Jekk id-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur ta' att legali tal-Unjoni ma jkoprux l-entitajiet kollha f'settur speċifiku li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, id-dispożizzjonijiet rilevanti ta' din id-Direttiva jenħtieġ li jkomplu japplikaw għall-entitajiet mhux koperti minn dawk id-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur.**

(12aa) **Jenħtieġ li** l-Kummissjoni **tirrieżamina perjodikament l-applikazzjoni tar-rekwiżit ta' effett ekwivalenti b'rabta mad-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur ta' atti legali tal-Unjoni** [...]. **Il-Kummissjoni għandha tikkonsulta lill-Grupp ta' Kooperazzjoni meta tkun qed tħejji r-rieżami perjodiku**.

(12aaa) **Atti legali futuri tal-Unjoni speċifiċi għas-settur jenħtieġ li jieħdu kont debitu tad-definizzjonijiet deskritti fl-Artikolu 4 ta' din id-Direttiva u l-qafas superviżorju u ta' infurzar stabbilit fil-Kapitolu VI ta' din id-Direttiva.**

(12ab) **Meta dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur ta' atti legali tal-Unjoni jirrikjedu li entitajiet essenzjali jew importanti jadottaw miżuri li jkollhom tal-inqas effett ekwivalenti għall-obbligi ta' rapportar stabbiliti f'din id-Direttiva, jenħtieġ li jiġu evitati obbligi ta' rapportar li jikkoinċidu, u jenħtieġ li jiġu żgurati l-koerenza u l-effettività tat-trattament tan-notifiki ta' theddid jew inċidenti ċibernetiċi. Għal dak il-għan, dawk id-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur jistgħu jippermettu lill-Istati Membri jistabbilixxu mekkaniżmu ta' rapportar komuni, awtomatiku u dirett għan-notifika ta' inċidenti u theddid ċibernetiku sinifikanti kemm lill-awtoritajiet li l-kompiti tagħhom huma stabbiliti fid-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur rispettivi kif ukoll lill-awtoritajiet kompetenti, inkluż il-punt uniku ta' kuntatt u s-CSIRTs kif xieraq, li jkunu responsabbli għall-kompiti taċ-ċibersigurtà previsti f'din id-Direttiva, jew għal mekkaniżmu li jiżgura l-kondiviżjoni sistematika u immedjata ta' informazzjoni u kooperazzjoni fost l-awtoritajiet rilevanti u s-CSIRTs dwar it-trattament ta' tali notifiki. Għall-finijiet tas-simplifikazzjoni tar-rapportar u tal-implimentazzjoni tal-mekkaniżmu ta' rapportar komuni, awtomatiku u dirett, l-Istati Membri jistgħu, f'konformità mal-leġiżlazzjonijiet speċifiċi għas-settur, jużaw il-punt ta' dħul uniku li jistabbilixxu skont l-Artikolu 11 (5a) ta' din id-Direttiva. Sabiex tiġi żgurata l-armonizzazzjoni, l-obbligi ta' rapportar ta' atti legali tal-Unjoni speċifiċi għas-settur jenħtieġ li jiġu allinjati ma' dawk speċifikati f'din id-Direttiva. L-Istati Membri jistgħu jiddeterminaw li l-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva jew is-CSIRTs nazzjonali jkunu d-destinatarji tar-rapportar, f'konformità mal-leġiżlazzjonijiet speċifiċi għas-settur.**

(13) Ir-Regolament XX/XX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill jenħtieġ jitqies bħala att legali tal-Unjoni speċifiku għas-settur b'relazzjoni ma' din id-Direttiva fir-rigward tal-entitajiet tas-settur finanzjarju. Jenħtieġ li d-dispożizzjonijiet tar-Regolament XX/XX relatati mal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT), il-ġestjoni ta' inċidenti relatati mal-ICT u b'mod partikolari r-rapportar tal-inċidenti, kif ukoll dwar l-ittestjar tar-reżiljenza operazzjonali diġitali, l-arranġamenti għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni u r-riskju ta' parti terza tal-ICT, japplikaw minflok dawk stabbiliti [...] **f'**din id-Direttiva. Għalhekk jenħtieġ li l-Istati Membri ma japplikawx id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva dwar il-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà, u l-obbligi ta' rapportar, [...] u s-superviżjoni u l-infurzar għall-entitajiet finanzjarji [...] koperti mir-Regolament XX/XX. Fl-istess ħin, huwa importanti li tinżamm relazzjoni b'saħħitha u li jsir l-iskambju ta' informazzjoni mas-settur finanzjarju skont din id-Direttiva. Għal dak il-għan, ir-Regolament XXXX/XXXX jippermetti [...] lill-Awtoritajiet Superviżorji Ewropej (ASE) għas-settur finanzjarju u lill-awtoritajiet kompetenti nazzjonali skont ir-Regolament XXXX/XXXX[...], biex jipparteċipaw **fil-**[...]**ħidma**[...] tal-Grupp ta' Kooperazzjoni, u jiskambjaw informazzjoni u jikkooperaw mal-punti uniċi ta' kuntatt iddeżinjati skont din id-Direttiva**,** [...] **kif ukoll** mas-CSIRTs nazzjonali. L-awtoritajiet kompetenti skont ir-Regolament XXXX/XXXX jenħtieġ jittrażmettu d-dettalji ta' inċidenti kbar relatati mal-ICT **u theddid ċibernetiku sinifikanti** anke lill-punti uniċi ta' kuntatt**, lill-awtoritajiet kompetenti jew lis-CSIRTs nazzjonali** ddeżinjati skont din id-Direttiva. **Dan jista' jinkiseb permezz ta' trażmissjoni awtomatika u diretta ta' notifiki ta' inċidenti jew pjattaforma komuni ta' rapportar.** Barra minn hekk, jenħtieġ li l-Istati Membri jkomplu jinkludu lis-settur finanzjarju fl-istrateġiji taċ-ċibersigurtà tagħhom u s-CSIRTs nazzjonali [...] **jistgħu** jkopru s-settur finanzjarju fl-attivitajiet tagħhom.

(13a) Sabiex jiġu evitati lakuni u duplikazzjonijiet fl-obbligi taċ-ċibersigurtà imposti fuq entitajiet fis-settur tal-avjazzjoni msemmija fil-punt 2 (a) tal-Anness I, l-awtoritajiet nazzjonali ddeżinjati skont ir-Regolamenti (KE) Nru 300/2008[16] u (UE) 2018/1139[17] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u l-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva jenħtieġ li jikkooperaw fir-rigward tal-implimentazzjoni ta' miżuri għall-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u s-superviżjoni ta' dawk il-miżuri fil-livell nazzjonali. Il-konformità ta' entità mal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà skont din id-Direttiva [...] tista' titqies mill-awtoritajiet nazzjonali ddeżinjati skont ir-Regolamenti (KE) Nru 300/2008 u (UE) 2018/1139 bħala konformi mar-rekwiżiti stabbiliti f'dawk ir-Regolamenti, u l-atti delegati u ta' implimentazzjoni rilevanti adottati skont dawk ir-Regolamenti.

---

16 **Regolament (KE) Nru 300/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2008 dwar regoli komuni fil-qasam tas-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili u li jħassar ir-Regolament (KE) Nru 2320/2002 (ĠU L 97, 9.4.2008, p. 72).**

17 **Regolament (UE) 2018/1139 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-4 ta' Lulju 2018 dwar regoli komuni fil-qasam tal-avjazzjoni ċivili u li jistabbilixxi Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea, u li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 2111/2005, (KE) Nru 1008/2008, (UE) Nru 996/2010, (UE) Nru 376/2014 u d-Direttivi 2014/30/UE u 2014/53/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u li jħassar ir-Regolamenti (KE) Nru 552/2004 u (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3922/91 (ĠU L 212, 22.8.2018, p. 1).**

(14) Fid-dawl tal-interkonnessjonijiet bejn iċ-ċibersigurtà u s-sigurtà fiżika tal-entitajiet, jenħtieġ jiġi żgurat approċċ koerenti bejn id-Direttiva (UE) XX/XX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u din id-Direttiva. Biex jinkiseb dan, l-Istati Membri jenħtieġ jiżguraw li l-entitajiet kritiċi **[**u l-entitajiet ekwivalenti**]**, skont id-Direttiva (UE) XXX/XXX jitqiesu [...] **bħala** entitajiet essenzjali skont din id-Direttiva. Jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw ukoll li l-istrateġiji taċ-ċibersigurtà tagħhom jipprevedu qafas ta' politika għal koordinazzjoni msaħħa bejn l-awtorità kompetenti skont din id-Direttiva u dik skont id-Direttiva (UE) XX/XX fil-kuntest tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni dwar inċidenti u theddid ċibernetiku u l-eżerċizzju ta' kompiti superviżorji. **L-awtoritajiet k**ompetenti [...] taħt iż-żewġ Direttivi jenħtieġ li jikkooperaw u jiskambjaw informazzjoni, b'mod partikolari b'rabta mal-identifikazzjoni ta' entitajiet kritiċi, theddid ċibernetiku, riskji taċ-ċibersigurtà, inċidenti **kif ukoll riskji, theddid u inċidenti mhux ċibernetiċi** li jaffettwaw entitajiet kritiċi **[**jew **entitajiet ekwivalenti għal entitajiet kritiċi],** [...] **inkluż** il-miżuri ċibernetiċi **u fiżiċi** meħuda minn entitajiet kritiċi **u r-riżultati ta' attivitajiet superviżorji mwettqa fir-rigward ta' tali entitajiet. Barra minn hekk, sabiex jiġu ssimplifikati l-attivitajiet superviżorji bejn l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont iż-żewġ Direttivi u sabiex jiġi minimizzat il-piż amministrattiv għall-entitajiet ikkonċernati, l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ li jagħmlu ħilithom biex jarmonizzaw il-mudelli tan-notifika tal-inċidenti u l-proċessi superviżorji.** [...] **Fejn xieraq,** l-awtoritajiet kompetenti taħt id-Direttiva (UE) XXX/XXX[...] **jistgħu jitolbu** lill-awtoritajiet kompetenti taħt din id-Direttiva [...] biex jeżerċitaw is-setgħat superviżorji u ta' infurzar tagħhom [...] **b'rabta ma'** entità essenzjali identifikata bħala kritika. [...]

(14a) L-entitajiet li jappartjenu għas-settur tal-infrastruttura diġitali huma essenzjalment ibbażati fuq in-networks u s-sistemi tal-informazzjoni u għalhekk l-obbligi imposti fuq dawk l-entitajiet minn din id-Direttiva jenħtieġ li jindirizzaw b'mod komprensiv is-sigurtà fiżika ta' tali sistemi bħala parti mill-obbligi tagħhom ta' ġestjoni tar-riskjr taċ-ċibersigurtà u tar-rapportar. Peress li dawk il-kwistjonijiet huma koperti minn din id-Direttiva, l-obbligi stabbiliti fil-Kapitoli III sa VI tad-Direttiva (UE) XXX/XXX [CER] ma japplikawx għal tali entitajiet.

(15) Iż-żamma u l-preservazzjoni ta' sistema tal-ismijiet ta' dominji (DNS) affidabbli, reżiljenti u sigura huma fattur ewlieni fiż-żamma tal-integrità tal-internet u huma essenzjali għat-tħaddim kontinwu u stabbli tiegħu, li fuqu jiddependu l-ekonomija u s-soċjetà diġitali. Għaldaqstant, jenħtieġ li din id-Direttiva tapplika għal fornituri ta' servizzi DNS tul il-katina tal-**forniment u**tar-riżoluzzjoni DNS **li huma importanti għas-suq intern,** inkluż [...], **ir-reġistri** [...] tal-ismijiet ta' dominji tal-ogħla livell (TLD), **l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji, operaturi ta'** servers tal-ismijiet awtoritattivi għall-ismijiet ta' dominji u **operaturi ta'**riżolvaturi rikursivi. **It-terminu "fornitur ta' servizzi DNS" ma għandux japplika għal servizzi tad-DNS operati għall-finijiet propji tal-entità kkonċernata u tal-entitajiet affiljati tagħha. L-obbligi taċ-ċibersigurtà li jirriżultaw minn din id-Direttiva għal din il-kategorija ta' fornituri huma strettament limitati għall-miżuri tal-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u r-rapportar u, għalhekk, huma mingħajr preġudizzju għall-governanza tad-DNS globali mill-komunità multipartitika kkonċernata.**

(16) Is-servizzi tal-cloud computing jenħtieġ ikopru s-servizzi li jippermettu amministrazzjoni on-demand u aċċess remot wiesa' għal ġabra skalabbli u elastika ta' riżorsi tal-computing kondiviżabbli u distribwiti. Dawk ir-riżorsi tal-computing jinkludu riżorsi bħal networks, servers jew infrastruttura oħra, sistemi operatorji, software, ħżin, applikazzjonijiet u servizzi. **Il-mudelli ta' servizz tal-cloud computing jinkludu, fost l-oħrajn, Infrastruttura bħala Servizz (IaaS), Pjattaforma bħala Servizz (PaaS), Software-bħala Servizz (SaaS) u Network bħala Servizz (NAAs).** Il-mudelli ta' implimentazzjoni tal-cloud computing jenħtieġ jinkludu cloud privata, komunitarja, pubblika u ibrida. Il-mudelli ta' servizz u ta' implimentazzjoni msemmija hawn fuq għandhom l-istess tifsira bħat-termini ta' mudelli ta' servizz u ta' implimentazzjoni definiti skont l-istandard ISO/IEC 17788. 2014. Il-kapaċità tal-utent tal-cloud computing li unilateralment jipprovdi l-kapaċitajiet tal-computing, bħall-ħin tas-server jew il-ħżin tan-network, mingħajr interazzjoni umana mill-fornitur ta' servizz tal-cloud computing, tista' tiġi deskritta bħala amministrazzjoni on-demand. It-terminu "aċċess remot wiesa'" jintuża biex jiddeskrivi li l-kapaċitajiet tal-cloud ikunu pprovduti fuq in-network u aċċessati permezz ta' mekkaniżmi li jippromwovu l-użu ta' pjattaformi tal-klijenti rqaq jew ħoxnin eteroġeni (inkluż telefowns ċellulari, tablets, laptops, stazzjonijiet tax-xogħol).

It-terminu "skalabbli" jirreferi għar-riżorsi tal-computing li jiġu allokati b'mod flessibbli mill-fornitur tas-servizz tal-cloud, irrispettivament mill-pożizzjoni ġeografika tar-riżorsi, biex ir-riżorsi pprovduti jlaħħqu mad-domanda. It-terminu "ġabra elastika" jintuża biex jiddeskrivi dawk ir-riżorsi tal-computing li jingħataw u jiġu rilaxxati skont id-domanda biex iżidu u jnaqqsu malajr ir-riżorsi disponibbli skont l-ammont ta' xogħol. It-terminu "kondiviżabbli" jintuża biex jiddeskrivi dawk ir-riżorsi tal-computing li jingħataw lil diversi utenti li għandhom aċċess komuni għas-servizzi,, iżda meta l-ipproċessar isir b'mod separat għal kull utent, għalkemm is-servizz jingħata mill-istess tagħmir elettroniku. It-terminu "distribwit" jintuża biex jiddeskrivi dawk ir-riżorsi tal-computing li jinsabu fuq kompjuters jew apparati differenti mqabbda ma' network u li jikkomunikaw u jikkoordinaw bejniethom billi jgħaddu l-messaġġi.

(17) Minħabba l-emerġenza ta' teknoloġiji innovattivi u mudelli ta' negozju ġodda, il-mudelli ġodda ta' implimentazzjoni u ta' servizz tal-cloud computing huma mistennija jidhru fis-suq bħala rispons għall-ħtiġijiet tal-klijenti li qed jevolvu. F'dak il-kuntest, is-servizzi tal-cloud computing jistgħu jitwasslu f'forma distribwita ħafna, anki eqreb għal fejn tkun qed tiġi ġġenerata jew miġbura d-data, u b'hekk jimxu mill-mudell tradizzjonali għal wieħed distribwit ħafna ("edge computing").

(18) Is-servizzi offruti mill-fornituri tas-servizzi ta' ċentru tad-data mhux dejjem jistgħu jiġu pprovduti f'forma ta' servizz tal-cloud computing. Għaldaqstant, iċ-ċentri tad-data mhux dejjem ikunu jikkostitwixxu parti mill-infrastruttura tal-cloud computing. Biex jiġu ġestiti r-riskji kollha għas-sigurtà tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni, jenħtieġ li din id-Direttiva tkopri wkoll il-fornituri ta' tali servizzi ta' ċentri tad-data li mhumiex servizzi tal-cloud computing. Għall-fini ta' din id-Direttiva, it-terminu "servizz ta' ċentru tad-data" jenħtieġ ikopri l-forniment ta' servizz li jinkludi strutturi, jew gruppi ta' strutturi, iddedikati għall-akkomodazzjoni ċentralizzata, l-interkonnessjoni u t-tħaddim ta' tagħmir tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tan-network li jipprovdi servizzi ta' ħżin, ipproċessar u trasport tad-data flimkien mal-faċilitajiet u l-infrastrutturi kollha għad-distribuzzjoni tal-enerġija u l-kontroll ambjentali. It-terminu "servizz ta' ċentru tad-data" ma japplikax għaċ-ċentri tad-data korporattivi interni li jkunu proprjetà tal-entità kkonċernata u operati għall-finijiet tagħha stess.

(19) Il-fornituri tas-servizzi postali skont it-tifsira tad-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[18], [...] **inkluż** [...] il-fornituri [...] tas-servizzi ta' twassil express u tal-kurrier, jenħtieġ ikunu soġġetti għal din id-Direttiva jekk jipprovdu mill-inqas wieħed mill-istadji fil-katina tat-twassil postali u b'mod partikolari l-ikklerjar, l-issortjar jew id-distribuzzjoni, inkluż is-servizzi tal-ġbir. Is-servizzi tat-trasport li ma jitwettqux flimkien ma' wieħed minn dawk il-passi jenħtieġ ma jkunux fl-ambitu tas-servizzi postali.

[18] Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Diċembru 1997 dwar regoli komuni għall-iżvilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz (ĠU L 15, 21.1.1998, p. 14).

(20) Dawk l-interdipendenzi li qed jikbru huma r-riżultat ta' network dejjem aktar transfruntier u interdipendenti ta' forniment ta' servizzi li juża infrastrutturi ewlenin madwar l-Unjoni fis-settur tal-enerġija, tat-trasport, tal-infrastruttura diġitali, tal-ilma tax-xorb u mormi, tas-saħħa, ċerti aspetti tal-amministrazzjoni pubblika, kif ukoll tal-ispazju fejn jidħol il-forniment ta' ċerti servizzi dipendenti fuq infrastrutturi bbażati fuq l-art li huma proprjetà tal-Istati Membru u ġestiti u operati minnhom jew minn partijiet privati, u għalhekk ma jkoprux infrastrutturi li huma proprjetà tal-Unjoni, ġestiti jew operati minnha jew f'isimha bħala parti mill-programmi spazjali tagħha. Dawk l-interdipendenzi jfissru li kull tfixkil, anke wieħed inizjalment limitat għal entità waħda jew għal settur wieħed, jista' jkollhom effetti kaskata b'mod aktar wiesa', li potenzjalment joħolqu impatti negattivi estensivi u dejjiema fit-twassil ta' servizzi madwar is-suq intern kollu. Il-pandemija tal-COVID-19 ħarġet fid-dieher il-vulnerabbiltà tas-soċjetajiet tagħna li qed isiru dejjem aktar interdipendenti fid-dawl ta' riskji ta' probabbiltà baxxa.

(20a) Sabiex jinkiseb u jinżamm livell għoli ta' ċibersigurtà, l-istrateġiji nazzjonali taċ-ċibersigurtà meħtieġa minn din id-Direttiva jenħtieġ li jikkonsistu minn oqfsa koerenti li jipprevedu governanza fil-qasam taċ-ċibersigurtà. Dawn l-istrateġiji jistgħu jkunu magħmula minn dokument wieħed jew aktar ta' natura leġiżlattiva jew mhux leġiżlattiva.

(21) Fid-dawl tad-differenzi fl-istrutturi nazzjonali ta' governanza u biex jiġu salvagwardjati l-arranġamenti settorjali jew il-korpi superviżorji u regolatorji tal-Unjoni diġà eżistenti, l-Istati Membri jenħtieġ ikunu jistgħu jiddeżinjaw aktar minn awtorità kompetenti nazzjonali waħda responsabbli għat-twettiq tal-kompiti marbuta mas-sigurtà tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni tal-entitajiet essenzjali u importanti skont din id-Direttiva. L-Istati Membri jenħtieġ ikunu jistgħu jassenjaw dan ir-rwol lil awtorità eżistenti.

(22) Biex jiġu ffaċilitati l-kooperazzjoni u l-komunikazzjoni transfruntieri fost l-awtoritajiet u biex din id-Direttiva tiġi implimentata b'mod effettiv, huwa meħtieġ li kull Stat Membru jiddeżinja punt uniku ta' kuntatt nazzjonali responsabbli biex jikkoordina kwistjonijiet relatati mas-sigurtà tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni u l-kooperazzjoni transfruntiera fil-livell tal-Unjoni.

(23) L-awtoritajiet kompetenti jew is-CSIRTs jenħtieġ li jirċievu notifiki ta' inċidenti minn entitajiet b'mod effettiv u effiċjenti**, anke bil-ħsieb li jiffaċilitaw, fejn xieraq, rispons f'waqtu għal inċidenti u jipprovdu rispons lill-entità notifikanti**. Il-punti uniċi ta' kuntatt jenħtieġ jingħataw il-kompitu li jibagħtu n-notifiki tal-inċidenti lill-punti uniċi ta' kuntatt ta' Stati Membri oħra affettwati. [...]

(23a) L-atti legali tal-Unjoni speċifiċi għas-settur li jirrikjedu miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà jew obbligi ta' rapportar ta' mill-inqas effett ekwivalenti għal dawk stabbiliti f'din id-Direttiva jistgħu jipprevedu li l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati tagħhom jeżerċitaw is-setgħat superviżorji u ta' infurzar tagħhom fir-rigward ta' tali miżuri jew obbligi bl-assistenza tal-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati f'konformità ma' din id-Direttiva. L-awtoritajiet kompetenti kkonċernati jistgħu jistabbilixxu arranġamenti ta' kooperazzjoni għal dan il-għan. Tali arranġamenti ta' kooperazzjoni jistgħu jispeċifikaw, fost oħrajn, il-proċeduri li jikkonċernaw il-koordinazzjoni tal-attivitajiet superviżorji, inkluż il-proċeduri ta' investigazzjonijiet u spezzjonijiet fuq il-post f'konformità mal-liġi nazzjonali u mekkaniżmu għall-iskambju ta' informazzjoni rilevanti bejn l-awtoritajiet kompetenti dwar is-superviżjoni u l-infurzar, inkluż l-aċċess għal informazzjoni relatata maċ-ċibernetika mitluba mill-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati f'konformità ma' din id-Direttiva.

(24) L-Istati Membri jenħtieġ ikunu mgħammra kif xieraq, fejn jidħlu l-kapaċitajiet tekniċi u organizzattivi, biex jipprevjenu, jiddetettaw, jirrispondu u jnaqqsu l-inċidenti u r-riskji tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni. L-Istati Membri jenħtieġ li għalhekk jiżguraw li jkollhom CSIRTs, magħrufa wkoll bħala skwadri ta' rispons għal inċidenti relatati mas-sigurtà tal-kompjuters ("CERTs"), li jiffunzjonaw tajjeb u li huma konformi mar-rekwiżiti essenzjali biex ikunu jiżguraw kapaċitajiet effettivi u kompatibbli li jindirizzaw l-inċidenti u r-riskji u jiżguraw kooperazzjoni effiċjenti fil-livell tal-Unjoni. Fid-dawl tat-titjib tar-relazzjoni ta' fiduċja bejn l-entitajiet u s-CSIRTs, meta CSIRT tkun parti mill-awtorità kompetenti, l-Istati Membri [...] **jistgħu** jikkunsidraw is-separazzjoni funzjonali bejn il-kompiti operazzjonali pprovduti mis-CSIRTs, b'mod partikolari fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni u l-appoġġ lill-entitajiet, u l-attivitajiet superviżorji tal-awtoritajiet kompetenti.

(25) Fir-rigward tad-data personali, is-CSIRTs jenħtieġ ikunu jistgħu jipprovdu, f'konformità mar-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[19] fir-rigward tad-data personali, f'isem u fuq talba minn entità skont din id-Direttiva, skennjar proattiv tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni użati għall-forniment tas-servizzi tagħhom. **Fejn applikabbli,** jenħtieġ li l-Istati Membri jimmiraw li jiżguraw livell ugwali ta' kapaċitajiet tekniċi għas-CSIRTs settorjali kollha. L-Istati Membri jistgħu jitolbu l-assistenza tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għaċ-Ċibersigurtà (ENISA) fl-iżvilupp tas-CSIRTs nazzjonali.

(26) Minħabba l-importanza tal-kooperazzjoni internazzjonali dwar iċ-ċibersigurtà, is-CSIRTs jenħtieġ ikunu jistgħu jipparteċipaw f'networks ta' kooperazzjoni internazzjonali, apparti n-network tas-CSIRTs stabbilit b'din id-Direttiva. **Għalhekk, is-CSIRTs u l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jiskambjaw informazzjoni, inkluż data personali, mas-CSIRTs ta' pajjiżi terzi jew mal-awtoritajiet tagħhom għall-fini li jwettqu l-kompiti tagħhom skont ir-Regolament (UE) 2016/679. F'każijiet ta' nuqqas ta' deċiżjoni ta' adegwatezza adottata f'konformità mal-Artikolu 45 tar-Regolament (UE) 2016/679 jew ta' salvagwardji xierqa skont l-Artikolu 46 ta' dak ir-Regolament, l-iskambju ta' data personali li jkun meqjus meħtieġ għall-finijiet tal-mitigazzjoni ta' theddid ċibernetiku sinifikanti u r-rispons għal inċident sinifikanti li jkun għaddej, jista' jitqies li jikkostitwixxi raġuni importanti ta' interess pubbliku skont it-tifsira tal-Artikolu 49(1)(d) tar-Regolament (UE) 2016/679.**

---

19 Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li jħassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data) (ĠU L 119, 4.5.2016, p. 1-88).

(27) F'konformità mal-Anness tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2017/1548 dwar Rispons Koordinat għal Inċidenti u Kriżijiet taċ-Ċibersigurtà fuq Skala Kbira ("Blueprint")[20], inċident fuq skala kbira jenħtieġ ifisser inċident b'impatt sinifikanti fuq mill-inqas żewġ Stati Membri jew li t-tfixkil tiegħu jaqbeż il-kapaċità ta' Stat Membru li jirrispondi għalih. Skont il-kawża u l-impatt tagħhom, inċidenti fuq skala kbira jistgħu jeskalaw u jinbidlu fi kriżijiet sħaħ li ma jippermettux il-funzjonament tajjeb tas-suq intern. Minħabba l-ambitu wiesa' u, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, in-natura transfruntiera ta' inċidenti bħal dawn, jenħtieġ li l-Istati Membri u l-istituzzjonijiet, il-korpi u l-aġenziji rilevanti tal-Unjoni jikkooperaw fil-livell tekniku, operazzjonali u politiku biex jikkoordinaw sew ir-rispons madwar l-Unjoni.

(28) Peress li l-isfruttament tal-vulnerabbiltajiet fin-network u s-sistemi tal-informazzjoni jista' jikkawża tfixkil u ħsara sinifikanti, l-identifikazzjoni u r-rimedju malajr ta' dawk il-vulnerabbiltajiet huma fattur importanti biex jonqos ir-riskju taċ-ċibersigurtà. Għalhekk jenħtieġ li l-entitajiet li jiżviluppaw **jew jamministraw** sistemi bħal dawn jistabbilixxu proċeduri xierqa biex jittrattaw il-vulnerabbiltajiet meta jiġu skoperti. Peress li l-vulnerabbiltajiet spiss jiġu skoperti u rrapportati (żvelati) minn partijiet terzi (entitajiet relatriċi), il-manifattur jew il-fornitur ta' prodotti jew servizzi tal-ICT jenħtieġ jistabbilixxi wkoll il-proċeduri meħtieġa biex jirċievi informazzjoni dwar il-vulnerabbiltà mingħand partijiet terzi. F'dan ir-rigward, l-istandards internazzjonali ISO/IEC 30111 u ISO/IEC [...] **29147** jipprovdu gwida dwar it-trattament tal-vulnerabbiltajiet u d-divulgazzjoni tal-vulnerabbiltajiet rispettivament. Fir-rigward tad-divulgazzjoni tal-vulnerabbiltajiet, il-koordinazzjoni bejn l-entitajiet relatriċi u l-manifatturi jew il-fornituri ta' prodotti jew servizzi tal-ICT hija partikolarment importanti. Id-divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet tispeċifika proċess strutturat għar-rapportar tal-vulnerabbiltajiet lill-organizzazzjonijiet b'tali mod li l-organizzazzjoni tkun tista' twettaq dijanjostika u rimedju għall-vulnerabbiltà qabel ma tiġi żvelata informazzjoni dettaljata dwar il-vulnerabbiltà lil partijiet terzi jew lill-pubbliku. Id-divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet jenħtieġ tinkludi wkoll koordinazzjoni bejn l-entità relatriċi u l-organizzazzjoni fir-rigward tat-twaqqit tar-rimedju u l-pubblikazzjoni tal-vulnerabbiltajiet.

[20] Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2017/1584 tat-13 ta' Settembru 2017 dwar rispons koordinat għal inċidenti u kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira (ĠU L 239, 19.9.2017, p. 36).

(29) Għalhekk jenħtieġ li l-Istati Membri jieħdu miżuri biex jiffaċilitaw id-divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet billi jistabbilixxu politika nazzjonali rilevanti. **Bħala parti mill-politika nazzjonali tagħhom, l-Istati Membri jenħtieġ li jimmiraw li jindirizzaw, sa fejn ikun possibbli, l-isfidi ffaċċjati minn riċerkaturi vulnerabbli, inkluż l-esponiment potenzjali tagħhom għal responsabbiltà kriminali, f'konformità mal-ordni legali nazzjonali tagħhom.** [...] Jenħtieġ li l-Istati Membri jiddeżinjaw CSIRT li jkollha r-rwol ta' "koordinatur" biex taġixxi bħala intermedjarju bejn l-entitajiet relatriċi u l-manifatturi jew il-fornituri ta' prodotti jew servizzi tal-ICT meta meħtieġ. Il-kompiti tal-koordinatur tas-CSIRT jenħtieġ jinkludu b'mod partikolari l-identifikazzjoni u l-kuntatt tal-entitajiet ikkonċernati, l-appoġġ lill-entitajiet relatriċi, in-negozjar tal-iskedi ta' żmien tad-divulgazzjoni, u l-ġestjoni tal-vulnerabbiltajiet li jaffettwaw organizzazzjonijiet multipli (divulgazzjoni **koordinata** ta' vulnerabbiltajiet multipartitiċi). Meta l-vulnerabbiltà **rrappurtata jista' jkollha potenzjalment impatt sinifikanti fuq entitajiet** [...] f'aktar minn Stat Membru wieħed, jenħtieġ li s-CSIRTs[...] jenħtieġ li jikkooperaw fi ħdan in-Network tas-CSIRTs**, fejn adegwat**.

(30) L-aċċess għal informazzjoni korretta u fil-ħin dwar il-vulnerabbiltajiet li jaffettwaw il-prodotti u s-servizzi tal-ICT jikkontribwixxi għal ġestjoni mtejba tar-riskji taċ-ċibersigurtà. F'dak ir-rigward, is-sorsi tal-informazzjoni disponibbli pubblikament dwar il-vulnerabbiltajiet huma għodda importanti għall-entitajiet u għall-utenti tagħhom, iżda wkoll għall-awtoritajiet kompetenti nazzjonali u għas-CSIRTs. Għal din ir-raġuni, l-ENISA jenħtieġ li tistabbilixxi reġistru tal-vulnerabbiltajiet meta, l-entitajiet essenzjali u importanti u l-fornituri tagħhom, kif ukoll l-entitajiet li ma jkunux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva jew is-**CSIRTs ddeżinjati** jistgħu, b'mod volontarju, jiżvelaw vulnerabbiltajiet u jipprovdu l-informazzjoni dwar il-vulnerabbiltajiet li tippermetti lill-utenti jieħdu miżuri xierqa ta' mitigazzjoni.

(31) Għalkemm jeżistu reġistri jew bażijiet tad-data simili tal-vulnerabbiltajiet, dawn huma ospitati u miżmuma minn entitajiet li mhumiex stabbiliti fl-Unjoni. Reġistru Ewropew tal-vulnerabbiltajiet miżmum mill-ENISA jipprovdi trasparenza mtejba fir-rigward tal-proċess tal-pubblikazzjoni qabel ma l-vulnerabbiltà tiġi żvelata uffiċjalment, u reżiljenza f'każijiet ta' tfixkil jew interruzzjonijiet fil-forniment ta' servizzi simili. Biex tevita d-duplikazzjoni tal-isforzi u tfittex il-kumplimentarjetà sa fejn ikun possibbli, jenħtieġ li l-ENISA tesplora l-possibbiltà li tidħol fi ftehimiet ta' kooperazzjoni strutturati ma' reġistri simili f'ġuriżdizzjonijiet ta' pajjiżi terzi. **B'mod partikolari, jenħtieġ li l-ENISA tesplora l-possibbiltà ta' kooperazzjoni mill-qrib mal-operaturi tas-sistema ta' Vulnerabbiltajiet u Esponimenti Komuni (CVE), inkluż il-possibbiltà li ssir awtorità tan-numerazzjoni root CVE.**

(32) **Il-Grupp ta' Kooperazzjoni jenħtieġ li jkompli jappoġġa u jiffaċilita l-kooperazzjoni strateġika u l-iskambju ta' informazzjoni fost l-Istati Membri, kif ukoll isaħħaħ il-fiduċja bejniethom.** Il-Grupp ta' Kooperazzjoni jenħtieġ jistabbilixxi programm ta' ħidma kull sentejn li jinkludi l-azzjonijiet li jridu jittieħdu mill-Grupp biex jimplimenta l-objettivi u l-kompiti tiegħu. Il-perjodu ta' żmien tal-ewwel programm adottat skont din id-Direttiva jenħtieġ jiġi allinjat mal-perjodu ta' żmien tal-aħħar programm adottat skont id-Direttiva (UE) 2016/1148 biex jiġi evitat tfixkil potenzjali fil-ħidma tal-Grupp.

(33) Meta jiżviluppa dokumenti ta' gwida, il-Grupp ta' Kooperazzjoni jenħtieġ li konsistentement: jimmeppja s-soluzzjonijiet u l-esperjenzi nazzjonali, jivvaluta l-impatt tar-riżultati tanġibbli tal-Grupp ta' Kooperazzjoni fuq l-approċċi nazzjonali, jiddiskuti l-isfidi tal-implimentazzjoni u jifformula rakkomandazzjonijiet speċifiċi li jridu jiġu indirizzati b'implimentazzjoni aħjar tar-regoli eżistenti.

(34) Il-Grupp ta' Kooperazzjoni jenħtieġ jibqa' forum flessibbli u jkun jista' jirreaġixxi għal prijoritajiet u sfidi ta' politika ġodda u li qed jinbidlu filwaqt li jqis id-disponibbiltà tar-riżorsi. Jenħtieġ jorganizza laqgħat konġunti regolari ma' partijiet ikkonċernati privati rilevanti minn madwar l-Unjoni biex jiddiskuti l-attivitajiet imwettqa mill-Grupp u jiġbor kontribut dwar l-isfidi emerġenti tal-politika. Biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni fil-livell tal-Unjoni, il-Grupp jenħtieġ jikkunsidra li jistieden lil korpi u aġenziji tal-Unjoni involuti fil-politika taċ-ċibersigurtà, bħaċ-Ċentru Ewropew taċ-Ċiberkriminalità (EC3), l-Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea (EASA) u l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Programm Spazjali (EUSPA) biex jipparteċipaw fil-ħidma tiegħu.

(35) L-awtoritajiet kompetenti u s-CSIRTs jenħtieġ jingħataw is-setgħa li jipparteċipaw fi skemi ta' skambju lill-uffiċjali minn Stati Membri oħra biex titjieb il-kooperazzjoni. L-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ jieħdu l-miżuri meħtieġa biex uffiċjali minn Stati Membri oħra jkunu jistgħu jaqdu rwol effettiv fl-attivitajiet tal-awtorità kompetenti.

(35a) In-network tas-CSIRTs jenħtieġ li jkompli jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-kunfidenza u l-fiduċja u jippromwovi kooperazzjoni operazzjonali rapida u effettiva fost l-Istati Membri. Sabiex tissaħħaħ il-kooperazzjoni operazzjonali fil-livell tal-Unjoni, in-network tas-CSIRTs jenħtieġ li jikkunsidra li jistieden lill-korpi u lill-aġenziji tal-Unjoni involuti fil-politika dwar iċ-ċibersigurtà, bħall-Europol, biex jieħdu sehem fil-ħidma tiegħu.

(36) [...]

(36a) **Sabiex tiġi ffaċilitata l-implimentazzjoni effettiva tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva bħall-ġestjoni tal-vulnerabbiltajiet, il-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà, il-miżuri ta' rapportar u l-arranġamenti għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni, l-Istati Membri jistgħu jikkooperaw ma' pajjiżi terzi u jwettqu attivitajiet meqjusin xierqa għal dak il-għan, fosthom skambji ta' informazzjoni dwar theddid, inċidenti, vulnerabbiltajiet, għodod u metodi, tattiċi, tekniki u proċeduri, tħejjija u eżerċizzji għall-ġestjoni ta' ċiberkriżijiet, taħriġ, bini ta' fiduċja u arranġamenti strutturati għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni. Tali ftehimiet ta' kooperazzjoni jenħtieġ li jikkonformaw mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.**

(37) L-Istati Membri jenħtieġ li jikkontribwixxu għall-istabbiliment tal-Qafas ta' Rispons għall-Kriżijiet taċ-Ċibersigurtà tal-UE stabbilit fir-Rakkomandazzjoni (UE) 2017/1584 permezz tan-networks ta' kooperazzjoni eżistenti, b'mod partikolari n-Network Ewropew ta' Organizzazzjoni ta' Kollegament f'każ ta' Ċiberkriżijiet (EU-CyCLONe), in-network tas-CSIRTs u l-Grupp ta' Kooperazzjoni. Jenħtieġ li EU-CyCLONe u n-network tas-CSIRTs jikkooperaw abbażi ta' arranġamenti proċedurali li jiddefinixxu l-modalitajiet ta' dik il-kooperazzjoni **u jevitaw kull duplikazzjoni ta' kompiti.** Ir-regoli ta' proċedura tan-Network Ewropew ta' Organizzazzjoni ta' Kollegament f'każ ta' Ċiberkriżijiet (EU - CyCLONe) jenħtieġ jispeċifikaw aktar il-modalitajiet li permezz tagħhom in-network jenħtieġ jiffunzjona, inkluż għal rwoli, modi ta' kooperazzjoni, interazzjonijiet ma' atturi rilevanti oħra u mudelli għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni, kif ukoll mezzi ta' komunikazzjoni iżda mhux limitat għalihom. Għall-ġestjoni tal-kriżijiet fil-livell **politiku** tal-Unjoni, il-partijiet rilevanti jenħtieġ ikunu jiddependu fuq l-Arranġamenti Integrati għal Rispons Politiku f'Sitwazzjonijiet ta' Kriżi (IPCR). Il-Kummissjoni jenħtieġ tuża l-proċess transsettorjali ta' livell għoli ARGUS għall-koordinazzjoni f'sitwazzjonijiet ta' kriżi għal dan il-għan. Jekk il-kriżi tinvolvi dimensjoni esterna importanti jew waħda marbuta mal-Politika ta' Sigurtà u ta' Difiża Komuni (PSDK), jenħtieġ jiġi attivat il-Mekkaniżmu ta' Rispons għall-Kriżijiet (CRM) tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE).

(37a) Jenħtieġ li EU-CyCLONe jaħdem bħala network intermedjarju bejn il-livell tekniku u dak politiku matul inċidenti u kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira. Jenħtieġ li jsaħħaħ il-kooperazzjoni fil-livell operazzjonali, filwaqt li jibni fuq is-sejbiet tan-network tas-CSIRTs u juża l-kapaċitajiet proprji biex joħloq analiżi tal-impatt ta' inċidenti u kriżijiet fuq skala kbira u jappoġġa t-teħid ta' deċiżjonijiet fil-livell politiku. Jenħtieġ li l-istituzzjonijiet, il-korpi u l-aġenziji tal-UE jaħtru awtorità kompetenti responsabbli għall-ġestjoni ta' inċidenti u kriżijiet ta' sigurtà fuq skala kbira biex issir membru ta' EU-CyCLONe.

(38) [...]

(39) [...]

(39a) Ir-responsabbiltajiet tal-iżgurar tas-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni huma, fil-parti l-kbira tagħhom, ta' entitajiet essenzjali u importanti. Għandha tiġi promossa u żviluppata kultura tal-ġestjoni tar-riskji, li tinvolvi valutazzjoni tar-riskji u l-implimentazzjoni ta' miżuri ta' sigurtà xierqa għar-riskji ffaċċjati.

(40) Il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji għandhom **iqisu l-livell ta' dipendenza tal-entità fuq in-networks u s-sistemi tal-informazzjoni u** jinkludu miżuri biex jiġi identifikat kwalunkwe riskju ta' inċidenti, biex jiġu evitati, identifikati u ttrattati l-inċidenti u biex jittaffa l-impatt tagħhom. Is-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni jenħtieġ tinkludi s-sigurtà tad-data maħżuna, trażmessa u pproċessata.

(40a) Peress li t-theddid għas-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni jista' jkollu oriġini differenti, din id-Direttiva tapplika approċċ "li jqis kull periklu" li jinkludi l-protezzjoni tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni u tal-ambjent fiżiku tagħhom minn kwalunkwe avveniment bħal serq, nirien, għargħar, nuqqas ta' telekomunikazzjoni jew ta' enerġija jew minn kwalunkwe aċċess fiżiku mhux awtorizzat u ħsara u interferenza fl-informazzjoni u l-faċilitajiet tal-ipproċessar tal-informazzjoni tal-entità li jistgħu jikkompromettu d-disponibbiltà, l-awtentiċità, l-integrità jew il-kunfidenzjalità ta' data maħżuna, trażmessa jew proċessata jew tas-servizzi offruti min-networks u s-sistemi tal-informazzjoni, jew aċċessibbli permezz tagħhom. Għaldaqstant jenħtieġ li l-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji jindirizzaw ukoll is-sigurtà fiżika u ambjentali billi jinkludu miżuri biex jipproteġu n-network u s-sistemi tal-informazzjoni tal-entità minn ħsarat fis-sistema, żbalji umani, azzjonijiet malizzjużi jew fenomeni naturali f'konformità ma' standards Ewropej jew rikonoxxuti internazzjonalment, bħal dawk inklużi fis-serje ISO 27000. B'rabta ma' dan, jenħtieġ li l-entitajiet, bħala parti mill-miżuri tagħhom għall-ġestjoni tar-riskji, jindirizzaw ukoll is-sigurtà tar-riżorsi umani u jkollhom fis-seħħ politiki xierqa ta' kontroll tal-aċċess. Dawk il-miżuri jenħtieġ li jkunu koerenti mad-Direttiva XXXX [id-Direttiva dwar ir-reżiljenza tal-entitajiet kritiċi].

(40b) Fin-nuqqas ta' skemi Ewropej xierqa ta' ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà adottati skont ir-Regolament (UE) 2019/881, l-Istati Membri jistgħu jirrikjedu li l-entitajiet jużaw prodotti, servizzi u proċessi tal-ICT iċċertifikati jew jiksbu ċertifikat fi ħdan l-iskemi nazzjonali taċ-ċibersigurtà disponibbli għall-fini ta' konformità mar-rekwiżiti tal-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà skont din id-Direttiva.

(41) Biex tiġi evitata l-impożizzjoni ta’ piż finanzjarju u amministrattiv sproporzjonat fuq l-entitajiet essenzjali u importanti, ir-rekwiżiti ta’ ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà jenħtieġ li jkunu proporzjonati għar-riskju ppreżentat [...] **lin**-network u s-sistema tal-informazzjoni kkonċernati, filwaqt li jitqies l-avvanz ta’ dawn il-miżuri **u l-kost għall-implimentazzjoni tagħhom**. **Jenħtieġ li jitqies kif xieraq ukoll id-daqs tal-entità, kif ukoll il-probabbiltà li jseħħu inċidenti u s-severità tagħhom.**

(41a) Bil-ħsieb li jittaffew il-piżijiet regolatorji, jenħtieġ li fil-prinċipju r-rekwiżiti għall-implimentazzjoni ta’ miżuri ta’ ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà għal entitajiet ta’ daqs medju, żgħir jew mikro, ikunu eħfef, sakemm il-kriterji ta’ kritikalità jew il-valutazzjonijiet tar-riskju nazzjonali ma jiġġustifikawx rekwiżiti aktar stretti, b’mod partikolari fir-rigward ta’ entitajiet li jissodisfaw il-kriterji relatati mal-kritikalità stipulati f’din id-Direttiva.

(42) L-entitajiet essenzjali u importanti jenħtieġ jiżguraw is-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni li jużaw fl-attivitajiet tagħhom. Dawk huma primarjament network u sistemi tal-informazzjoni privati li jkunu ġestiti mill-persunal intern tagħhom tal-IT jew li s-sigurtà tagħhom tkun ġiet esternalizzata. Ir-rekwiżiti ta’ ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u ta’ rapportar skont din id-Direttiva jenħtieġ japplikaw għall-entitajiet essenzjali u importanti rilevanti irrispettivament minn jekk iwettqux il-manutenzjoni tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni tagħhom internament jew jesternalizzawha.

(42aa) Filwaqt li titqies in-natura transfruntiera tagħhom, il-fornituri tas-servizzi DNS, ir-reġistri tal-ismijiet ta' TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta’ reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominji għat-TLD, il-fornituri ta' servizzi tal-cloud computing, il-fornituri ta' servizzi taċ-ċentri tad-data, il-fornituri ta' networks tat-twassil tal-kontenut, il-fornituri ta' servizzi ġestiti, u l-fornituri ta' servizzi tas-sigurtà ġestiti jenħtieġ li jkunu soġġetti għal livell ogħla ta’ armonizzazzjoni fil-livell tal-Unjoni. L-implimentazzjoni ta’ miżuri ta’ ċibersigurtà għalhekk jenħtieġ li tiġi ffaċilitata permezz ta’ att ta’ implimentazzjoni.

(43) L-indirizzar tar-riskji taċ-ċibersigurtà li jirriżultaw mill-katina tal-provvista ta' entità u r-relazzjoni tagħha mal-fornituri tagħha huwa partikolarment importanti minħabba l-prevalenza ta' inċidenti meta l-entitajiet ikunu sfaw vittmi ta' attakki ċibernetiċi u meta atturi malizzjużi setgħu jikkompromettu s-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni ta' entità billi jisfruttaw il-vulnerabbiltajiet li jaffettwaw prodotti u servizzi ta' parti terza. Għalhekk, jenħtieġ li l-entitajiet jivvalutaw u jqisu l-kwalità ġenerali tal-prodotti u l-prattiki taċ-ċibersigurtà tal-fornituri u l-fornituri tas-servizzi tagħhom, inkluż il-proċeduri tal-iżvilupp siguri tagħhom.

(44) Fost il-fornituri tas-servizzi, il-fornituri tas-servizzi tas-sigurtà ġestiti (MSSPs) f'oqsma bħar-rispons għall-inċidenti, l-ittestjar tal-penetrazzjoni, il-verifiki tas-sigurtà u l-konsulenza għandhom rwol partikolarment importanti li jassistu lill-entitajiet fl-isforzi tagħhom biex jiddetettaw u jirrispondu għall-inċidenti. Iżda anki dawk l-MSSPs kienu fil-mira ta' attakki ċibernetiċi u permezz tal-integrazzjoni mill-qrib tagħhom fl-operazzjonijiet tal-operaturi joħolqu riskju partikolari għaċ-ċibersigurtà. Għalhekk jenħtieġ li l-entitajiet jeżerċitaw aktar diliġenza fl-għażla ta' MSSP.

(44a) L-awtoritajiet kompetenti nazzjonali, fil-kuntest tal-kompiti superviżorji tagħhom, jistgħu jibbenefikaw ukoll minn servizzi taċ-ċibersigurtà bħall-awditi tas-sigurtà u l-ittestjar tal-penetrazzjoni jew ir-rispons għall-inċidenti. Biex tassisti lill-entitajiet, kif ukoll lill-awtoritajiet kompetenti nazzjonali, biex jagħżlu fornituri ta' servizzi taċ-ċibersigurtà b'ħiliet u affidabbiltà, jenħtieġ li l-Kummissjoni, bl-assistenza tal-Grupp ta' Kooperazzjoni u l-ENISA, tqis il-possibbiltà li titlob skemi Ewropej ta' ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà f'konformità mal-Artikolu 48 tar-Regolament (UE) 2019/881.

(45) L-entitajiet jenħtieġ jindirizzaw ukoll ir-riskji taċ-ċibersigurtà li jirriżultaw mill-interazzjonijiet u r-relazzjonijiet tagħhom ma' partijiet ikkonċernati oħra f'ekosistema usa'. B'mod partikolari, l-entitajiet jenħtieġ jieħdu miżuri xierqa biex jiżguraw li l-kooperazzjoni tagħhom mal-istituzzjonijiet akkademiċi u tar-riċerka ssir f'konformità mal-politiki tagħhom dwar iċ-ċibersigurtà u timxi skont prattiki tajba relatati mal-aċċess u d-disseminazzjoni siguri tal-informazzjoni b'mod ġenerali u l-protezzjoni tal-proprjetà intellettwali b'mod partikolari. Bl-istess mod, minħabba l-importanza u l-valur tad-data għall-attivitajiet tal-entitajiet, meta jiddependu fuq servizzi ta' trasformazzjoni tad-data u ta' analitika tad-data minn partijiet terzi, jenħtieġ li l-entitajiet jieħdu l-miżuri xierqa kollha taċ-ċibersigurtà.

(46) Biex ikompli jindirizza r-riskji ewlenin fil-katina tal-provvista u jassisti lill-entitajiet li joperaw fis-setturi koperti minn din id-Direttiva biex jimmaniġġjaw b'mod xieraq ir-riskji taċ-ċibersigurtà relatati mal-katina tal-provvista u l-fornituri, il-Grupp ta' Kooperazzjoni li jinvolvi l-awtoritajiet nazzjonali rilevanti, f'kooperazzjoni mal-Kummissjoni u l-ENISA, jenħtieġ iwettaq valutazzjonijiet tar-riskju kkoordinati tal-katina tal-provvista settorjali, kif kien diġà sar għan-networks 5G skont ir-Rakkomandazzjoni (UE) 2019/534 dwar iċ-Ċibersigurtà tan-networks 5G[21], biex jiġi identifikat għal kull settur liema huma s-servizzi, is-sistemi jew il-prodotti kritiċi tal-ICT, u t-theddid u l-vulnerabbiltajiet rilevanti.

21 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/534 tas-26 ta' Marzu 2019 Ċibersigurtà ta' netwerks 5G (ĠU L 88, 29.3.2019, p. 42).

(47) Il-valutazzjonijiet tar-riskju tal-katina tal-provvista, fid-dawl tal-karatteristiċi tas-settur ikkonċernat, jenħtieġ iqisu l-fatturi tekniċi u, meta rilevanti, l-fatturi mhux tekniċi, inkluż dawk definiti fir-Rakkomandazzjoni (UE) 2019/534, fil-valutazzjoni tar-riskju kkoordinata mal-UE kollha tas-sigurtà tan-networks 5G u fis-Sett ta' Għodod tal-UE dwar iċ-ċibersigurtà 5G maqbula mill-Grupp ta' Kooperazzjoni. Biex jiġu identifikati l-ktajjen tal-provvista li jenħtieġ ikunu soġġetti għal valutazzjoni tar-riskju kkoordinata, jenħtieġ jitqiesu l-kriterji li ġejjin: (i) il-punt sa fejn l-entitajiet essenzjali u importanti jużaw u jiddependu fuq servizzi, sistemi jew prodotti kritiċi speċifiċi tal-ICT; (ii) ir-rilevanza ta' servizzi, sistemi jew prodotti kritiċi speċifiċi tal-ICT għat-twettiq ta' funzjonijiet kritiċi jew sensittivi, inkluż l-ipproċessar ta' data personali; (iii) id-disponibbiltà ta' servizzi, sistemi jew prodotti tal-ICT alternattivi; (iv) ir-reżiljenza tal-katina tal-provvista ġenerali tas-servizzi, tas-sistemi jew tal-prodotti tal-ICT kontra avvenimenti ta' tfixkil; u (v) għas-servizzi, is-sistemi jew il-prodotti tal-ICT emerġenti, is-sinifikat futur potenzjali tagħhom għall-attivitajiet tal-entitajiet.

(48) Biex jiġu ssimplifikati l-obbligi legali imposti fuq il-fornituri ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku, u fuq il-fornituri ta' servizzi fiduċjarji relatati mas-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni tagħhom, kif ukoll biex dawk l-entitajiet u l-awtoritajiet kompetenti rispettivi tagħhom ikunu jistgħu jibbenefikaw mill-qafas legali stabbilit minn din id-Direttiva (inkluż id-deżinjazzjoni ta' CSIRT responsabbli għat-trattament tar-riskji u tal-inċidenti, għall-parteċipazzjoni tal-awtoritajiet u tal-korpi kompetenti fil-ħidma tal-Grupp ta' Kooperazzjoni u n-network tas-CSIRT**s**), jenħtieġ li dawn jiġu inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Għalhekk jenħtieġ li jitħassru d-dispożizzjonijiet korrispondenti stabbiliti fir-Regolament (UE) Nru 910/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[22] u fid-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[23] relatati mal-impożizzjoni ta' rekwiżit**i** tas-sigurtà u n-notifika fuq daw**k** it-tipi ta' entitajiet.

[22] Ir-Regolament (UE) Nru 910/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Lulju 2014 dwar l-identifikazzjoni elettronika u s-servizzi fiduċjarji għal tranżazzjonijiet elettroniċi fis-suq intern u li jħassar id-Direttiva 1999/93/KE (ĠU L 257, 28.8.2014, p. 73).

[23] Id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (ĠU L 321, 17.12.2018, p. 36).

(48a) L-obbligi ta' sigurtà stipulati f'din id-Direttiva jenħtieġ li jitqiesu komplementari għar-rekwiżiti imposti fuq il-fornituri ta' servizzi fiduċjarji skont ir-Regolament (UE) Nru 910/2014 (ir-Regolament eIDAS). Il-fornituri ta' servizzi fiduċjarji jenħtieġ li jintalbu jieħdu l-miżuri xierqa u proporzjonati kollha biex jimmaniġġaw ir-riskji għas-servizzi tagħhom, inkluż b'rabta ma' klijenti u partijiet terzi dipendenti, u biex jirrapportaw inċidenti ta' sigurtà skont din id-Direttiva. Jenħtieġ li tali obbligi ta' sigurtà u rapportar jikkonċernaw ukoll il-protezzjoni fiżika tas-servizz ipprovdut. L-Artikolu 24 tar-Regolament (UE) Nru 910/2014 jibqa' japplika.

(48aa) L-Istati Membri jistgħu jassenjaw ir-rwol tal-awtoritajiet kompetenti għas-servizzi fiduċjarji lill-korpi superviżorji tal-eIDAS sabiex jiżguraw il-kontinwazzjoni tal-prattiki attwali u jibnu fuq l-għarfien u l-esperjenza miksuba fl-applikazzjoni tar-Regolament eIDAS. Meta dak ir-rwol jiġi assenjat lil korp differenti, l-awtoritajiet kompetenti nazzjonali skont din id-Direttiva jenħtieġ li jikkooperaw mill-qrib u fil-ħin, billi jiskambjaw l-informazzjoni rilevanti sabiex jiġu żgurati s-superviżjoni effettiva u l-konformità tal-fornituri ta' servizzi fiduċjarji mar-rekwiżiti stipulati f'din id-Direttiva u r-Regolament [XXXX/XXXX].

Fejn applikabbli, l-awtorità kompetenti nazzjonali skont din id-Direttiva jenħtieġ li tgħarraf minnufih lill-korp superviżorju tal-eIDAS dwar kwalunkwe theddida jew inċident ċibernetiku sinifikanti notifikat b'impatt fuq is-servizzi fiduċjarji kif ukoll dwar kwalunkwe nuqqas ta' konformità ta' fornitur ta' servizzi fiduċjarji mar-rekwiżiti skont din id-Direttiva. Għall-finijiet tar-rapportar, l-Istati Membri jistgħu jużaw, fejn applikabbli, il-punt uniku ta' kuntatt stabbilit biex jinkiseb rapportar komuni u awtomatiku ta' inċidenti kemm lill-korp superviżorju tal-eIDAS kif ukoll lill-awtorità kompetenti skont din id-Direttiva. Ir-regoli dwar l-obbligi ta' rapportar jenħtieġ ikunu mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) 2016/679 u għad-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[24].

[24] Id-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika) (ĠU L 201, 31.7.2002, p. 37).

(49) Fejn xieraq u biex jiġi evitat tfixkil bla bżonn, jenħtieġ li l-linji gwida nazzjonali eżistenti [...] adottati għat-traspożizzjoni tar-regoli relatati mal-miżuri ta' sigurtà stipulati fl-Artikol**i** 40[...] u 41 tad-Direttiva (UE) 2018/1972[...] **jitqiesu fl-arranġamenti ta' traspożizzjoni implimentati mill-Istati membri b'rabta ma' din id-Direttiva, u b'hekk dawn ikunu qed jissejsu fuq l-għarfien u l-ħiliet li diġà nkisbu fi ħdan id-Direttiva (UE) 2018/1972 dwar miżuri ta' ġestjoni tar-riskji tas-sigurtà u notifiki dwar inċidenti tas-sigurtà. L-ENISA tista' tiżviluppa wkoll gwida dwar rekwiżiti ta' sigurtà u ta' rapportar għall-fornituri ta' networks pubbliċi ta' komunikazzjoni elettronika jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika disponibbli pubblikament biex tiffaċilita l-armonizzazzjoni u t-tranżizzjoni u tnaqqas kemm jista' jkun ix-xkiel. L-Istati Membri jistgħu jassenjaw ir-rwol tal-awtoritajiet kompetenti għall-komunikazzjoni elettronika lill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali sabiex jiżguraw it-tkomplija tal-prattiki attwali u jibnu fuq l-għarfien u l-esperjenza miksuba fid-Direttiva (UE) 2018/1972.**

(50) Minħabba l-importanza li qed tikber tas-servizzi ta' komunikazzjoni interpersonali indipendenti min-numri, jeħtieġ jiġi żgurat li s-servizzi ta' dan it-tip ikunu wkoll soġġetti għal rekwiżiti xierqa tas-sigurtà fid-dawl tan-natura speċifika u l-importanza ekonomika tagħhom. Għalhekk jenħtieġ li l-fornituri ta' servizzi bħal dawn jiżguraw ukoll livell ta' sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni li jkun xieraq għar-riskju maħluq. Peress li l-fornituri tas-servizzi tal-komunikazzjoni interpersonali indipendenti min-numri normalment ma jeżerċitawx kontroll effettiv fuq it-trażmissjoni tas-sinjali fuq in-networks, il-livell tar-riskju għal dawn is-servizzi jista' jitqies, f'ċerti aspetti, li huwa inqas minn dak għas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika tradizzjonali. L-istess japplika għas-servizzi tal-komunikazzjoni interpersonali li jużaw in-numri u li ma jeżerċitawx kontroll effettiv fuq it-trażmissjoni tas-sinjali.

(51) Is-suq intern jiddependi aktar minn qatt qabel fuq il-funzjonament tal-internet. Is-servizzi ta' kważi l-entitajiet essenzjali u importanti kollha jiddependu fuq is-servizzi pprovduti fuq l-internet. Biex jiġi żgurat il-forniment bla xkiel tas-servizzi pprovduti mill-entitajiet essenzjali u importanti, huwa importanti li n-networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika, bħal pereżempju l-backbones tal-internet jew il-kejbils tal-komunikazzjoni taħt il-baħar, ikollhom miżuri xierqa taċ-ċibersigurtà u jirrapportaw l-inċidenti relatati magħhom.

(52) Fejn [...] **applikabbli**, l-entitajiet jenħtieġ li jgħarrfu lir-riċevituri ta' servizzi tagħhom dwar miżuri [...] partikolari li jistgħu jieħdu biex itaffu r-riskju li jirriżulta **minn theddida ċibernetika sinifikanti** għalihom infushom. **L-entitajiet jenħtieġ li, fejn xieraq u b'mod partikolari f'każijiet fejn tista' timmaterjalizza t-theddida ċibernetika sinifikanti, jinnotifikaw ukoll lir-riċevituri tas-servizz tagħhom b'mod parallel mal-awtoritajiet kompetenti jew is-CSIRTs dwar it-theddida nnifisha.** Ir-rekwiżit li r-riċevituri ta' theddid bħal dan jiġu infurmati, jenħtieġ li ma jeħlisx lill-fornitur tas-servizz mill-obbligu li jieħu, bi spejjeż tiegħu, miżuri adattati u immedjati biex jipprevjeni jew jirrimedja kwalunkwe theddid għas-sigurtà u jistabbilixxi mill-ġdid il-livell ta' sigurtà normali tas-servizz. Jenħtieġ li l-għoti ta' informazzjoni bħal din dwar it-theddid [...]**ċibernetiku** jkun mingħajr ħlas għar-riċevituri.

(53) B'mod partikolari, jenħtieġ li l-fornituri ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku jinformaw lir-riċevituri tas-servizz dwar theddid ċibernetiku partikolari u sinifikanti u dwar il-miżuri li jistgħu jieħdu biex jipproteġu s-sigurtà tal-komunikazzjoni tagħhom, pereżempju billi jużaw tipi speċifiċi ta' software jew teknoloġiji ta' kriptaġġ.

(54) Biex titħares is-sigurtà tan-networks u tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika, jenħtieġ li jiġi promoss l-użu tal-kriptaġġ, u b'mod partikolari l-kriptaġġ minn tarf sa tarf u, meta jkun meħtieġ, jenħtieġ li dan ikun obbligatorju għall-fornituri ta' tali servizzi u networks f'konformità mal-prinċipji tas-sigurtà u tal-privatezza b'mod awtomatiku u b'mod maħsub għall-finijiet tal-Artikolu 18. L-użu ta' kriptaġġ minn tarf sa tarf jenħtieġ jiġi rikonċiljat mas-setgħat tal-Istat Membru li jiżgura l-protezzjoni tal-interessi essenzjali tas-sigurtà u tas-sigurtà pubblika tiegħu, u li jippermetti l-investigazzjoni, id-detezzjoni u l-prosekuzzjoni ta' reati kriminali f'konformità mal-liġi tal-Unjoni. Is-soluzzjonijiet għal aċċess legali għall-informazzjoni f'komunikazzjoni kriptata minn tarf sa tarf jenħtieġ iżommu l-effettività tal-kriptaġġ fil-protezzjoni tal-privatezza u s-sigurtà tal-komunikazzjoni, filwaqt li jipprovdu rispons effettiv għall-kriminalità.

(55) Din id-Direttiva tistabbilixxi approċċ f'żewġ stadji għar-rapportar tal-inċidenti biex jinstab il-bilanċ it-tajjeb bejn ir-rapportar rapidu, minn naħa, li jgħin biex itaffi l-firxa potenzjali ta' inċidenti u jippermetti lill-entitajiet ifittxu appoġġ, u r-rapportar approfondit, min-naħa l-oħra, li jislet tagħlimiet siewja minn inċidenti individwali u li maż-żmien itejjeb ir-reżiljenza għat-theddid ċibernetiku ta' kumpaniji individwali u setturi sħaħ. Meta l-entitajiet isiru jafu b'xi inċident, jenħtieġ li dawn ikunu meħtieġa jippreżentaw notifika inizjali fi żmien 24 siegħa, u mbagħad rapport finali sa xahar wara. In-notifika inizjali jenħtieġ tinkludi biss l-informazzjoni strettament meħtieġa biex l-awtoritajiet kompetenti jsiru jafu bl-inċident u tippermetti lill-entità tfittex assistenza, jekk ikun meħtieġ. Tali notifika, meta applikabbli, jenħtieġ tindika jekk l-inċident hux preżumibbilment ikkawżat minn azzjoni illegali jew malizzjuża. Jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw li r-rekwiżit li tiġi ppreżentata din in-notifika inizjali ma jiddevjax ir-riżorsi tal-entità relatriċi minn attivitajiet relatati mat-trattament tal-inċidenti li jenħtieġ jiġu prijoritizzati. Biex jiġi evitat ukoll li l-obbligi ta' rapportar tal-inċidenti jew jiddevjaw ir-riżorsi mit-trattament tar-rispons għal inċidenti jew inkella jikkompromettu l-isforzi tal-entitajiet f'dak ir-rigward, jenħtieġ li l-Istati Membri jipprevedu wkoll li, f'każijiet debitament ġustifikati u bi qbil mal-awtoritajiet kompetenti jew is-CSIRT, l-entità kkonċernata tista' tiddevja mill-iskadenzi ta' 24 siegħa għan-notifika inizjali u ta' xahar għar-rapport finali.

(55a) Approċċ proattiv għat-theddid ċibernetiku huwa komponent vitali tal-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà li jenħtieġ li jippermetti lill-awtoritajiet kompetenti jipprevjenu b'mod effettiv it-theddid ċibernetiku milli jimmaterjalizza f'inċidenti reali li jistgħu jikkawżaw telf materjali jew mhux materjali konsiderevoli. Għal dak il-għan, in-notifika ta' theddid ċibernetiku sinifikanti hija ta' importanza ewlenija.

(56) L-entitajiet essenzjali u importanti ta' spiss ikollhom jirrapportaw inċident partikolari, minħabba l-karatteristiċi tiegħu, lil diversi awtoritajiet minħabba l-obbligi ta' notifika inklużi f'diversi strumenti legali. Dawn l-istanzi joħolqu piżijiet addizzjonali u jistgħu jwasslu wkoll għal inċertezzi rigward il-format u l-proċeduri ta' dawn in-notifiki. Fid-dawl ta' dan, u għall-finijiet tas-simplifikazzjoni tar-rapportar tal-inċidenti tas-sigurtà, l-Istati Membri [...] **jistgħu** jistabbilixxu *punt uniku ta' dħul* għan-notifiki kollha meħtieġa skont din id-Direttiva u skont liġi oħra tal-Unjoni bħar-Regolament (UE) 2016/679 u d-Direttiva 2002/58/KE. Jenħtieġ li l-ENISA, f'kooperazzjoni mal-Grupp ta' Kooperazzjoni, tiżviluppa mudelli ta' notifika komuni permezz ta' linji gwida li jissimplifikaw u jirrazzjonalizzaw l-informazzjoni tar-rapportar mitluba mil-liġi tal-Unjoni u jnaqqsu l-piżijiet għall-kumpaniji.

(57) Meta jkun suspettat li inċident huwa relatat ma' attivitajiet kriminali serji skont il-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali, l-Istati Membri jenħtieġ jinkoraġġixxu lill-entitajiet essenzjali u importanti, skont ir-regoli tal-proċedimenti kriminali applikabbli f'konformità mal-liġi tal-Unjoni, biex l-inċidenti suspettati li għandhom natura kriminali serja jirrapportawhom lill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi rilevanti. Meta jkun xieraq, u mingħajr preġudizzju għar-regoli dwar il-protezzjoni tad-data personali li japplikaw għall-Europol, huwa mixtieq li l-koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti u l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi ta' Stati Membri differenti tiġi ffaċilitata mill-EC3 u l-ENISA.

(58) Ħafna drabi, id-data personali tiġi kompromessa minħabba l-inċidenti. F'dan il-kuntest, l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ jikkooperaw u jiskambjaw informazzjoni dwar il-kwistjonijiet rilevanti kollha mal-awtoritajiet tal-protezzjoni tad-data u mal-awtoritajiet superviżorji skont id-Direttiva 2002/58/KE.

(59) Iż-żamma ta' bażijiet tad-data preċiżi u kompleti tal-ismijiet ta' dominji u tad-data tar-reġistrazzjoni (l-hekk imsejħa "data WHOIS") u l-għoti ta' aċċess legali għal tali data huma essenzjali biex jiġu żgurati s-sigurtà, l-istabbiltà u r-reżiljenza tad-DNS, li min-naħa tagħha tikkontribwixxi għal livell komuni għoli ta' ċibersigurtà fl-Unjoni. Meta l-ipproċessar ikun jinkludi data personali, dan l-ipproċessar jenħtieġ ikun konformi mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

(60) Id-disponibbiltà u l-aċċessibbiltà fil-ħin ta' din id-data għall-awtoritajiet pubbliċi, inkluż l-awtoritajiet kompetenti skont il-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali għall-prevenzjoni, l-investigazzjoni jew il-prosekuzzjoni ta' reati kriminali, is-CERTs, [...]is-CSIRTs, u fir-rigward tad-data tal-klijenti tagħhom lil fornituri ta' networks u ta' servizzi tal-komunikazzjoni elettronika u lil fornituri ta' teknoloġiji u ta' servizzi taċ-ċibersigurtà li jaġixxu f'isem dawk il-klijenti, huma essenzjali għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-abbuż tas-Sistema tal-Ismijiet ta' Dominji, b'mod partikolari għall-prevenzjoni, id-detezzjoni u r-rispons għall-inċidenti taċ-ċibersigurtà. Jenħtieġ li tali aċċess ikun konformi mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data sa fejn dan ikun relatat mad-data personali.

(61) Biex tiġi żgurata d-disponibbiltà ta' data preċiża u kompleta dwar ir-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji, ir-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji għat-TLD (l-hekk imsejħa reġistraturi) jenħtieġ jiġbru u jiggarantixxu l-integrità u d-disponibbiltà tad-data tar-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji. **Fir-rigward tad-data tar-reġistrazzjoni, jenħtieġ li l-entitajiet jivverifikaw b'mod partikolari l-isem u l-indirizz elettroniku tar-reġistrant.** [...] Jenħtieġ li r-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji għat-TLD jistabbilixxu politiki u proċeduri biex jiġbru u jżommu data tar-reġistrazzjoni preċiża u kompleta, u biex jipprevjenu u jikkoreġu d-data tar-reġistrazzjoni li ma tkunx preċiża f'konformità mar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

(62) Jenħtieġ li r-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji għalihom jagħmlu disponibbli għall-pubbliku d-data tar-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji li mhix fil-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data, bħal data li tikkonċerna persuni ġuridiċi[25]. Jenħtieġ li r-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi tar-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji għat-TLD jippermettu wkoll aċċess legali għal data speċifika tar-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji li tikkonċerna persuni fiżiċi, lil persuni li jridu aċċess leġittimu, f'konformità mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data. Jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw li r-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominji għalihom iwieġbu mingħajr dewmien bla bżonn għal talbiet [...] għad-divulgazzjoni ta' data dwar ir-reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominji **minn dawk li jfittxu l-aċċess b'mod leġittimu, bħall-awtoritajiet kompetenti skont il-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali fil-qasam tas-sigurtà nazzjonali u l-ġustizzja kriminali jew is-CSIRTs**. Ir-reġistri tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdulhom servizzi tar-reġistrazzjoni tal-ismijiet ta' dominji jenħtieġ jistabbilixxu politiki u proċeduri għall-pubblikazzjoni u d-divulgazzjoni tad-data tar-reġistrazzjoni, inkluż ftehimiet fil-livell ta' servizz biex jittrattaw it-talbiet għal aċċess mingħand dawk li jridu aċċess leġittimu. Il-proċedura tal-aċċess tista' tinkludi wkoll l-użu ta' interfaċċa, portal jew għodda teknika oħra biex tiġi pprovduta sistema effiċjenti għal talbiet u aċċess għal data tar-reġistrazzjoni. **L-Istati Membri jenħtieġ li jiżguraw li kull tip ta' aċċess għad-data tar-reġistrazzjoni tad-dominji (kemm data personali kif ukoll mhux personali) ikun mingħajr ħlas.** Bil-ħsieb li tippromwovi prattiki armonizzati fis-suq intern kollu, il-Kummissjoni tista' tadotta linji gwida dwar tali proċeduri mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi tal-Bord Ewropew għall-Protezzjoni tad-Data **f'konformità u b'komplementarjetà għall-istandards internazzjonali żviluppati mill-komunità ta' diversi partijiet ikkonċernati**.

[25] Regolament (UE) 2016/679 **t**[...]a**l-**[...]Parlament Ewropew **u**[...] **t**[...]a**l**-Kunsill**,** il-premessa (14), li biha "[d]an ir-Regolament ma jkoprix l-ipproċessar tad-data personali li tikkonċerna l-persuni ġuridiċi u b'mod partikolari l-impriżi stabbiliti bħala persuni ġuridiċi, inklużi l-isem u l-forma tal-persuna ġuridika u d-dettalji ta' kuntatt tal-persuna ġuridika".

(63) [...]**J**enħtieġ li l-entitajiet essenzjali u importanti taħt din id-Direttiva jaqgħu taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru fejn jipprovdu s-servizzi tagħhom. **L-entitajiet imsemmija fil-punti 1 sa 7 u 10 tal-Anness I, il-fornituri ta' servizzi fiduċjarji u l-fornituri ta' Punt ta' Skambju fuq l-Internet imsemmija fil-punt 8 tal-Anness I u l-punti 1 sa 5 tal-Anness II ta' din id-Direttiva jenħtieġ li jaqgħu taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru fejn ikunu stabbiliti.** Jekk l-entità tipprovdi servizzi **jew għandha stabbiliment** f'aktar minn Stat Membru wieħed, din jenħtieġ tkun fil-ġuriżdizzjoni separata u konkorrenti ta' kull wieħed minn dawn l-Istati Membri. L-awtoritajiet kompetenti ta' dawn l-Istati Membri jenħtieġ jikkooperaw, jipprovdu assistenza reċiproka lil xulxin u meta jkun xieraq, iwettqu azzjonijiet superviżorji konġunti. **Meta l-Istati Membri jiddeċiedu li jeżerċitaw il-ġuriżdizzjoni, huma għandhom jevitaw li l-istess kondotta tiġi sanzjonata aktar minn darba għall-ksur tal-obbligi stipulati f'din id-Direttiva.**

(64) Biex titqies in-natura transfruntiera tas-servizzi u l-operazzjonijiet tal-fornituri ta' servizzi DNS, ir-reġistri tal-ismijiet ta' TLD, **l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominju għat-TLD,** il-fornituri ta' networks tat-twassil tal-kontenut, il-fornituri ta' servizzi ta' cloud computing, il-fornituri ta' servizzi ta' ċentru tad-data u l-fornituri diġitali, jenħtieġ li Stat Membru wieħed biss ikollu ġuriżdizzjoni fuq dawn l-entitajiet. Jenħtieġ li l-ġuriżdizzjoni tiġi attribwita lill-Istat Membru fejn l-entità rispettiva jkollha l-istabbiliment ewlieni tagħha fl-Unjoni. Il-kriterju tal-istabbiliment għall-finijiet ta' din id-Direttiva jimplika l-eżerċizzju effettiv ta' attività permezz ta' arranġamenti stabbli. Il-forma legali ta' dawn l-arranġamenti, sew jekk permezz ta' fergħa jew sussidjarja b'personalità ġuridika, mhix il-fattur determinanti f'dak ir-rigward.

Il-konformità ma' dan il-kriterju jenħtieġ ma tkunx tiddependi fuq jekk in-network u s-sistemi tal-informazzjoni jkunux jinsabu fiżikament f'post partikolari; il-preżenza u l-użu ta' tali sistemi, fihom infushom, ma jikkostitwux tali stabbiliment ewlieni u għalhekk mhumiex kriterji deċiżivi għad-determinazzjoni tal-istabbiliment ewlieni. Jenħtieġ li l-istabbiliment ewlieni jkun il-post fejn **fil-biċċa l-kbira tagħhom** jittieħdu d-deċiżjonijiet relatati mal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà fl-Unjoni. Tipikament, dan jikkorrispondi għall-post tal-amministrazzjoni ċentrali tal-kumpaniji fl-Unjoni. Jekk **il-post fejn jittieħdu l-biċċa kbira ta' dawn id-deċiżjonijiet ma jkunx jista' jiġi determinat jew** tali deċiżjonijiet ma jittiħdux fl-Unjoni, l-istabbiliment ewlieni jenħtieġ li jitqies li jinsab fl-Istati Membri fejn l-entità jkollha stabbiliment bl-akbar numru ta' impjegati fl-Unjoni. Meta s-servizzi jitwettqu minn grupp ta' impriżi, l-istabbiliment ewlieni tal-impriża li tikkontrolla jenħtieġ jitqies bħala l-istabbiliment ewlieni tal-grupp ta' impriżi.

(64a) **Meta servizz DNS rekursiv jiġi pprovdut minn fornitur ta' networks pubbliċi ta' komunikazzjoni elettronika jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika disponibbli pubblikament biss bħala parti mis-servizz ta' aċċess għall-internet, l-entità jenħtieġ li titqies li hija taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Istati Membri kollha fejn jiġu pprovduti s-servizzi tagħha.**

(64aa) **Sabiex tiżgura ħarsa ġenerali ċara lejn il-fornituri ta' servizzi DNS, ir-reġistri ta' ismijiet ta' TLD, l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominju għat-TLD, il-fornituri tan-networks tat-twassil tal-kontenut, il-fornituri tas-servizzi ta' cloud computing, il-fornituri ta' servizzi ta' ċentru tad-data u l-fornituri diġitali li jipprovdu servizzi madwar l-Unjoni fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, jenħtieġ li l-ENISA toħloq u żżomm reġistru għal dawn l-entitajiet, abbażi tan-notifiki riċevuti mill-Istati Membri, fejn applikabbli permezz tal-mekkaniżmi nazzjonali tagħhom għall-awtonotifika. Bil-ħsieb li tiġi żgurata l-preċiżjoni u l-kompletezza tal-informazzjoni li għandha tiġi inkluża f'dan ir-reġistru, jenħtieġ li l-Istati Membri jibagħtu lill-ENISA l-informazzjoni disponibbli fir-reġistri nazzjonali tagħhom dwar dawn l-entitajiet. Jenħtieġ li l-ENISA u l-Istati Membri jieħdu miżuri biex tiġi ffaċilitata l-interoperabbiltà ta' tali reġistri, filwaqt li tiġi żgurata l-protezzjoni ta' informazzjoni kunfidenzjali jew klassifikata.**

(65) Meta fornitur ta' servizzi DNS, reġistru ta' ismijiet ta' TLD, fornitur ta' network tat-twassil tal-kontenut, fornitur ta' servizzi ta' cloud computing, fornitur ta' servizzi ta' ċentru tad-data u fornitur diġitali mhux stabbilit fl-Unjoni joffru servizzi fl-Unjoni, dawn jenħtieġ li jaħtru rappreżentant. Biex jiġi ddeterminat jekk tali entità hix qed toffri servizzi fl-Unjoni, jenħtieġ jiġi aċċertat jekk ikunx evidenti li l-entità qed tippjana li toffri servizzi lil persuni fi Stat Membru wieħed jew aktar. Is-sempliċi aċċessibbiltà fl-Unjoni tas-sit web tal-entità jew ta' intermedjarju jew ta' indirizz tal-email u ta' dettalji ta' kuntatt oħrajn, jew l-użu ta' lingwa użata b'mod ġenerali f'pajjiż terz fejn tkun stabbilita l-entità, mhumiex biżżejjed biex tiġi aċċertata tali intenzjoni. Madankollu, fatturi bħall-użu ta' lingwa jew ta' munita użati b'mod ġenerali fi Stat Membru wieħed jew aktar bil-possibbiltà li jiġu ordnati servizzi b'dik il-lingwa, jew ir-referenza għal klijenti jew utenti li jinsabu fl-Unjoni, jistgħu juru li l-entità qed tippjana li toffri servizzi fl-Unjoni. Ir-rappreżentant jenħtieġ jaġixxi f'isem l-entità u jenħtieġ ikun possibbli li l-awtoritajiet kompetenti jew is-CSIRTs jikkuntattjaw lir-rappreżentant. Ir-rappreżentant jenħtieġ jiġi ddeżinjat espliċitament b'mandat bil-miktub tal-entità biex jaġixxi f'isem din tal-aħħar fir-rigward tal-obbligi ta' din tal-aħħar skont din id-Direttiva, inkluż ir-rapportar tal-inċidenti.

(66) Meta tiġi skambjata, irrapportata jew kondiviża b'xi mod ieħor informazzjoni li titqies klassifikata skont il-liġi nazzjonali jew tal-Unjoni skont id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, jenħtieġ jiġu applikati r-regoli speċifiċi korrispondenti dwar it-trattament tal-informazzjoni klassifikata.

(67) It-theddid ċibernetiku qed isir aktar kumpless u sofistikat, u għalhekk miżuri tajba ta' detezzjoni u prevenzjoni jiddependu ferm fuq il-kondiviżjoni regolari ta' intelligence dwar it-theddid u l-vulnerabbiltà bejn l-entitajiet. Il-kondiviżjoni tal-informazzjoni tikkontribwixxi għal aktar għarfien dwar it-theddid ċibernetiku li, min-naħa tiegħu, isaħħaħ il-kapaċità tal-entitajiet li jipprevjenu t-theddid milli jissarraf f'inċidenti reali u jippermetti lill-entitajiet biex itaffu aħjar l-effetti tal-inċidenti u jirkupraw b'aktar effiċjenza. Fin-nuqqas ta' gwida fil-livell tal-Unjoni, jidher li hemm bosta fatturi li jfixklu tali kondiviżjoni ta' intelligence, b'mod partikolari l-inċertezza dwar il-kompatibbiltà mar-regoli tal-kompetizzjoni u tar-responsabbiltà.

(68) L-entitajiet jenħtieġ jitħeġġu jisfruttaw kollettivament l-għarfien individwali u l-esperjenza prattika tagħhom f'livelli strateġiċi, tattiċi u operazzjonali bil-ħsieb li jsaħħu l-kapaċitajiet tagħhom biex jivvalutaw, jimmonitorjaw, jiddefendu kontra t-theddid ċibernetiku u jirrispondu għalih kif xieraq. Għalhekk jeħtieġ ikun possibbli li fil-livell tal-Unjoni jitfaċċaw mekkaniżmi għal arranġamenti volontarji ta' kondiviżjoni tal-informazzjoni. Għal dan il-għan, l-Istati Membri jenħtieġ jappoġġaw b'mod attiv u jinkoraġġixxu wkoll lill-entitajiet rilevanti mhux koperti mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva biex jipparteċipaw f'dawn il-mekkaniżmi ta' kondiviżjoni tal-informazzjoni. Dawk il-mekkaniżmi jenħtieġ jitwettqu f'konformità sħiħa mar-regoli tal-kompetizzjoni tal-Unjoni kif ukoll mar-regoli tal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

(69) [...] **S**a fejn ikun strettament meħtieġ u proporzjonat għall-finijiet tal-iżgurar tas-sigurtà tan-networks u tal-informazzjoni**, l-ipproċessar tad-data personali** minn entitajiet **essenzjali u importanti**, [...] u fornituri ta' teknoloġiji u servizzi tas-sigurtà **jista' jitqies meħtieġ għal konformità ma' obbligu legali jew** [...] li jikkostitwixxi interess leġittimu tal-kontrollur tad-data kkonċernat**[...]**, kif imsemmi fir-Regolament (UE) 2016/679. Dan **jista'** [...] jinkludi miżuri relatati mal-prevenzjoni, id-detezzjoni, l-analiżi u r-rispons għall-inċidenti, miżuri għal għarfien dwar theddid ċibernetiku speċifiku, l-iskambju ta' informazzjoni fil-kuntest tar-rimedju tal-vulnerabbiltà u d-divulgazzjoni ikkoordinata, kif ukoll l-iskambju volontarju ta' informazzjoni dwar dawk l-inċidenti, [...] it-theddid ċibernetiku u l-vulnerabbiltajiet, l-indikaturi ta' kompromess, tattiki, tekniki u proċeduri, it-twissijiet taċ-ċibersigurtà u l-għodod ta' konfigurazzjoni. Dawn il-miżuri jistgħu jeżiġu l-ipproċessar ta' **diversi** tipi ta' data personali [...]**, bħal**: Indirizzi IP, lokalizzaturi uniformi tar-riżorsi (URLs), ismijiet ta' dominji, u indirizzi tal-email. **L-ipproċessar ta' data personali mill-awtoritajiet kompetenti, il-punti uniċi ta' kuntatt u s-CSIRTs jenħtieġ li jiġi stipulat fil-liġi nazzjonali u jitqies neċessarju għall-konformità ma' obbligu legali jew għat-twettiq ta' kompitu mwettaq fl-interess pubbliku jew fl-eżerċizzju ta' awtorità uffiċjali mogħtija lill-kontrollur tad-data, kif imsemmi fl-Artikolu 6(1)(c) jew (e) tar-Regolament (UE) 2016/679.**

(69a) Il-liġijiet tal-Istati Membri jistgħu jistipulaw regoli li jippermettu lill-awtoritajiet kompetenti, lill-punti uniċi ta' kuntatt u lis-CSIRTs, sa fejn ikun strettament meħtieġ u proporzjonat għall-fini li tiġi żgurata s-sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni ta' entitajiet essenzjali u importanti, jipproċessaw kategoriji speċjali ta' data personali f'konformità mal-Artikolu 9[...] tar-Regolament (UE) 2016/679, b'mod partikolari billi jipprevedu miżuri xierqa u speċifiċi biex iħarsu d-drittijiet fundamentali u l-interessi ta' persuni fiżiċi, inkluż limitazzjonijiet tekniċi fuq l-użu mill-ġdid ta' tali data u l-użu tal-miżuri tal-ogħla livell ta' żvilupp tekniku għas-sigurtà u l-ħarsien tal-privatezza, bħall-psewdonimizzazzjoni, jew il-kriptaġġ fejn l-anonimizzazzjoni tkun tista' taffettwa b'mod sinifikanti l-iskop li tkun qed issir ħidma għalih.

(70) Biex jissaħħu s-setgħat u l-azzjonijiet superviżorji li jgħinu biex tiġi żgurata konformità effettiva, din id-Direttiva jenħtieġ tipprevedi lista minima ta' azzjonijiet u mezzi superviżorji li permezz tagħhom l-awtoritajiet kompetenti **jistgħu** [...] jissorveljaw lill-entitajiet essenzjali u importanti. Barra minn hekk, din id-Direttiva jenħtieġ tistabbilixxi divrenzjar tar-reġim superviżorju bejn l-entitajiet essenzjali u importanti biex jiġi żgurat bilanċ ġust tal-obbligi kemm għall-entitajiet kif ukoll għall-awtoritajiet kompetenti. Għalhekk, l-entitajiet essenzjali jenħtieġ ikunu soġġetti għal reġim superviżorju sħiħ (*ex ante* u *ex post*), filwaqt li l-entitajiet importanti jenħtieġ ikunu soġġetti għal reġim superviżorju ħafif u *ex post* biss. Għal dan tal-aħħar, dan ifisser li l-entitajiet importanti jenħtieġ ma **jkunux mitluba**[...] **jiddokumentaw** b'mod sistematiku l-konformità mar-rekwiżiti ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà, filwaqt li l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ jimplimentaw approċċ reattiv *ex-post* għas-superviżjoni u b'hekk ma jkollhomx obbligu ġenerali li jissorveljaw lil dawk l-entitajiet. **Għal entitajiet importanti, is-superviżjoni *ex-post* tista' tiġi attivata permezz ta' evidenza jew kwalunkwe indikazzjoni jew informazzjoni li tinġieb għall-attenzjoni tal-awtoritajiet kompetenti meqjusa minn dawn l-awtoritajiet bħala li tissuġġerixxi nuqqas potenzjali ta' konformità mal-obbligi stipulati f'din id-Direttiva. Pereżempju, tali evidenza, indikazzjoni jew informazzjoni tista' tkun tat-tip ipprovdut lill-awtoritajiet kompetenti minn awtoritajiet oħrajn, entitajiet, ċittadini, il-media jew sorsi oħra, informazzjoni disponibbli pubblikament, jew tista' tirriżulta minn attivitajiet oħra mwettqa mill-awtoritajiet kompetenti fit-twettiq tal-kompiti tagħhom.**

(70bis) Fl-eżerċizzju tas-superviżjoni *ex ante*, l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ li jkunu jistgħu jiddeċiedu dwar il-prijoritizzazzjoni tal-użu tal-azzjonijiet u l-mezzi superviżorji għad-dispożizzjoni tagħhom b'mod proporzjonat. Dan ifisser li l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jiddeċiedu dwar tali prijoritizzazzjoni fuq il-bażi ta' metodoloġiji superviżorji li jenħtieġ li jsegwu approċċ ibbażat fuq ir-riskji. B'mod aktar speċifiku, tali metodoloġiji jistgħu jinkludu kriterji jew parametri referenzjarji għall-klassifikazzjoni ta' entitajiet essenzjali f'kategoriji ta' riskju u azzjonijiet u mezzi superviżorji korrispondenti rrakkomandati għal kull kategorija ta' riskju, bħall-użu, il-frekwenza jew it-tip ta' spezzjoni fuq il-post jew awditi tas-sigurtà jew scans tas-sigurtà mmirati, it-tip ta' informazzjoni li għandha tintalab u l-livell ta' dettall ta' dik l-informazzjoni. Tali metodoloġiji superviżorji jistgħu jkunu akkumpanjati wkoll minn programmi ta' ħidma u jiġu vvalutati u rieżaminati regolarment, inkluż dwar aspetti bħall-allokazzjoni tar-riżorsi u l-ħtiġijiet.

(70bisa) Fir-rigward tal-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika, is-setgħat superviżorji jenħtieġ li jiġu eżerċitati f'konformità mal-oqfsa nazzjonali u l-ordni ġuridiku. L-Istati Membri jenħtieġ ikunu jistgħu jiddeċiedu dwar l-impożizzjoni ta' miżuri xierqa, proporzjonati u effettivi ta' superviżjoni u infurzar fir-rigward ta' dawn l-entitajiet.

(70bisaa) Sabiex juru l-konformità ma' ċerti miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà, l-Istati Membri jistgħu jirrikjedu li entitajiet essenzjali u importanti jużaw servizzi fiduċjarji kwalifikati jew skemi ta' identifikazzjoni elettronika notifikati skont ir-Regolament (UE) Nru 910/2014.

(71) Għal infurzar effettiv, jenħtieġ tiġi stabbilita lista minima ta' sanzjonijiet amministrattivi għall-ksur tal-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u tal-obbligi tar-rapportar previsti f'din id-Direttiva, u din tistabbilixxi qafas ċar u konsistenti għal tali sanzjonijiet madwar l-Unjoni. Jenħtieġ jitqiesu kif xieraq in-natura, il-gravità u t-tul tal-ksur, id-dannu reali kkawżat jew it-telf imġarrab, jew id-dannu jew it-telf potenzjali li setgħu ġew skattati, il-karattru intenzjonali jew negliġenti tal-ksur, l-azzjonijiet meħuda għall-prevenzjoni jew il-mitigazzjoni tad-dannu u/jew it-telf imġarrab, il-grad ta' responsabbiltà jew kwalunkwe ksur preċedenti rilevanti, il-grad ta' kooperazzjoni mal-awtorità kompetenti u kwalunkwe fattur aggravanti jew mitiganti ieħor. L-impożizzjoni ta' pieni, inkluż multi amministrattivi, jenħtieġ tkun soġġetta għal salvagwardji proċedurali xierqa f'konformità mal-prinċipji ġenerali tal-liġi tal-Unjoni u tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, inkluż protezzjoni ġudizzjarja effettiva u proċess ġust.

(71bis) Id-dispożizzjonijiet relatati mar-responsabbiltà ta' persuni fiżiċi li jkollhom ċerti responsabbiltajiet fi ħdan entità għall-ksur tad-dmir tagħhom li jiżguraw konformità mal-obbligi stipulati f'din id-Direttiva ma jirrikjedux li l-Istati Membri jiżguraw prosekuzzjoni kriminali jew responsabbiltà ċivili għal danni kkawżati minn tali ksur lil partijiet terzi.

(72) Biex jiġi żgurat infurzar effettiv tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva, kull awtorità kompetenti jenħtieġ ikollha s-setgħa timponi jew titlob l-impożizzjoni ta' multi amministrattivi.

(73) Meta l-multi amministrattivi jiġu imposti fuq impriża, it-terminu "impriż" jenħtieġ ifisser impriża f'konformità mal-Artikoli 101 u 102 TFUE għal dawk il-finijiet. Meta jiġu imposti multi amministrattivi fuq persuni li mhumiex impriża, l-awtorità superviżorja jenħtieġ tqis il-livell ġenerali ta' introjtu fl-Istat Membru u s-sitwazzjoni ekonomika tal-persuna meta tkun qed tistabbilixxi l-ammont xieraq tal-multa. Jenħtieġ ikunu l-Istati Membri li jiddeterminaw jekk l-awtoritajiet pubbliċi jenħtieġx ikunu soġġetti għal multi amministrattivi u sa liema punt. L-impożizzjoni ta' multa amministrattiva ma taffettwax l-applikazzjoni ta' setgħat oħra mill-awtoritajiet kompetenti jew ta' pieni oħra stabbiliti fir-regoli nazzjonali li jittrasponu din id-Direttiva.

(74) [...] L-Istati Membri **jistgħu** jistabbilixxu r-regoli dwar il-pieni kriminali għall-ksur tar-regoli nazzjonali li jittrasponu din id-Direttiva. Madankollu, jenħtieġ li l-impożizzjoni ta' pieni kriminali għall-ksur ta' dawn regoli nazzjonali u ta' pieni amministrattivi relatati ma twassalx għal ksur tal-prinċipju ta' *ne bis in idem*, kif interpretat mill-Qorti tal-Ġustizzja.

(75) Meta din id-Direttiva ma tarmonizzax il-pieni amministrattivi jew, meta meħtieġ, f'każijiet oħra pereżempju f'każijiet ta' ksur serju tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva, l-Istati Membri jenħtieġ jimplimentaw sistema li tipprevedi pieni effettivi, proporzjonati u dissważivi. In-natura ta' dawn il-pieni, kriminali jew amministrattivi, jenħtieġ tiġi ddeterminata mil-liġi tal-Istat Membru.

(76) Biex ikomplu jissaħħu l-effettività u d-dissważività tal-pieni applikabbli għall-ksur tal-obbligi stabbiliti skont din id-Direttiva, l-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ ikollhom is-setgħa japplikaw sanzjonijiet li jikkonsistu fis-sospensjoni ta' ċertifikazzjoni jew awtorizzazzjoni b'rabta mas-servizzi kollha jew ma' parti minnhom ipprovduti minn entità essenzjali u fl-impożizzjoni ta' projbizzjoni temporanja mill-eżerċizzju tal-funzjonijiet maniġerjali ta' persuna fiżika. Minħabba s-severità u l-impatt tagħhom fuq l-attivitajiet tal-entitajiet u fl-aħħar mill-aħħar fuq il-konsumaturi tagħhom, tali sanzjonijiet jenħtieġ jiġu applikati biss b'mod proporzjonali għas-severità tal-ksur u b'kont meħud taċ-ċirkostanzi speċifiċi ta' kull każ, inkluż il-karattru intenzjonali jew negliġenti tal-ksur, l-azzjonijiet meħuda għall-prevenzjoni jew il-mitigazzjoni tad-dannu u/jew it-telf imġarrab. Tali sanzjonijiet jenħtieġ jiġu applikati biss bħala ultima ratio, jiġifieri diment li jkunu ġew eżawriti l-azzjonijiet ta' infurzar rilevanti l-oħra stabbiliti f'din id-Direttiva; u jenħtieġ jiġu applikati diment li l-entitajiet li japplikaw għalihom jieħdu l-azzjoni meħtieġa biex jirrimedjaw in-nuqqasijiet jew jikkonformaw mar-rekwiżiti tal-awtorità kompetenti li għalihom ikunu ġew applikati tali sanzjonijiet. L-impożizzjoni ta' dawn is-sanzjonijiet għandha tkun soġġetta għal salvagwardji proċedurali xierqa f'konformità mal-prinċipji ġenerali tal-liġi tal-Unjoni u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, inkluż il-protezzjoni ġudizzjarja effettiva, il-proċess ġust, il-preżunzjoni tal-innoċenza u d-dritt għal difiża.

(76bis) Sabiex jiġu żgurati superviżjoni u infurzar effettivi, b'mod partikolari f'każijiet b'dimensjoni transfruntiera, l-Istati Membri li jkunu rċevew talba għal assistenza reċiproka jenħtieġ li, sal-punt meħtieġ mit-talba, jieħdu miżuri superviżorji u ta' infurzar xierqa fir-rigward tal-entità kkonċernata li tipprovdi servizzi jew li jkollha n-network u s-sistema tal-informazzjoni fit-territorju tagħhom.

(77) Din id-Direttiva jenħtieġ tistabbilixxi regoli ta' kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti u l-awtoritajiet superviżorji f'konformità mar-Regolament (UE) 2016/679 biex jiġi indirizzat il-ksur relatat mad-data personali.

(78) Din id-Direttiva jenħtieġ ikollha l-għan li tiżgura livell għoli ta' responsabbiltà għall-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u l-obbligi ta' rapportar fil-livell tal-organizzazzjonijiet. Għal dawn ir-raġunijiet, jenħtieġ li l-korpi maniġerjali tal-entitajiet li huma fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva japprovaw il-miżuri tar-riskju taċ-ċibersigurtà u jissorveljaw l-implimentazzjoni tagħhom.

(79) Jenħtieġ li tiġi introdotta [...] **sistema** [...] **ta' tagħlim** bejn il-pari **biex tgħin fit-tisħiħ** tal-fiduċja **reċiproka u fit-tagħlim mill-prattiki tajbin u l-esperjenzi**, billi tippermetti [...] **skambji bejn il-pari** minn esperti maħturin mill-Istati Membri **dwar**[...] l-implimentazzjoni ta' politiki dwar iċ-ċibersigurtà[...]. **Meta tiġi implimentata s-sistema ta' tagħlim bejn il-pari, jenħtieġ li tingħata kunsiderazzjoni partikolari biex jiġi żgurat li din ma tqiegħedx piż żejjed jew sproporzjonat fuq l-awtoritajiet rilevanti tal-Istati Membri. Il-Kummissjoni jenħtieġ li tesplora l-possibbiltajiet kollha biex potenzjalment tiggarantixxi l-kopertura finanzjarja tal-kostijiet li jistgħu jirriżultaw mill-organizzazzjoni ta' missjonijiet ta' tagħlim bejn il-pari. Barra minn hekk, jenħtieġ li s-sistema ta' tagħlim bejn il-pari tqis ir-riżultati ta' mekkaniżmi simili, bħas-sistema ta' rieżami bejn il-pari tan-network tas-CSIRTs, iżżid il-valur u tevita d-duplikazzjoni. L-implimentazzjoni tas-sistema ta' tagħlim bejn il-pari jenħtieġ li tkun mingħajr preġudizzju għal-liġijiet nazzjonali jew tal-Unjoni dwar il-protezzjoni ta' informazzjoni kunfidenzjali u klassifikata. Qabel il-bidu taċ-ċikli ta' tagħlim bejn il-pari, l-Istati Membri jistgħu jwettqu awtovalutazzjoni tal-aspetti rilevanti. Fuq talba mill-Grupp ta' Kooperazzjoni, l-ENISA tista' tipprovdi gwida dwar l-awtovalutazzjoni u l-mudelli rilevanti, fejn meħtieġ. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li jagħmlu r-rapporti rispettivi tagħhom disponibbli għall-pubbliku.**

(80) [...]

(81) Biex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet rilevanti ta' din id-Direttiva dwar l-arranġamenti proċedurali meħtieġa għall-funzjonament tal-Grupp ta' Kooperazzjoni, l-elementi tekniċi relatati mal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji jew mat-tip ta' informazzjoni, il-format u l-proċedura tan-notifiki tal-inċidenti**, il-kategoriji tal-entitajiet li għandhom jintalbu jużaw ċerti prodotti, servizzi u proċessi ċertifikati tal-ICT**, jenħtieġ li l-Kummissjoni tingħata setgħat ta' implimentazzjoni. Jenħtieġ li dawk is-setgħat jiġu eżerċitati f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.[26]

(82) Il-Kummissjoni jenħtieġ twettaq rieżami ta' din id-Direttiva perjodikament, f'konsultazzjoni mal-partijiet interessati, b'mod partikolari biex tiddetermina l-ħtieġa ta' modifika fid-dawl ta' bidliet fil-kundizzjonijiet soċjetali, politiċi, teknoloġiċi jew tas-suq.

[26] Ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13).

(83) Peress li l-objettiv ta' din id-Direttiva, prinċipalment li jinkiseb livell komuni għoli ta' ċibersigurtà fl-Unjoni, ma jistax jinkiseb b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri iżda jista', bis-saħħa tal-effetti tal-azzjoni, jinkiseb aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stipulat fl-Artikolu 5 tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea. F'konformità mal-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak meħtieġ biex jintlaħaq dak l-objettiv.

(84) Din id-Direttiva tirrispetta d-drittijiet fundamentali u tosserva l-prinċipji rikonoxxuti mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, b'mod partikolari d-dritt ta' rispett għall-ħajja privata u d-dritt tal-komunikazzjoni, il-protezzjoni tad-data personali, il-libertà ta' intrapriża, id-dritt għal proprjetà, id-dritt għal rimedju effettiv quddiem qorti u d-dritt ta' smigħ. Din id-Direttiva jenħtieġ tiġi implimentata f'konformità ma' dawk id-drittijiet u l-prinċipji,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I

Dispożizzjonijiet ġenerali

Artikolu 1

Suġġett

1. Din id-Direttiva tistabbilixxi miżuri bil-għan li jiġi żgurat livell għoli komuni taċ-ċibersigurtà fl-Unjoni **sabiex jittejjeb il-funzjonament tas-suq intern**.

2. Għal dan il-għan, din id-Direttiva:

(a) tistabbilixxi obbligi għall-Istati Membri biex jadottaw strateġiji nazzjonali taċ-ċibersigurtà, jiddeżinjaw awtoritajiet nazzjonali kompetenti, punti uniċi ta' kuntatt u Skwadri ta' Rispons għal Inċidenti relatati mas-Sigurtà tal-Kompjuters (CSIRTs);

(b) tistabbilixxi l-ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u obbligi ta' rapportar għall-entitajiet tat-tip imsejjaħ [...] fl-Anness**i I u** [...]**II**;

(c) tistabbilixxi r-**regoli u** l-obbligi dwar il-kondiviżjoni tal-informazzjoni dwar iċ-ċibersigurtà.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Din id-Direttiva tapplika għall-entitajiet pubbliċi u privati tat-tip**i elenkati** [...] fl-[...]Anness**i I u**[...]**II li jissodisfaw jew jaqbżu l-limiti massimi għal intrapriżi ta' daqs medju** [...] skont it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE[27]. **L-Artikolu 3(4) u l-Artikolu 6(2), it-tieni u t-tielet subparagrafi, tal-Anness għal dik ir-Rakkomandazzjoni, ma għandhomx japplikaw għall-finijiet ta' din id-Direttiva.**

2. [...]**I**rrispettivament mid-[...]daqs **tal-entitajiet imsemmija fil-paragrafu 1**, din id-Direttiva tapplika wkoll **fejn:** [...]

   (a) is-servizzi jiġu pprovduti minn waħda mill-entitajiet li ġejjin:

      (i) **fornituri ta'** networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku msemmija fil-punt 8 tal-Anness I;

      (ii) **fornituri kwalifikati ta' servizzi fiduċjarji msemmija fil-punt XX tal-Anness I;**

      (iii) **fornituri mhux kwalifikati ta' servizzi fiduċjarji msemmija fil-punt XX tal-Anness I;**

      (iv) reġistri ta' ismijiet ta' dominji tal-ogħla livell [...] imsemmija fil-punt 8 tal-Anness I;

   (b) [...]

---

[27] Rakkomandazzjoni tal-Kunsill 2003/361/KE tas-6 ta' Mejju 2003 rigward id-definizzjoni ta' mikrointrapriżi, intrapriżi żgħar u ta' daqs medju (ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36).

(c) L-entità hija l-fornitur uniku **fi Stat Membru** ta' servizz [...] **li huwa essenzjali għall-manutenzjoni ta' attivitajiet kritiċi ekonomiċi u tas-soċjetà**;

(d) tfixkil potenzjali tas-servizz ipprovdut mill-entità jista' jħalli impatt[...] **sinifikanti** fuq is-sikurezza pubblika, is-sigurtà pubblika jew is-saħħa pubblika;

(e) tfixkil potenzjali tas-servizz ipprovdut mill-entità jista' jwassal għal riskji sistemiċi [...]**sinifikanti**, b'mod partikolari għas-setturi meta dan it-tfixkil jista' jħalli impatt transfruntier;

(f) [...];

(g) l-entità tkun identifikata bħala entità kritika skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[28] [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi], **[**jew bħala entità ekwivalenti għal entità kritika skont l-Artikolu 7 ta' dik id-Direttiva**]**.

2a. **Irrispettivament mid-daqs tagħhom, din id-Direttiva tapplika wkoll għal entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika ta' gvernijiet ċentrali rikonoxxuti bħala tali fi Stat Membru f'konformità mal-liġi nazzjonali u msemmija fil-punt 9 tal-Anness I. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu li din id-Direttiva tapplika wkoll għall-entitajiet tal-amminstrazzjoni pubblika fil-livelli reġjonali u lokali.**

28 [daħħal it-titolu sħiħ u r-referenza tal-pubblikazzjoni tal-ĠU meta tkun magħrufa]

3. [...]

Din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltajiet tal-Istati Membri li jissalvagwardjaw is-sigurtà nazzjonali jew is-setgħa tagħhom li jissalvagwardjaw funzjonijiet tal-Istat essenzjali oħra, inkluż l-iżgurar tal-integrità territorjali tal-Istat u ż-żamma tal-ordni pubbliku.

3a. (1) Din id-Direttiva ma tapplikax għal:

(a) entitajiet li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni u fi kwalunkwe każ l-entitajiet kollha li primarjament iwettqu attivitajiet fl-oqsma tad-difiża, is-sigurtà nazzjonali, is-sigurtà pubblika jew l-infurzar tal-liġi irrispettivament minn liema entità tkun qed twettaq dawk l-attivitajiet u jekk tkunx entità pubblika jew entità privata, mingħajr preġudizzju għall-punt (2);

(b) **entitajiet li jwettqu attivitajiet fl-oqsma tal-ġudikatura, il-parlamenti jew il-banek ċentrali.**[...]

(2) Fejn entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika jwettqu attivitajiet f'dawn l-oqsma biss bħala parti mill-attivitajiet ġenerali tagħhom, dawn għandhom jiġu esklużi fl-intier tagħhom mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.

3aa. **Din id-Direttiva ma tapplikax għal:**

(i) **attivitajiet ta' entitajiet li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni u fi kwalunkwe każ l-attivitajiet kollha li jikkonċernaw id-difiża jew is-sigurtà nazzjonali, irrispettivament minn liema entità tkun qed twettaq dawk l-attivitajiet u jekk tkunx entità pubblika jew entità privata;**

(ii) **attivitajiet ta' entitajiet fil-ġudikatura, il-parlamenti, il-banek ċentrali u fil-qasam tas-sigurtà pubblika, inkluż entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika li jwettqu attivitajiet tal-infurzar tal-liġi għall-finijiet tal-prevenzjoni, l-investigazzjoni, id-detezzjoni jew il-prosekuzzjoni ta' reati kriminali jew l-eżekuzzjoni ta' penali kriminali.**

3aaa. **L-obbligi stipulati f'din id-Direttiva ma jinvolvux il-forniment ta' informazzjoni li d-divulgazzjoni tagħha tmur kontra l-interessi essenzjali tal-Istati Membri fil-qasam tas-sigurtà nazzjonali, is-sigurtà pubblika jew id-difiża.**

3aaaa.Din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data personali, b'mod partikolari r-Regolament (UE) 2016/679 u d-Direttiva 2002/58/KE.

3b. Din id-Direttiva ma tapplikax għal entitajiet li huma eżentati mir-Regolament (UE) XXXX/XXXX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [ir-Regolament DORA] f'konformità mal-Artikolu 2 il-paragrafu 4 tar-Regolament DORA.

4. Din id-Direttiva tapplika mingħajr preġudizzju għad-[...][29] [...]Direttivi 2011/93/UE[30] u 2013/40/UE[31] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

5. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 346 TFUE, l-informazzjoni li tkun kunfidenzjali skont ir-regoli tal-Unjoni u nazzjonali, bħar-regoli dwar il-kunfidenzjalità tan-negozju, għandha tiġi skambjata mal-Kummissjoni u mal-awtoritajiet rilevanti oħra **skont din id-Direttiva** biss meta dan l-iskambju jkun meħtieġ għall-applikazzjoni ta' din id-Direttiva. L-informazzjoni skambjata għandha tkun limitata għal dak li huwa rilevanti u proporzjonat għall-fini ta' dak l-iskambju. L-iskambju tal-informazzjoni għandu jżomm il-kunfidenzjalità ta' dik l-informazzjoni u jipproteġi l-interessi tas-sigurtà u kummerċjali tal-entitajiet essenzjali jew importanti.

---

29 [...]

30 Direttiva 2011/93/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Diċembru 2011 dwar il-ġlieda kontra l-abbuż sesswali u l-isfruttament sesswali tat-tfal u l-pedopornografija, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Kwadru tal-Kunsill 2004/68/ĠAI (ĠU L 335, 17.12.2011, p. 1).

31 Direttiva 2013/40/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Awwissu 2013 dwar attakki kontra s-sistemi tal-informazzjoni u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2005/222/ĠAI (ĠU L 218, 14.8.2013, p. 8).

Artikolu 2bis

Entitajiet essenzjali u importanti

1. Mill-entitajiet li għalihom tapplika din id-Direttiva, dawn li ġejjin għandhom jitqiesu essenzjali:

(i) l-entitajiet ta' tip previst fil-punti 1 sa 8a u 10 tal-Anness I għal din id-Direttiva li jaqbżu l-limiti massimi għall-intrapriżi ta' daqs medju kif definiti fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE;

(ii) l-entitajiet ta' daqs medju msemmija fl-Artikolu 2(2), il-punti (a) (i);

(iii) l-entitajiet imsemmija fl-Artikolu 2(2), il-punti (a) (ii) u (iv) ta' din id-Direttiva, irrispettivament mid-daqs;

(iv) l-entitajiet imsemmija fl-Artikolu 2(2), il-punt (g) u l-Artikolu 2(2a) ta' din id-Direttiva, irrispettivament mid-daqs;

(v) jekk stabbiliti mill-Istati Membri, l-entitajiet li l-Istati Membri identifikaw qabel id-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva bħala operaturi ta' servizzi essenzjali f'konformità mad-Direttiva (UE) 2016/1148 jew mal-liġi nazzjonali;

(vi) l-entitajiet li jaqbżu l-limiti massimi għall-intrapriżi ta' daqs medju kif definiti fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE tat-tip previst fl-Anness II li l-Istati Membri jiddeterminaw li huma essenzjali abbażi tal-kriterji msemmija fl-Artikolu 2(2), il-punti (c) sa (e);

(vii) l-entitajiet ta daqs medju skont it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE li l-Istati Membri jiddeterminaw li huma essenzjali abbażi tal-kriterji msemmija fl-Artikolu 2(2), il-punti (c) sa (e);

(viii) l-entitajiet mikro jew żgħar skont it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE previsti fil-paragrafu (2), il-punt (a) (i) jew identifikati skont il-paragrafu (2), il-punti (c) sa (e) ta' dan l-Artikolu li l-Istati Membri jiddeterminaw li huma essenzjali abbażi ta' valutazzjonijiet tar-riskju nazzjonali.

2. Mill-entitajiet li għalihom tapplika din id-Direttiva, dawn li ġejjin għandhom jitqiesu entitajiet importanti:

(i) l-entitajiet ta' tip previst fl-Anness I għal din id-Direttiva li jikkwalifikaw bħala intrapriżi ta' daqs medju skont it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE u l-entitajiet ta' tip previst fl-Anness II li jissodisfaw jew jaqbżu l-limiti massimi għal intrapriżi ta' daqs medju skont it-tifsira tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE[32];

(ii) l-entitajiet imsemmija fl-Artikolu 2(2), il-punt (iii) ta' din id-Direttiva, irrispettivament mid-daqs;

(iii) l-entitajiet żgħar u mikro msemmija fl-Artikolu 2(2) (a) (i);

(iv) l-entitajiet żgħar u mikro li l-Istati Membri jiddeterminaw li huma entitajiet importanti abbażi tal-Artikolu 2(2)(c) sa (e).

---

32 Rakkomandazzjoni tal-Kunsill 2003/361/KE tas-6 ta' Mejju 2003 rigward id-definizzjoni ta' mikrointrapriżi, intrapriżi żgħar u ta' daqs medju (ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36).

Artikolu 2a

Mekkaniżmi ta' notifika

1. **L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu mekkaniżmu nazzjonali għal awtonotifika li jirrikjedi l-entitajiet kollha taħt il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva li jissottomettu tal-inqas l-isem, l-indirizz u d-dettalji ta' kuntatt tagħhom, is-settur li fih joperaw jew it-tip ta' servizz li jipprovdu u, fejn applikabbli, il-lista ta' Stati Membri fejn jipprovdu servizzi soġġetti għal din id-Direttiva, lill-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva jew lill-korpi ddeżinjati għal dan il-għan mill-Istati Membri.**

2. L-Istati Membri għandhom [...] jippreżentaw lill-Kummissjoni **b'rabta mal-entitajiet li jidentifikaw skont l-Artikolu 2(2), il-punti (b) sa (e), tal-inqas l-informazzjoni rilevanti dwar l-għadd ta' entitajiet identifikati, is-settur li fih joperaw jew it-tip ta' servizz li jipprovdu skont l-Annessi, u d-dispożizzjoni(jiet) speċifiku/ċi tal-Artikolu 2(2) li abbażi tagħha/tagħhom ġew identifikati, sa [12-il xahar wara l-iskadenza tat-trażpożizzjoni ta' din id-Direttiva].** L-Istati Membri għandhom iwettqu rieżami ta' [...] **din l-informazzzjoni**[...] b'mod regolari, u mbagħad tall-inqas kull sentejn u, fejn xieraq, jaġġornawha.

Artikolu 2b

Atti tal-Unjoni speċifiċi għas-settur

1. Meta [...] l-atti **legali tal-Unjoni** [...] speċifiċi għas-settur ikunu jeżiġu li l-entitajiet essenzjali jew importanti [...] jadottaw miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà jew jinnotifikaw l-inċidenti jew it-theddid ċibernetiku [...] **sinifikanti**, u meta dawk ir-rekwiżiti jkunu tal-inqas ekwivalenti fl-effett għall-obbligi stipulati f'din id-Direttiva, id-dispożizzjonijiet rilevanti ta' din id-Direttiva, **inkluż id-dispożizzjoni dwar is-superviżjoni u l-infurzar stabbilita fil-Kapitolu VI,** ma għandhomx japplikaw għal **tali entitajiet**. **Jekk l-atti legali tal-Unjoni speċifiċi għas-settur ma jkoprux l-entitajiet kollha f'settur speċifiku li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, id-dispożizzjonijiet rilevanti ta' din id-Direttiva għandhom ikomplu japplikaw għall-entitajiet mhux koperti minn dawk id-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur.**

2. **Ir-rekwiżiti msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandhom jitqiesu ekwivalenti fl-effett għall-obbligi stipulati f'din id-Direttiva jekk l-att tal-Unjoni rispettiv speċifiku għas-settur jipprevedi aċċess immedjat, fejn xieraq awtomatiku u dirett, għan-notifiki tal-inċidenti mill-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva jew is-CSIRTs iddeżinjati jew jekk:**

   (a) **il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà jkunu tal-inqas ekwivalenti fl-effett għal dawk stipulati fl-Artikolu 18 (1) u (2) ta' din id-Direttiva; jew**

   (b) **ir-rekwiżiti li jiġu nnotifikati inċidenti sinifikanti jkunu tal-inqas ekwivalenti fl-effett għal dawk stipulati fl-Artikolu 20 (1) sa (6).**

3. Il-Kummissjoni għandha tirrieżamina perjodikament l-applikazzjoni tar-rekwiżiti ta' effett ekwivalenti previsti fil-paragrafi 1 u 2 ta' dan l-Artikolu b'rabta mad-dispożizzjonijiet speċifiċi għas-settur tal-atti legali tal-Unjoni. Il-Kummissjoni għandha tikkonsulta lill-Grupp ta' Kooperazzjoni u lill-ENISA meta tħejji dawk ir-rieżamijiet perjodiċi.

Artikolu 3

Armonizzazzjoni minima

Mingħajr preġudizzju għall-obbligi l-oħra tagħhom skont id-dritt tal-Unjoni, l-Istati Membri jistgħu[...], jadottaw jew iżommu d-dispożizzjonijiet li jiżguraw livell ogħla ta' ċibersigurtà **fl-oqsma koperti minn din id-Direttiva**.

Artikolu 4

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta’ din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

(1) "network u sistema tal-informazzjoni" tfisser:

(a) network tal-komunikazzjoni elettronika skont it-tifsira tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva (UE) 2018/1972;

(b) kwalunkwe apparat jew grupp ta’ apparati interkonnessi jew relatati, li wieħed minnhom jew aktar, skont programm, iwettqu pproċessar awtomatiku ta’ data diġitali;

(c) data diġitali maħżuna, ipproċessata, miġbura jew trażmessa minn elementi koperti fil-punti (a) u (b) għall-finijiet tal-operazzjoni, l-użu, il-protezzjoni u ż-żamma tagħhom;

(2) "sigurtà tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni" tfisser l-abbiltà tan-networks u s-sistemi tal-informazzjoni li jirreżistu, f'livell partikolari ta' kunfidenza, kwalunkwe **avveniment** li **jista'** jikkomprometti**[...]** d-disponibbiltà, l-awtentiċità, l-integrità jew il-kunfidenzjalità tad-data maħżuna, trażmessa jew ipproċessata, jew **tas-**servizzi relatati offruti minn, jew aċċessibbli permezz ta' dak in-network u s-sistemi tal-informazzjoni;

(2a) "servizzi ta' komunikazzjoni elettronika" tfisser servizzi[...] ta' komunikazzjoni elettronika skont it-tifsira tal-Artikolu 2(4) tad-Direttiva (UE) 2018/1972;

(3) "ċibersigurtà" tfisser ċibersigurtà skont it-tifsira tal-Artikolu 2(1) tar-Regolament (UE) 2019/881 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[33];

(4) "strateġija nazzjonali għaċ-**ċibersigurtà**" [...] tfisser qafas koerenti ta' Stat Membru li jipprovdi governanza biex jinkisbu l-objettivi u l-prijoritajiet strateġiċi **fil-qasam taċ-**[...]**ċibersigurtà** [...] f'dak l-Istat Membru;

(5) "inċident" tfisser kwalunkwe avveniment li jikkomprometti d-disponibbiltà, l-awtentiċità, l-integrità jew il-kunfidenzjalità tad-data maħżuna, trażmessa jew ipproċessata jew tas-servizzi [...] offruti minn networks u sistemi tal-informazzjoni, jew aċċessibbli permezz tagħhom;

(5a) "inċident taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira" tfisser inċident b'impatt sinifikanti fuq tal-inqas żewġ Stati Membri jew li t-tfixkil tiegħu jaqbeż il-kapaċità ta' Stat Membru li jirreaġixxi għalih.

---

33 Regolament (UE) 2019/881 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' April 2019 dwar l-ENISA (l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għaċ-Ċibersigurtà) u dwar iċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 526/2013 (l-Att dwar iċ-Ċibersigurtà) (ĠU L 151, 7.6.2019, p. 15).

(6) "trattament tal-inċidenti" tfisser l-azzjonijiet u l-proċeduri kollha mmirati għad-detezzjoni, l-analiżi u t-trażżin ta’ inċident u r-rispons għalih;

(6a) "riskju" tfisser il-potenzjal ta' telf jew tfixkil ikkawżat minn inċident u għandu jiġi espress bħala kombinament tad-daqs ta' dan it-telf jew it-tfixkil u l-probabbiltà li jseħħ l-inċident imsemmi.

(7) "theddida ċibernetika" tfisser theddida ċibernetika skont it-tifsira tal-Artikolu 2(8) tar-Regolament (UE) 2019/881;

(7a) **"theddida ċibernetika sinifikanti" tfisser theddida ċibernetika li, abbażi tal-karatteristiċi tekniċi tagħha, tista' titqies li għandha l-potenzjal li jkollha impatt gravi fuq in-networks u s-sistemi tal-informazzjoni ta' entità jew tal-utenti tagħha billi tikkawża telf materjali jew mhux materjali konsiderevoli;**

(8) "vulnerabbiltà" tfisser dgħjufija, suxxettibbiltà jew difett ta' assi tal-ICT jew sistema [...] li jistgħu jiġu sfruttati minn theddida ċibernetika;

(8a) "kważi aċċidenti" tfisser avveniment li potenzjalment seta' kkawża ħsara lin-networks u lis-sistemi tal-informazzjoni ta' entità jew tal-utenti tagħha, iżda li ġie evitat b'suċċess milli jseħħ kompletament;

(9) "rappreżentant" tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika stabbilita fl-Unjoni ddeżinjata b'mod espliċitu biex taġixxi f'isem (i) fornitur ta' servizzi tad-DNS, reġistru tal-ismijiet ta' dominji tal-ogħla livell (TLD), fornitur ta' servizz tal-cloud computing, fornitur ta' servizz ta' ċentru tad-data, fornitur ta' network tal-konsenja tal-kontenut kif imsemmi fil-punt 8 tal-Anness I jew (ii) l-entitajiet imsemmija fil-punt [...] **6** tal-Anness II li mhumiex stabbiliti fl-Unjoni, li jistgħu jiġu indirizzati minn awtorità kompetenti nazzjonali jew minn CSIRT minflok dik l-entità fir-rigward tal-obbligi ta' dik l-entità skont din id-Direttiva;

(10) "standard" tfisser standard skont it-tifsira tal-Artikolu 2(1) tar-Regolament (UE) Nru 1025/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[34];

(11) "speċifikazzjoni teknika" tfisser speċifikazzjoni teknika skont it-tifsira tal-Artikolu 2(4) tar-Regolament (UE) Nru 1025/2012;

(12) "punt ta' skambju fuq l-internet (IXP)" tfisser faċilità ta' network li tippermetti l-interkonnessjoni ta' aktar minn żewġ networks indipendenti (sistemi awtonomi), primarjament għall-fini li jiġi ffaċilitat l-iskambju tat-traffiku tal-internet; IXP jipprovdi interkonnessjoni għal sistemi awtonomi biss; IXP ma jeħtieġx li t-traffiku tal-internet, li jgħaddi bejn par ta' sistemi awtonomi parteċipanti, jgħaddi minn sistema awtonoma terza, u lanqas ma jibdel dan it-traffiku jew jinterferixxi mod ieħor miegħu;

(13) "sistema tal-ismijiet ta' dominji (DNS)" tfisser sistema ta' ismijiet distribwiti ġerarkikament li tippermetti lill-utenti finali jilħqu servizzi u riżorsi fuq l-internet;

(14) "fornitur ta' servizzi DNS" tfisser entità li tipprovdi servizzi ta' riżoluzzjoni ta' ismijiet ta' dominji rekursivi jew awtoritattivi **għal** [...] <u>użu minn partijiet terzi, bl-eċċezzjoni tar-root name servers </u>[...];

[34] Regolament (UE) Nru 1025/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 dwar l-Istandardizzazzjoni Ewropea, li jemenda d-Direttivi tal-Kunsill 89/686/KEE u 93/15/KEE u d-Direttivi 94/9/KE, 94/25/KE, 95/16/KE, 97/23/KE, 2004/22/KE, 2007/23/KE, 2009/23/KE u 2009/105/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li jħassar id-Deċiżjoni tal-Kunsill 87/95/KEE u d-Deċiżjoni Nru 1673/2006/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 316,14.11.2012,p.12).

(15) "reġistru ta' ismijiet ta' dominji tal-ogħla livell" tfisser entità li tkun ġiet iddelegata b'TLD speċifiku u li tkun responsabbli għall-amministrazzjoni tat-TLD, inkluż ir-reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji taħt it-TLD u l-operat tekniku tat-TLD, inkluż it-tħaddim tas-servers tal-isem tagħha, il-manutenzjoni tal-bażijiet tad-data tagħha u d-distribuzzjoni tal-fajls taż-żona tat-TLD fost is-servers tal-ismijiet, **filwaqt li jiġu esklużi s-sitwazzjonijiet fejn l-ismijiet ta' dominju tal-ogħla livell jintużaw minn reġistru biss għall-użu proprju**;

(15a) "entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominju għat-TLD" tfisser reġistri_tal-ismijiet tat-TLD, reġistraturi għat-TLDs u aġenti ta' reġistraturi bħal rivendituri u fornituri ta' servizzi ta' proxy;

(16) "servizz diġitali" tfisser servizz skont it-tifsira tal-Artikolu 1(1)(b) tad-Direttiva (UE) 2015/1535 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[35];

(16a) "servizzi fiduċjarji" tfisser speċifikazzjoni teknika skont it-tifsira tal-Artikolu 3(16) tar-Regolament (UE) Nru 910/2014;

[35] Direttiva (UE) 2015/1535 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Settembru 2015 li tistabbilixxi proċedura għall-għoti ta' informazzjoni fil-qasam tar-regolamenti tekniċi u tar-regoli dwar is-servizzi tas-Soċjetà tal-Informatika (ĠU L 241, 17.9.2015, p.1).

(16b) "fornitur kwalifikat ta' servizzi fiduċjarji" tfisser fornitur kwalifikat ta' servizz fiduċjarju skont it-tifsira tal-Artikolu 3(20) tar-Regolament (UE) Nru 910/2014;

(17) "post tas-suq online" tfisser servizz skont it-tifsira tal-Artikolu 2, il-punt (n) tad-Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[36];

(18) "magna tat-tiftix online" tfisser sustanza skont it-tifsira tal-Artikolu 2(5) tar-Regolament (UE) 2019/1150 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[37];

(19) "servizz ta' cloud" tfisser servizz diġitali li jippermetti amministrazzjoni on-demand u aċċess remot wiesa' għal ġabra skalabbli u elastika ta' riżorsi tal-computing kondiviżibbli [...]**, inkluż meta dawk ikunu distribwiti madwar diversi postijiet**;

(20) "servizz ta' ċentru tad-data" tfisser servizz li jinkludi strutturi, jew gruppi ta' strutturi, iddedikati għall-akkomodazzjoni ċentralizzata, għall-interkonnessjoni u għat-tħaddim ta' tagħmir tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tan-network li jipprovdi servizzi ta' ħżin, ipproċessar u trasport tad-data flimkien mal-faċilitajiet u l-infrastrutturi kollha għad-distribuzzjoni tal-enerġija u l-kontroll ambjentali;

36 Direttiva 2005/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2005 dwar prattiċi kummerċjali żleali fin-negozju mal-konsumatur fis-suq intern u li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 84/450/KEE, id-Direttivi 97/7/KE, 98/27/KE u 2002/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ("Direttiva dwar Prattiċi Kummerċjali Żleali") (ĠU L 149, 11.6.2005, p. 22).

37 Regolament (UE) 2019/1150 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ġunju 2019 dwar il-promozzjoni tal-korrettezza u tat-trasparenza għall-utenti kummerċjali tas-servizzi tal-intermedjazzjoni online (ĠU L 186, 11.7.2019, p. 57).

(21) "network ta' twassil tal-kontenut" tfisser network ta' servers distribwiti ġeografikament bil-għan li jiġu żgurati disponibbiltà għolja, aċċessibbiltà jew twassil malajr ta' kontenut u servizzi diġitali lil utenti tal-internet f'isem il-fornituri ta' kontenut u ta' servizzi;

(22) "pjattaforma ta' servizzi ta' networking soċjali" tfisser pjattaforma li tippermetti lill-utenti finali jikkonnettjaw, jikkondividu, jiskopru u jikkomunikaw bejniethom b'diversi apparati u b'mod partikolari b'chats, posts, videos u rakkomandazzjonijiet[...] ;

(23) "entità tal-amministrazzjoni pubblika" tfisser entità **rikonoxxuta bħala tali fi Stat Membru f'konformità mal-liġi nazzjonali,** [...] li tikkonforma mal-kriterji li ġejjin:

(a) tkun stabbilita għall-fini speċifiku li tissodisfa l-ħtiġijiet fl-interess ġenerali, u ma jkollhiex karattru industrijali jew kummerċjali;

(b) ikollha personalità ġuridika **jew tkun intitolata bil-liġi li taġixxi f'isem entità oħra b'personalità ġuridika**;

(c) tkun iffinanzjata, fil-biċċa l-kbira, mill-Istat, minn awtorità reġjonali, jew minn korpi oħra regolati mil-liġi pubblika; jew tkun soġġetta għal superviżjoni maniġerjali minn dawk l-awtoritajiet jew il-korpi; jew ikollha bord amministrattiv, maniġerjali jew superviżorju, li aktar minn nofs il-membri tiegħu jinħatru mill-Istat, mill-awtoritajiet reġjonali, jew minn korpi oħra regolati mil-liġi pubblika;

(d) ikollha s-setgħa li tindirizza deċiżjonijiet amministrattivi jew regolatorji lil persuni fiżiċi jew ġuridiċi li jaffettwaw id-drittijiet tagħhom fil-moviment transfruntier ta' persuni, oġġetti, servizzi jew kapital.

(24) "entità" tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika maħluqa u rikonoxxuta bħala tali skont il-liġi nazzjonali tal-post tal-istabbiliment tagħha, li filwaqt li taġixxi f'isimha stess tista' teżerċita drittijiet u tkun soġġetta għal obbligi;

(25) "entità essenzjali" tfisser kwalunkwe entità ta' tip [...] **previst fl-Anness I u ddeżinjata bħala "essenzjali" f'konformità mal-Artikolu 2bis(1)**;

(26) "entità importanti" tfisser kwalunkwe entità tat-tip [...] **previst fl-Annessi I u II u ddeżinjata bħala "importanti" f'konformità mal-Artikolu 2bis(2)**.

(26a) "prodott tal-ICT" tfisser prodott tal-ICT skont it-tifsira tal-Artikolu 2(12) tar-Regolament (UE) 2019/881;

(26aa) "servizz tal-ICT" tfisser servizz tal-ICT skont it-tifsira tal-Artikolu 2(13) tar-Regolament (UE) 2019/881;

(26ab) "proċess tal-ICT" tfisser proċess tal-ICT skont it-tifsira tal-Artikolu 2(14) tar-Regolament (UE) 2019/881.

(26ac) "Fornitur ta' servizzi ġestiti" tfisser kwalunkwe entità li tipprovdi servizzi, bħal network, applikazzjoni, infrastruttura u sigurtà, permezz ta' ġestjoni kontinwa u regolari, appoġġ u amministrazzjoni attiva fil-bini tal-klijenti, fiċ-ċentru tad-data tal-MSP tagħhom (hosting), jew f'ċentru tad-data ta' parti terza.

(26ad) "Fornitur ta' servizzi tas-sigurtà ġestiti" tfisser kwalunkwe entità li tipprovdi monitoraġġ u ġestjoni esternalizzati ta' apparati u sistemi tas-sigurtà. Servizzi komuni jinkludu servizzi ġestiti ta' firewall, detezzjoni tal-intrużjonijiet, network privat virtwali, skennjar tal-vulnerabbiltà u antivirali.

Jinkludu wkoll l-użu ta' ċentri ta' operazzjoni tas-sigurtà ta' disponibbiltà għolja (mill-faċilitajiet tagħhom stess jew minn fornituri ta' ċentri tad-data oħra) li jipprovdu servizzi erbgħa u għoxrin siegħa kuljum maħsuba biex inaqqsu l-għadd ta' persunal tas-sigurtà operazzjonali li intrapriża teħtieġ biex tirrekluta, tħarreġ u żżomm biex iżżomm pożizzjoni ta' sigurtà aċċettabbli.

KAPITOLU II

Oqfsa regolatorji taċ-ċibersigurtà kkoordinati

Artikolu 5

Strateġija nazzjonali ta' ċibersigurtà

1. Kull Stat Membru jenħtieġ jadotta strateġija nazzjonali taċ-ċibersigurtà li tiddefinixxi l-objettivi strateġiċi u l-miżuri regolatorji u politiċi xierqa biex jinkiseb u jinżamm livell għoli ta' ċibersigurtà. L-istrateġija nazzjonali taċ-ċibersigurtà għandha tinkludi, b'mod partikolari, dan li ġej:

(a) [...] objettivi u prijoritajiet tal-istrateġija tal-Istati Membri b'rabta maċ-ċibersigurtà;

(b) qafas ta' governanza biex jintlaħqu dawk l-objettivi u jitwettqu dawk il-prijoritajiet, inkluż il-politiki msemmija fil-paragrafu 2 u r-rwoli u r-responsabbiltajiet tad-diversi awtoritajiet u atturi involuti fl-implimentazzjoni tal-istrateġija [...];

(c) [...] **gwida** biex jiġu identifikati l-assi rilevanti u **vvalutati** r-riskji taċ-ċibersigurtà f'dak l-Istat Membru[...]

(d) identifikazzjoni tal-miżuri relatati mat-tħejjija, ir-rispons u l-irkupru fir-rigward tal-inċidenti, inkluż il-kooperazzjoni bejn is-settur pubbliku u privat;

(e) [...]

(f) qafas ta' politika għal koordinazzjoni msaħħa bejn l-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva u d-Direttiva (UE) XXXX/XXXX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[38] [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi] għall-finijiet ta' kondiviżjoni tal-informazzjoni dwar **riskji ċibernetiċi,** [...] theddid **u inċidenti ċibernetiċi kif ukoll riskji, theddid u inċidenti mhux ċibernetiċi** u t-twettiq tal-kompiti superviżorji**, kif xieraq**;

(fa) qafas ta' politika għall-koordinazzjoni u l-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva u l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont il-leġiżlazzjoni speċifika għas-settur.

2. Bħala parti mill-istrateġija nazzjonali taċ-ċibersigurtà, l-Istati Membri għandhom b'mod partikolari jadottaw il-politiki li ġejjin:

(a) politika li tindirizza ċ-ċibersigurtà fil-katina tal-provvista għall-prodotti u s-servizzi tal-ICT użati mill-entitajiet [...] għall-forniment tas-servizzi tagħhom;

(b) **politika** [...] dwar l-inklużjoni u l-ispeċifikazzjoni ta' rekwiżiti relatati maċ-ċibersigurtà għall-prodotti u s-servizzi tal-ICT fl-akkwist pubbliku**, inkluż iċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà**;

(c) politika **dwar il-ġestjoni tal-vulnerabbiltajiet, li tinkludi l-promozzjoni u l-faċilitazzjoni ta'** [...] divulgazzjoni kkoordinata **volontarja** tal-vulnerabbiltajiet skont it-tifsira tal-Artikolu 6**(1)**;

(d) politika relatata mas-sostenn tad-disponibbiltà**,** [...] l-integrità **u** l-**kunfidenzjalità** ġenerali tal-qalba pubblika tal-internet miftuħ;

(e) politika dwar il-promozzjoni u l-iżvilupp tal-**edukazzjoni u t-taħriġ** fiċ-ċibersigurtà, ħiliet, sensibilizzazzjoni u inizjattivi ta' riċerka u żvilupp;

[38] *[daħħal it-titolu sħiħ u r-referenza tal-pubblikazzjoni tal-ĠU meta tkun magħrufa]*

(f) politika dwar l-appoġġ għall-istituzzjonijiet akkademiċi u tar-riċerka biex jiġu żviluppati għodod taċ-ċibersigurtà u infrastruttura tan-network sigura;

(g) politika, proċeduri rilevanti u għodod xierqa għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni biex jappoġġaw il-kondiviżjoni volontarja tal-informazzjoni dwar iċ-ċibersigurtà bejn il-kumpaniji f'konformità mad-dritt tal-Unjoni;

(h) politika li tindirizza l-ħtiġijiet speċifiċi tal-SMEs, b'mod partikolari dawk esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, fir-rigward ta' gwida u appoġġ biex titjieb ir-reżiljenza tagħhom għat-theddid[...] ċibernetiku.

3. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw l-istrateġiji nazzjonali tagħhom taċ-ċibersigurtà lill-Kummissjoni fi żmien tliet xhur mill-adozzjoni tagħhom. **B'dan il-mod,** l-Istati Membri jistgħu jeskludu **elementi tal-istrateġija relatati mas-**[...]sigurtà nazzjonali.

4. L-Istati Membri għandhom jivvalutaw l-istrateġiji nazzjonali tagħhom taċ-ċibersigurtà b'mod regolari u tal-inqas kull [...] **ħames** snin abbażi ta' indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni u, meta meħtieġ, jemendawhom. L-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għaċ-Ċibersigurtà (ENISA) għandha tassisti lill-Istati Membri, fuq talba **tagħhom**, fl-iżvilupp ta' strateġija nazzjonali u ta' indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni għall-valutazzjoni tal-istrateġija.

Artikolu 6

Divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet u reġistru Ewropew tal-vulnerabbiltajiet

1. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja waħda mis-CSIRTs tiegħu kif imsemmi fl-Artikolu 9 bħala koordinatur għall-fini ta' divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet. Is-CSIRT iddeżinjata għandha taġixxi bħala intermedjarju fdat u tiffaċilita, meta meħtieġ, l-interazzjoni bejn l-entità relatriċi**, is-sid ta' vulnerabbiltà potenzjali** u l-manifattur jew il-fornitur ta' prodotti ICT jew servizzi ICT. **Kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika tista' tirrapporta, possibbilment b'mod anonimu, vulnerabbiltà msemmija fl-Artikolu 4(8) lis-CSIRT iddeżinjata. Is-CSIRT iddeżinjata għandha tiżgura segwitu diliġenti tar-rapport u l-kunfidenzjalità tal-identità tal-persuna li tirrapporta l-vulnerabbiltà.** Fejn il-vulnerabbiltà rapportata [...] **tista' potenzjalment ikollha impatt sinifikanti fuq entitajiet f'aktar minn Stat Membru wieħed**, is-CSIRT iddeżinjata ta' kull Stat Membru kkonċernat għandha**, fejn xieraq,** tikkoopera ma' **CSIRTs iddeżinjati oħra fin-**network tas-CSIRTs.

2. L-ENISA għandha tiżviluppa u żżomm reġistru Ewropew tal-vulnerabbiltajiet**, f'konsultazzjoni mal-Grupp ta' Kooperazzjoni**. Għal dak il-għan, l-ENISA għandha tistabbilixxi u żżomm sistemi tal-informazzjoni, politiki u proċeduri xierqa biex, b'mod partikolari, tippermetti li l-entitajiet importanti u essenzjali u l-fornituri tagħhom tan-networks u s-sistemi tal-informazzjoni jiddivulgaw u jirreġistraw**, fuq bażi volontarja,** il-vulnerabbiltajiet **magħrufa pubblikament** preżenti fil-prodotti tal-ICT jew fis-servizzi tal-ICT, u li jipprovdu aċċess għall-informazzjoni dwar il-vulnerabbiltajiet li jkun hemm fir-reġistru lill-partijiet interessati kollha. Ir-reġistru għandu, b'mod partikolari, jinkludi informazzjoni li tiddeskrivi l-vulnerabbiltà, il-prodott tal-ICT jew is-servizz tal-ICT affettwati u s-severità tal-vulnerabbiltà mil-lat taċ-ċirkostanzi li fihom tista' tiġi sfruttata, id-disponibbiltà ta' patches relatati u, fin-nuqqas ta' patches disponibbli, gwida **maħruġa mill-awtoritajiet kompetenti nazzjonali jew mis-CSIRTs** indirizzata lill-utenti ta' prodotti u servizzi vulnerabbli dwar kif jistgħu jittaffew ir-riskji li jirriżultaw mill-vulnerabbiltajiet divulgati. **L-ENISA għandha tiżgura li r-reġistru Ewropew tal-vulnerabbiltajiet juża infrastruttura ta' komunikazzjoni u informazzjoni sikura u reżiljenti.**

Artikolu 7

Oqfsa nazzjonali għall-ġestjoni tal-kriżijiet taċ-ċibersigurtà

1. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja awtorità kompetenti waħda jew aktar responsabbli għall-ġestjoni ta' inċidenti u kriżijiet **taċ-ċibersigurtà** fuq skala kbira. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jkollhom riżorsi adegwati biex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom b'mod effettiv u effiċjenti. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw koerenza mal-oqfsa eżistenti għall-ġestjoni ġenerali ta' kriżijiet.**

2. Kull Stat Membru għandu jidentifika l-kapaċitajiet, l-assi u l-proċeduri li jistgħu jiġu implimentati f'każ ta' kriżi għall-finijiet ta' din id-Direttiva.

3. Kull Stat Membru għandu jadotta pjan nazzjonali ta' rispons għall-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà, u fih jistabbilixxi l-objettivi u l-modalitajiet fil-ġestjoni tal-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira. Il-pjan għandu jistabbilixxi, b'mod partikolari, dan li ġej:

   (a) l-objettivi tal-miżuri u l-attivitajiet nazzjonali ta' tħejjija;

   (b) il-kompiti u r-responsabbiltajiet tal-awtoritajiet kompetenti nazzjonali;

   (c) proċeduri tal-ġestjoni ta' kriżijiet taċ-ċibersigurtà**, inkluż l-integrazzjoni tagħhom fil-qafas nazzjonali ta' ġestjoni ġenerali ta' kriżijiet** u kanali ta' skambju tal-informazzjoni;

   (d) il-miżuri ta' tħejjija, inkluż l-eżerċizzji regolari u l-attivitajiet ta' taħriġ;

   (e) il-partijiet [...] pubbliċi u privati rilevanti u l-infrastruttura involuta;

   (f) il-proċeduri u l-arranġamenti nazzjonali bejn l-awtoritajiet u l-korpi nazzjonali rilevanti biex jiġu żgurati l-parteċipazzjoni u l-appoġġ effettivi tal-Istat Membru fil-ġestjoni kkoordinata tal-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira fil-livell tal-Unjoni.

4. L-Istati Membri għandhom [...] **jinfurmaw** lill-Kummissjoni **dwar** id-deżinjazzjoni tal-awtoritajiet kompetenti tagħhom imsemmija fil-paragrafu 1 u jippreżentaw **l-informazzjoni rilevanti relatata mar-rekwiżiti tal-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu dwar** il-pjanijiet nazzjonali tagħhom għall-inċidenti taċ-ċibersigurtà u r-rispons għall-kriżijiet [...] fi żmien tliet xhur minn dik id-deżinjazzjoni u l-adozzjoni ta' dawk il-pjanijiet. L-Istati Membri jistgħu jeskludu informazzjoni speċifika [...] meta u sa fejn din tkun [...] meħtieġa għas-sigurtà nazzjonali**, is-sigurtà pubblika jew id-difiża** tagħhom.

Artikolu 8

Awtoritajiet nazzjonali kompetenti u punti uniċi ta' kuntatt

1. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja awtorità kompetenti waħda jew aktar responsabbli għaċ-ċibersigurtà u għall-kompiti superviżorji msemmija fil-Kapitolu VI ta’ din id-Direttiva. Għal dak il-għan, l-Istati Membri jistgħu jiddeżinjaw awtorità jew awtoritajiet eżistenti.

2. L-awtoritajiet kompetenti msemmija fil-paragrafu 1 għandhom jimmonitorjaw l-applikazzjoni ta’ din id-Direttiva fil-livell nazzjonali.

3. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja punt uniku nazzjonali ta’ kuntatt dwar iċ-ċibersigurtà (“punt uniku ta’ kuntatt”). Meta Stat Membru jiddeżinja awtorità kompetenti waħda biss, dik l-awtorità kompetenti għandha tkun ukoll il-punt uniku ta’ kuntatt għal dak l-Istat Membru.

4. Kull punt uniku ta’ kuntatt għandu jeżerċita funzjoni ta’ kollegament biex jiżgura l-kooperazzjoni transfruntiera tal-awtoritajiet tal-Istat Membru tiegħu mal-awtoritajiet rilevanti ta’ Stati Membri oħra, kif ukoll biex jiżgura kooperazzjoni transsettorjali ma’ awtoritajiet kompetenti nazzjonali oħra fl-Istat Membru tiegħu.

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti msemmija fil-paragrafu 1 u l-punti uniċi ta' kuntatt ikollhom riżorsi adegwati biex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom b'mod effettiv u effiċjenti, u b'hekk jilħqu l-objettivi ta' din id-Direttiva. L-Istati Membri għandu jiżgura kooperazzjoni effettiva, effiċjenti u sigura tar-rappreżentanti ddeżinjati fil-Grupp ta' Kooperazzjoni u msemmija fl-Artikolu 12.

6. Kull Stat Membru għandu jinnotifika lill-Kummissjoni mingħajr dewmien żejjed, id-deżinjazzjoni tal-awtorità kompetenti msemmija fil-paragrafu 1 u l-punt uniku ta' kuntatt imsemmi fil-paragrafu 3, il-kompiti tagħhom, u kull bidla sussegwenti fihom. Kull Stat Membru għandu jippubblika d-deżinjazzjoni tiegħu. Il-Kummissjoni għandha tippubblika l-lista tal-punti uniċi ta' kuntatt iddeżinjati.

Artikolu 9

Skwadri ta' rispons għal inċidenti relatati mas-sigurtà tal-kompjuters (CSIRTs)

1. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja CSIRT waħda jew aktar li għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti stabbiliti fl-Artikolu 10(1), li jkopru tal-anqas is-setturi, is-subsetturi jew l-entitajiet imsemmija fl-Annessi I u II, u li jkunu responsabbli għat-trattament tal-inċidenti u r-riskji bi proċess definit sew. Tista' tiġi stabbilita CSIRT fi ħdan awtorità kompetenti msemmija fl-Artikolu 8.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kull CSIRT ikollha riżorsi adegwati biex twettaq il-kompiti tagħha b'mod effettiv kif stipulat fl-Artikolu 10(2). **Meta jwettqu dawn il-kompiti, is-CSIRTs jistgħu jipprijoritizzaw il-forniment ta' servizzi partikolari lil entitajiet abbażi ta' approċċ ibbażat fuq ir-riskju.**

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kull CSIRT ikollha għad-dispożizzjoni tagħha infrastruttura ta' komunikazzjoni u informazzjoni xierqa, sigura u reżiljenti biex tiskambja informazzjoni ma' entitajiet essenzjali u importanti u ma' partijiet interessati rilevanti oħra. Għal dan il-għan, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-CSIRTs jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni ta' għodod siguri tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni.

4. Is-CSIRTs għandhom jikkooperaw u, meta jkun xieraq, jiskambjaw informazzjoni rilevanti f’konformità mal-Artikolu 26 ma’ komunitajiet settorjali jew transsettorjali fdati ta’ entitajiet essenzjali u importanti.

5. Is-CSIRTs għandhom jipparteċipaw fit-**tagħlimiet** [...] bejn il-pari organizzati f'konformità mal-Artikolu 16.

6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw kooperazzjoni effettiva, effiċjenti u sigura tas-CSIRTs tagħhom fin-network tas-CSIRTs imsemmi fl-Artikolu 13.

7. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni mingħajr dewmien żejjed is-CSIRTs iddeżinjati f’konformità mal-paragrafu 1, il-koordinatur tas-CSIRTs iddeżinjati skont l-Artikolu 6(1), u l-kompiti rispettivi tagħhom fir-rigward tal-entitajiet imsemmija fl-Annessi I u II.

8. L-Istati Membri jistgħu jitolbu l-assistenza tal-ENISA fl-iżvilupp tas-CSIRTs nazzjonali.

Artikolu 10

Rekwiżiti u kompiti tas-CSIRTs

1. Is-CSIRTs għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:

   (a) Is-CSIRTs għandhom jiżguraw livell għoli ta' disponibbiltà tal-[...]**kanali** tal-komunikazzjoni tagħhom billi jevitaw punti uniċi ta' falliment, u għandu jkollhom diversi mezzi biex jiġu kkuntattjati u biex jikkuntattjaw lil oħrajn f'kull ħin. Is-CSIRTs għandhom jispeċifikaw b’mod ċar il-kanali tal-komunikazzjoni u jgħarrfuhom lis-sħab tal-kostitwenzi u kooperattivi;

   (b) L-uffiċċji tas-CSIRT u s-sistemi tal-informazzjoni ta’ appoġġ għandhom ikunu f’siti siguri;

(c) Is-CSIRTs għandhom ikunu mgħammrin b'sistema adegwata għall-ġestjoni u t-trażmissjoni tat-talbiet, b'mod partikolari li tiffaċilita trasferimenti effettivi u effiċjenti;

(d) Is-CSIRTs għandu jkollhom persunal adegwat li jiżgura d-disponibbiltà f'kull ħin;

(e) Is-CSIRTs għandhom ikunu mgħammra b'sistemi addizzjonali u bi spazju ta' ħidma ta' riżerva biex tiġi żgurata l-kontinwità tas-servizzi tagħhom;

(f) Is-CSIRTs għandu jkollhom il-possibbiltà li jieħdu sehem, jekk ikunu jixtiequ, f'networks ta' kooperazzjoni internazzjonali.

2. Is-CSIRTs għandu jkollhom il-kompiti li ġejjin:

(a) il-monitoraġġ tat-theddid, tal-vulnerabbiltajiet u tal-inċidenti ċibernetiċi fil-livell nazzjonali;

(b) l-għoti ta' twissija bikrija, twissijiet, avviżi u disseminazzjoni tal-informazzjoni lill-entitajiet essenzjali u importanti kif ukoll lil **awtoritajiet kompetenti u** partijiet interessati rilevanti oħra dwar theddid, vulnerabbiltajiet u inċidenti ċibernetiċi;

(c) ir-rispons għall-inċidenti;

(d) il-ġbir u l-analiżi ta' data forensika u l-forniment ta' analiżi dinamika tar-riskju u tal-inċidenti u għarfien tas-sitwazzjoni rigward iċ-ċibersigurtà;

(e) il-forniment ta' **[...]** skennjar proattiv tan-networks u tas-sistemi tal-informazzjoni [...] **biex jiġu identifikati vulnerabbiltajiet b'impatt sinifikanti potenzjali dment li, fejn ma jkunx hemm il-kunsens minn dik l-entità, ma jkunx hemm intrużjoni fin-networks u fis-sistemi tal-informazzjoni jew ma jkunx hemm impatt negattiv fuq il-funzjonament tagħhom;**

(f) il-parteċipazzjoni fin-network tas-CSIRTs u l-għoti ta' assistenza reċiproka **skont il-kapaċitajiet u l-kompetenzi tagħhom** lil membri oħra tan-network meta jintalbu minnhom.

(fa) fejn applikabbli, jaġixxu bħala koordinatur għall-fini tal-proċess ta' divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet skont l-Artikolu 6(1) li għandu jinkludi b'mod partikolari l-faċilitazzjoni tal-interazzjoni bejn l-entitajiet ta' rapportar, is-sid potenzjali tal-vulnerabbiltà u l-manifattur jew il-fornitur ta' prodotti tal-ICT jew servizzi tal-ICT f'każijiet fejn dan ikun meħtieġ, jidentifikaw u jikkuntattjaw l-entitajiet ikkonċernati, jappoġġaw l-entitajiet ta' rapportar, jinnegozjaw l-iskedi ta' żmien tad-divulgazzjonijiet u jiġġestixxu l-vulnerabbiltajiet li jaffettwaw diversi organizzazzjonijiet (divulgazzjoni kkoordinata multipartitika tal-vulnerabbiltajiet).

3. Is-CSIRTs għandhom jistabbilixxu relazzjonijiet ta’ kooperazzjoni ma’ atturi rilevanti fis-settur privat, biex jintlaħqu aħjar l-objettivi tad-Direttiva.

3a. Is-CSIRTs jistgħu jistabbilixxu relazzjonijiet ta' kooperazzjoni mas-CSIRTs nazzjonali ta' pajjiżi terzi. Bħala parti minn din il-kooperazzjoni, jistgħu jiskambjaw l-informazzjoni rilevanti, inkluż id-data personali f'konformità mad-dritt tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

4. Biex teħfief il-kooperazzjoni, is-CSIRTs għandhom jippromwovu l-adozzjoni u l-użu ta’ prattiki komuni jew standardizzati, skemi ta’ klassifikazzjoni u tassonomiji fir-rigward ta’ dawn li ġejjin:

(a) proċeduri tat-trattament tal-inċidenti;

(b) ġestjoni tal-kriżijiet taċ-ċibersigurtà;

(c) divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet.

Artikolu 11

Kooperazzjoni fil-livell nazzjonali

1. Meta jkunu separati, l-awtoritajiet kompetenti msemmija fl-Artikolu 8, il-punt uniku ta' kuntatt u s-CSIRT(s) tal-istess Stat Membru għandhom jikkooperaw bejniethom fejn jidħol it-twettiq tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti tagħhom jew is-CSIRTs tagħhom jirċievu notifiki dwar inċidenti, u theddid ċibernetiku sinifikanti u kważi aċċidenti ppreżentati skont din id-Direttiva. Meta Stat Membru jiddeċiedi li s-CSIRTs tiegħu ma għandhomx jirċievu dawk in-notifiki, is-CSIRTs għandhom, sa fejn ikun meħtieġ biex iwettqu l-kompiti tagħhom, jingħataw aċċess għad-data dwar l-inċidenti notifikati mill-entitajiet essenzjali jew importanti, skont l-Artikolu 20.

3. Kull Stat Membru għandu jiżgura li l-awtoritajiet kompetenti jew is-CSIRTs tiegħu jinformaw lill-punt uniku ta' kuntatt tiegħu dwar in-notifiki tal-inċidenti, it-theddid ċibernetiku sinifikanti u l-kważi aċċidenti ppreżentati skont din id-Direttiva.

4. Sa fejn meħtieġ biex iwettqu b'mod effettiv il-kompiti u l-obbligi stipulati f'din id-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jiżguraw kooperazzjoni xierqa bejn l-awtoritajiet kompetenti, is-**CSIRTs,** il-punti uniċi ta' kuntatt kif ukoll l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi, l-awtoritajiet tal-protezzjoni tad-data, u l-awtoritajiet **kompetenti ddeżinjati** [...] skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza tal-Entitajiet Kritiċi[...]], **l-awtoritajiet kompetenti skont ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni 2019/1583, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali ddeżinjati f'konformità mad-Direttiva (UE) 2018/1972, l-awtoritajiet nazzjonali ddeżinjati skont l-Artikolu 17 tar-Regolament (UE) Nru 910/2014,** [...] l-awtoritajiet nazzjonali finanzjarji ddeżinjati f'konformità mar-Regolament (UE) XXXX/XXXX tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [ir-Regolament DORA], **kif ukoll l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati minn atti legali oħra tal-Unjoni speċifiċi għas-settur,** f'dak l-Istat Membru.

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti tagħhom **skont din id-Direttiva u l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza tal-Entitajiet Kritiċi] jiskambjaw** b'mod regolari[...] informazzjoni [...] dwar l-**identifikazzjoni ta' entitajiet kritiċi,** riskji marbuta maċ-ċibersigurtà, **theddid u inċidenti ċibernetiċi kif ukoll riskji, theddid u inċidenti mhux ċibernetiċi** li jaffettwaw lill-entitajiet essenzjali identifikati bħala kritiċi, **[**jew bħala entitajiet ekwivalenti għall-entitajiet kritiċi,**]** skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza tal-Entitajiet Kritiċi], kif ukoll il-miżuri meħuda [...] bħala rispons għal dawk ir-riskji u l-inċidenti. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw ukoll li l-awtoritajiet kompetenti skont din id-Direttiva** [...] **u l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont ir-Regolament XXXX/XXXX [ir-Regolament DORA], id-Direttiva 2018/1972 u r-Regolament (UE) 910/2014 jiskambjaw b'mod regolari l-informazzjoni rilevanti.**

Fir-rigward ta' fornituri ta' servizzi fiduċjarji u [...]b'mod partikolari[...] f'każijiet fejn dak ir-rwol superviżorju skont din id-Direttiva tiġi assenjata għal korp differenti mill-korpi superviżorji ddeżinjati skont ir-Regolament (UE) 910/2014, l-awtoritajiet kompetenti nazzjonali skont din id-Direttiva għandhom jikkooperaw mill-qrib u fil-ħin, billi jaqsmu l-informazzjoni rilevanti sabiex jiġu żgurati s-superviżjoni effettiva u l-konformità tal-fornituri ta' servizzi fiduċjarji mar-rekwiżiti stipulati f'din id-Direttiva u r-Regolament [XXXX/XXXX] **u, fejn applikabbli, l-awtorità nazzjonali kompetenti skont din id-Direttiva għandha, mingħajr dewmien żejjed, tinforma lill-korp superviżorju tal-eIDAS dwar kwalunkwe theddid ċibernetiku jew inċident sinifikanti notifikat li jkollu impatt fuq is-servizzi fiduċjarji**.

5a. **Għall-fini [...] tas-simplifikazzjoni tar-rapportar tal-inċidenti, l-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu punt uniku ta' dħul għan-notifiki kollha meħtieġa skont din id-Direttiva, kif ukoll skont ir-Regolament (UE) 2016/679 u d-Direttiva 2002/58/KE, fejn xieraq. L-Istati Membri jistgħu jużaw il-punt uniku ta' dħul għan-notifiki meħtieġa skont atti legali oħra tal-Unjoni speċifiċi għas-settur. Dan il-punt uniku ta' dħul ma għandux jaffettwa l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament (UE) 2016/679 u d-Direttiva 2002/58/KE, b'mod partikolari dawk relatati ma' awtoritajiet superviżorji indipendenti.**

KAPITOLU III

*Kooperazzjoni fl-**UE***

Artikolu 12

Grupp ta' Koordinazzjoni

1. Sabiex jiġu appoġġati u ffaċilitati l-kooperazzjoni strateġika u l-iskambju tal-informazzjoni bejn l-Istati Membri **kif ukoll** [...] **biex tissaħħaħ il-fiduċja** [...], jiġi stabbilit Grupp ta' Kooperazzjoni.

2. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni għandu jwettaq il-kompiti tiegħu abbażi tal-programmi ta' ħidma biennali msemmija fil-paragrafu 6.

3. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tal-Istati Membri, il-Kummissjoni u l-ENISA. Is-servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna għandu jipparteċipa fl-attivitajiet tal-Grupp ta' Kooperazzjoni bħala osservatur. L-Awtoritajiet Superviżorji Ewropej (ASE) **u l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont ir-Regolament (UE) XXXX/XXXX [ir-Regolament DORA]** [...] jistgħu jipparteċipaw fl-attivitajiet tal-Grupp ta' Kooperazzjoni **f'konformità mal-Artikolu 42(1) tar-Regolament (UE) XXXX/XXXX [ir-Regolament DORA].**

   Meta jkun xieraq, il-Grupp ta' Kooperazzjoni jista' jistieden lil rappreżentanti ta' partijiet ikkonċernati rilevanti biex jieħdu sehem fil-ħidma tiegħu.

   Il-Kummissjoni għandha tipprovdi s-segretarjat.

4. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni għandu jwettaq il-kompiti li ġejjin:

   (a) jipprovdi gwida lill-awtoritajiet kompetenti fir-rigward tat-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva**;**

   (aa) jipprovdi gwida b'rabta mal-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' politiki dwar id-divulgazzjoni kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet kif imsemmija fl-Artikolu 5(2) (c) u l-Artikolu 6(1);

(b) jiskambja l-aqwa prattiki u informazzjoni fir-rigward tal-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva, inkluż fir-rigward ta' theddid ċibernetiku, inċidenti, vulnerabbiltajiet, kważi aċċidenti, inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni, taħriġ, eżerċizzji u ħiliet, il-bini tal-kapaċitajiet kif ukoll standards u speċifikazzjonijiet tekniċi;

(c) jiskambja pariri u jikkoopera mal-Kummissjoni dwar inizjattivi emerġenti ta' politika taċ-ċibersigurtà;

(d) jiskambja pariri u jikkoopera mal-Kummissjoni dwar abbozzi ta' atti [...] ta' implimentazzjoni tal-Kummissjoni adottati skont din id-Direttiva;

(e) jiskambja l-aqwa prattiki u informazzjoni ma' istituzzjonijiet, korpi, uffiċċji u aġenziji rilevanti tal-Unjoni;

(ea) jiskambja fehmiet dwar l-implimentazzjoni tal-leġiżlazzjoni settorjali b'aspetti taċ-ċibersigurtà;

(f) jiddiskuti r-rapporti dwar [...] it-**tagħlimiet** bejn il-pari msemmija fl-Artikolu 16(7);

(g) jiddiskuti l-**esperjenzi** [...] minn attivitajiet superviżorji konġunti f'każijiet transfruntieri kif imsemmi fl-Artikolu 34;

(h) jagħti gwida strateġika lin-network tas-CSIRTs **u lil EU–CyCLONe** dwar kwistjonijiet emerġenti speċifiċi;

(ha) jiskambja fehmiet dwar is-segwitu ta' politika ta' inċidenti taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira abbażi tat-tagħlimiet meħuda min-network tas-CSIRTs u EU–CyCLONe;

(i) jikkontribwixxi għall-kapaċitajiet taċ-ċibersigurtà madwar l-Unjoni billi jiffaċilita l-iskambju ta' uffiċjali nazzjonali permezz ta' programm ta' bini tal-kapaċitajiet li jinvolvi persunal mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri jew mis-CSIRTs;

(j) jorganizza laqgħat konġunti regolari ma' partijiet interessati privati rilevanti minn madwar l-Unjoni biex jiġu diskussi l-attivitajiet imwettqa mill-Grupp u jinkiseb tagħrif dwar sfidi emerġenti ta' politika;

(k) jiddiskuti l-ħidma mwettqa b'rabta mal-eżerċizzji taċ-ċibersigurtà, inkluż il-ħidma mwettqa mill-ENISA**;**

(ka) jistabbilixxi l-mekkaniżmu ta' tagħlim bejn il-pari f'konformità mal-Artikolu 16 ta' din id-Direttiva.

5. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni jista' jitlob lin-network tas-CSIRT**s** rapport tekniku dwar suġġetti magħżula.

6. Sa... [24 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva] u kull sentejn wara dan, il-Grupp ta' Kooperazzjoni għandu jistabbilixxi programm ta' ħidma fir-rigward tal-azzjonijiet li jridu jittieħdu biex jiġu implimentati l-objettivi u l-kompiti tiegħu. Il-perjodu ta' żmien tal-ewwel programm adottat skont din id-Direttiva għandu jkun allinjat mal-perjodu ta' żmien tal-aħħar programm adottat skont id-Direttiva (UE) 2016/1148.

7. Il-Kummissjoni tista' tadotta atti ta' implimentazzjoni li jistabbilixxu arranġamenti ta' proċedura meħtieġa għall-funzjonament tal-Grupp ta' Kooperazzjoni. Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 37(2).

8. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni għandu jiltaqa' regolarment u tal-inqas darba fis-sena mal-Grupp ta' Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi stabbilit skont id-Direttiva (UE) XX/XX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi] biex jippromwovi l-kooperazzjoni strateġika u **jiffaċilita** l-iskambju tal-informazzjoni.

Artikolu 13

Network tas-CSIRTs

1. Biex jikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-kunfidenza u tal-fiduċja u biex jippromwovi kooperazzjoni operazzjonali rapida u effettiva fost l-Istati Membri, ġie stabbilit network tas-CSIRTs nazzjonali.

2. In-network tas-CSIRTs għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tas-CSIRTs tal-Istati Membri **ddeżinjati f'konformità mal-Aritkolu 9** u rappreżentanti tas-CERT-UE. Il-Kummissjoni għandha tieħu sehem fin-network tas-CSIRTs bħala osservatur. L-ENISA għandha tipprovdi s-segretarjat u għandha tappoġġa b'mod attiv il-kooperazzjoni fost is-CSIRTs.

3. In-network tas-CSIRTs għandu jwettaq il-kompiti li ġejjin:

   (a) jiskambja informazzjoni dwar il-kapaċitajiet tas-CSIRTs;

   (b) jiskambja informazzjoni rilevanti dwar inċidenti, kważi aċċidenti, theddid ċibernetiku, riskji u vulnerabbiltajiet;

(ba) **jiskambja informazzjoni fir-rigward ta' pubblikazzjonijiet u rakkomandazzjonijiet dwar iċ-ċibersigurtà;**

(bb) **jikkondividi soluzzjonijiet tekniċi li jiffaċilitaw it-trattament tekniku tal-inċidenti;**

(bc) **jiskambja l-aħjar prattiki, għodod u proċessi fir-rigward tal-kompiti tas-CSIRTs;**

(c) meta jintalab minn [...] **membru** tan-network tas-CSIRT**s** li jkun potenzjalment affettwat minn inċident, jiskambja u jiddiskuti informazzjoni fir-rigward ta' dak l-inċident u t-theddid ċibernetiku, ir-riskji u l-vulnerabbiltajiet assoċjati

(d) meta jintalab minn [...] **rappreżentant** tan-network tas-CSIRT**s**, jiddiskuti u, meta possibbli, jimplimenta rispons ikkoordinat għal inċident li jkun ġie identifikat fil-ġuriżdizzjoni ta' dak l-Istat Membru;

(e) jipprovdi appoġġ lill-Istati Membri biex jiġu indirizzati inċidenti transfruntieri skont din id-Direttiva;

(f) jikkoopera**, jiskambja l-aħjar prattiki** u jassisti lis-CSIRTs iddeżinjati msemmija fl-Artikolu 6 fir-rigward tal-ġestjoni tad-divulgazzjoni [...] kkoordinata tal-vulnerabbiltajiet li jaffettwaw lil diversi manifatturi jew fornituri ta' prodotti tal-ICT, servizzi tal-ICT u proċessi tal-ICT stabbiliti fi Stati Membri differenti;

(g) jiddiskuti u jidentifika aktar forom ta' kooperazzjoni operazzjonali, inkluż fir-rigward ta':

(i) kategoriji ta' theddid u inċidenti ċibernetiċi;

(ii) twissijiet bikrija;

(iii) assistenza reċiproka;

(iv) prinċipji u modi għall-koordinazzjoni, bħala rispons għal riskji u inċidenti transfruntieri;

(v) kontribut għall-pjan ta' rispons nazzjonali għall-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà msemmi fl-Artikolu 7(3) **meta jintalab minn Stat Membru**;

(h) jinforma lill-Grupp ta' Kooperazzjoni dwar l-attivitajiet tiegħu u dwar forom ulterjuri ta' kooperazzjoni operazzjonali diskussi skont il-punt (g), **u,** meta meħtieġ, jitlob gwida f'dak ir-rigward;

(i) jagħti rendikont tal-eżerċizzji taċ-ċibersigurtà, inkluż ta' dawk organizzati mill-ENISA;

(j) meta jintalab minn CSIRT individwali, jiddiskuti l-kapaċitajiet u t-tħejjija ta' dik is-CSIRT;

(k) jikkoopera u jiskambja informazzjoni maċ-Ċentri tal-Operazzjonijiet tas-Sigurtà (SOCs) fil-livell reġjonali u tal-Unjoni biex jitjieb l-għarfien komuni tas-sitwazzjoni dwar inċidenti u theddid madwar l-Unjoni;

(l) jiddiskuti r-rapporti tat-**tagħlim** [...] bejn il-pari msemmija fl-Artikolu 16(7);

(m) joħroġ linji gwida biex jiffaċilita l-konverġenza ta' prattiki operazzjonali fir-rigward tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu li jikkonċernaw il-kooperazzjoni operazzjonali.

4. Għall-fini tar-rieżami msemmi fl-Artikolu 35 u sa 24[xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva], u kull sentejn wara dan, in-network tas-CSIRTs għandu jivvaluta l-progress li jkun sar bil-kooperazzjoni operazzjonali u jipproduċi rapport. Ir-rapport għandu, b'mod partikolari, jasal għal konklużjonijiet dwar l-eżiti tat-**tagħlim** [...] bejn il-pari msemmija fl-Artikolu 16 u mwettqa fir-rigward tas-CSIRTs nazzjonali, inkluż konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet, segwiti skont dan l-Artikolu. Dak ir-rapport għandu jiġi ppreżentat ukoll lill-Grupp ta' Kooperazzjoni.

5. In-network tas-CSIRTs għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu stess.

6. In-network tas-CSIRTs għandu jikkoopera mal-EU-CyCLONe abbażi ta' arranġamenti proċedurali maqbula.

Artikolu 14

In-Network Ewropew ta' Organizzazzjoni ta' Kollegament f'każ ta' Ċiberkriżijiet (EU - CyCLONe)

1. Biex tiġi appoġġata l-ġestjoni kkoordinata tal-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira fil-livell operazzjonali u biex jiġi żgurat l-iskambju regolari ta' informazzjoni bejn l-Istati Membri u l-istituzzjonijiet, il-korpi u l-aġenziji tal-Unjoni, in-Network Ewropew ta' Organizzazzjoni ta' Kollegament f'każ ta' Ċiberkriżijiet (EU - CyCLONe) huwa b'dan stabbilit.

2. L-EU-CyCLONe għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tal-awtoritajiet għall-ġestjoni tal-kriżijiet ċibernetiċi tal-Istati Membri ddeżinjati f'konformità mal-Artikolu 7 [...]. **Il-Kummissjoni għandha tieħu sehem fl-attivitajiet tan-network bħala osservatur.** L-ENISA għandha tipprovdi s-segretarjat tan-network u tappoġġa l-iskambju sigur ta' informazzjoni **kif ukoll tipprovdi l-għodod meħtieġa biex tappoġġa l-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri filwaqt li tiżgura skambju sigur ta' informazzjoni.**

   Meta jkun xieraq, l-EU-CyCLONe jista' jistieden lil rappreżentanti ta' partijiet ikkonċernati rilevanti biex jieħdu sehem fil-ħidma tiegħu.

3. L-EU-CyCLONe għandu jwettaq il-kompiti li ġejjin:

(a) iżid il-livell ta' tħejjija tal-ġestjoni ta' inċidenti u kriżijiet taċ-ċiber**sigurtà**[...] fuq skala kbira;

(b) jiżviluppa għarfien komuni dwar is-sitwazzjoni [...] għal inċidenti u kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira;

(ba) jivvaluta l-konsegwenzi u l-impatt ta' inċidenti taċ-ċibersigurtà rilevanti fuq skala kbira u jipproponi miżuri possibbli ta' mitigazzjoni;

(c) jikkoordina **l-ġestjoni ta'** inċidenti u kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira [...] u jappoġġa t-teħid ta' deċiżjonijiet fil-livell politiku fir-rigward ta' inċidenti u kriżijiet bħal dawn;

(d) **meta jintalab minn Stat Membru,** jiddiskuti l-pjanijiet nazzjonali **tiegħu** ta' rispons għall-inċidenti u l-**kriżijiet** taċ-ċibersigurtà msemmija fl-Artikolu 7(**3**[...])**;**[...]

4. L-EU-CyCLONe għandu jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu.

5. L-EU-CyCLONe għandu jirrapporta regolarment lill-Grupp ta' Kooperazzjoni dwar **il-ġestjoni tal-inċidenti u l-kriżijiet taċ-ċibersigurtà fuq skala kbira** [...], filwaqt li jiffoka b'mod partikolari fuq l-impatt tagħhom fuq l-entitajiet essenzjali u importanti.

6. L-EU - CyCLONe għandu jikkoopera man-network tas-CSIRTs abbażi ta' arranġamenti proċedurali maqbula.

7. L-EU-CyCLONe għandu jippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport li jivvaluta l-ħidma tiegħu sa [24 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva].

Artikolu 14a

Kooperazzjoni internazzjonali

Fejn meħtieġ, l-Unjoni tista' tikkonkludi ftehimiet internazzjonali, f'konformità mal-Artikolu 218 TFUE, ma' pajjiżi terzi jew organizzazzjonijiet internazzjonali li jippermettu u jorganizzaw il-parteċipazzjoni tagħhom f'xi attivitajiet tal-Grupp ta' Kooperazzjoni, in-network tas-CSIRTs u l-EU-CyCLONe, f'konformità mad-dritt tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data.

Artikolu 15

Rapport dwar l-istat taċ-ċibersigurtà fl-Unjoni

1. F'kooperazzjoni mal-Kummissjoni **u l-Grupp ta' Kooperazzjoni**, l-ENISA għandha tipprepara rapport biennali dwar l-istat taċ-ċibersigurtà fl-Unjoni. **B'mod partikolari,** [...]ir-rapport għandu [...] jinkludi [...] dan li ġej:

   (aa) valutazzjoni tar-riskju taċ-ċibersigurtà fil-livell tal-Unjoni, b'kont meħud tax-xenarju ta' theddid;

   (a) [...] **valutazzjoni tal-**iżvilupp tal-kapaċitajiet taċ-ċibersigurtà fis-setturi pubbliċi u privati madwar l-Unjoni;

   (b) [...]

   (c) **valutazzjoni aggregata bbażata fuq indikaturi kwantitattivi u kwalitattivi** [...] taċ-ċibersigurtà, li tipprovdi [...] **ħarsa ġenerali** lejn il-livell ta' maturità tal-kapaċitajiet taċ-ċibersigurtà**, inkluż il-kapaċitajiet speċifiċi għas-settur**.

2. Ir-rapport għandu jinkludi rakkomandazzjonijiet ta' politika partikolari biex jiżdied il-livell taċ-ċibersigurtà madwar l-Unjoni u sommarju tas-sejbiet għall-perjodu partikolari mir-Rapporti dwar is-Sitwazzjoni Teknika taċ-Ċibersigurtà tal-UE tal-Aġenzija maħruġin mill-ENISA f'konformità mal-Artikolu 7(6) tar-Regolament (UE) 2019/881.

Artikolu 16

Tagħlim bejn il-pari

1. **Bil-ħsieb li tissaħħaħ il-fiduċja reċiproka, filwaqt li jinkiseb livell komuni għoli ta' ċibersigurtà, kif ukoll jissaħħu l-kapaċitajiet u l-politiki taċ-ċibersigurtà tal-Istati Membri meħtieġa għal implimentazzjoni effettiva ta' din id-Direttiva,** [...] **il-Grupp ta' Kooperazzjoni** [...] għandu jistabbilixxi, **bl-appoġġ tal-Kummissjoni u** wara li jikkonsulta [...] lill-ENISA**, u, fejn rilevanti, in-network tas-CSIRTs,** u mhux aktar tard minn **24 [...]** xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva, il-metodoloġija [...] għal sistema **ta' tagħlim** bejn il-pari [...] **oġġettiva, mhux diskriminatorja u ġusta** [...] **li tikkonċerna l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva** mill-Istati Membri [...]. **Il-parteċipazzjoni fit-tagħlim bejn il-pari hija volontarja.** Is-**sistema għandha tikkonsisti minn ċikli ta' valutazzjoni** [...] mwettqa minn esperti [...] taċ-ċibersigurtà magħżula mill-Istati Membri [...] u għandha tkopri [...] **wieħed jew aktar mill-**aspetti li ġejjin:

   (i) [...] l-implimentazzjoni tar-rekwiżiti ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u tal-obbligi ta' rapportar imsemmija fl-Artikoli 18 u 20;

   (ii) il-kapaċitajiet [...], inkluż ir-riżorsi [...] disponibbli, u l-eżerċizzju [...] tal-kompiti tal-awtoritajiet kompetenti nazzjonali **msemmija fl-Artikolu 8 u s-CSIRTs imsemmija fl-Artikolu 9**;

[...]

(**iii**[...]) [...] l-**implimentazzjoni** tal-assistenza reċiproka msemmija fl-Artikolu 34;

(**i**v) [...] l-**implimentazzjoni** tal-arranġamenti għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni, imsemmija fl-Artikolu 26 [...].

2. **Il-kriterji li abbażi tagħhom l-Istati Membri għandhom jiddeżinjaw esperti eliġibbli biex jipparteċipaw fiċ-ċikli ta' tagħlim bejn il-pari għandhom ikunu** [...] oġġettivi, mhux diskriminatorji, ġusti u trasparenti [...] **u għandhom jiġu inklużi fil-metodoloġija msemmija fil-paragrafu 1**. L-ENISA u l-Kummissjoni [...] **jistgħu** jiddeżinjaw esperti biex jipparteċipaw bħala osservaturi [...] fiċ-**ċikli ta' tagħlim bejn il-pari**. [...]

3. [...] .

3a. **Qabel il-bidu taċ-ċikli ta' tagħlim bejn il-pari, l-Istati Membri jistgħu jwettqu awtovalutazzjoni tal-aspetti koperti minn dak iċ-ċiklu partikolari ta' tagħlim bejn il-pari u jipprovdu dik l-awtovalutazzjoni lill-esperti ddeżinjati msemmija fil-paragrafu 2.**

4. It-**tagħlim** [...] bejn il-pari [...] **jista'** jinvolvi [...] żjarat **fiżiċi** jew virtwali fuq il-post u skambji mhux fuq il-post. Bil-ħsieb tal-prinċipju ta' kooperazzjoni tajba, l-Istati Membri [...] **li jieħdu sehem fit-tagħlim bejn il-pari** għandhom jipprovdu lill-esperti ddeżinjati [...] l-informazzjoni meħtieġa għall-valutazzjoni [...]**, mingħajr preġudizzju għal-liġijiet nazzjonali jew tal-Unjoni dwar il-protezzjoni ta' informazzjoni kunfidenzjali jew klassifikata jew għas-salvagwardja ta' funzjonijiet Statali essenzjali, bħas-sigurtà nazzjonali.** Kull informazzjoni miksuba waqt il-proċess tat-**tagħlim**[...] bejn il-pari għandha tintuża biss għal dak l-iskop. L-esperti li jipparteċipaw fit-**tagħlim** [...]bejn il-pari ma għandhom jiżvelaw l-ebda informazzjoni sensittiva jew kunfidenzjali miksuba [...]f'**dak il-kuntest** lil partijiet terzi. **L-Istat Membru li jipparteċipa fit-tagħlim bejn il-pari jista' joġġezzjona għad-deżinjazzjoni ta' esperti partikolari għal raġunijiet debitament ġustifikati kkomunikati lill-Grupp ta' Kooperazzjoni.**

5. Ladarba jkunu **soġġetti għal ċiklu ta' tagħlim bejn il-pari** [...], l-istess aspetti ma għandhomx ikunu soġġetti għal aktar **ċikli ta' tagħlim** [...] bejn il-pari [...] għall-Istati Membri **parteċipanti** matul [...] **l-erba'** snin wara l-konklużjoni ta' **dak** [...] **iċ-ċiklu ta' tagħlim**[...] bejn il-pari, **sakemm l-Istat Membru kkonċernat ma jitlobx dan jew ma jaqbilx dwar proposta** [...] mill-**Grupp ta' Kooperazzjoni [...]**.

6. [...]

7. L-esperti li jipparteċipaw [...] fiċ-**ċikli ta' tagħlim** bejn il-pari għandhom jabbozzaw rapporti dwar is-sejbiet u l-konklużjonijiet [...] tal-**valutazzjonijiet**. **L-Istati Membri għandhom jitħallew jipprovdu kummenti dwar l-abbozzi tar-rapporti rispettivi tagħhom, li għandhom jiġu mehmuża mar-rapport.** Ir-rapporti **finali** għandhom jiġu ppreżentati [...] lill-Grupp ta' Kooperazzjoni [...] u **l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li jagħmlu r-rapporti rispettivi tagħhom disponibbli għall-pubbliku.**

KAPITOLU IV

Ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u obbligi ta' rapportar

TAQSIMA I

Ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà u rapportar

Artikolu 17

Governanza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-korpi maniġerjali tal-entitajiet essenzjali u importanti japprovaw il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà meħuda minn dawk l-entitajiet biex jikkonformaw mal-Artikolu 18, [...] **jissorveljaw** l-implimentazzjoni tiegħu u [...] **jistgħu jinżammu** responsabbli għan-nuqqas ta' konformità mill-entitajiet mal-obbligi skont dan l-Artikolu.

   L-applikazzjoni ta' dan il-paragrafu għandha tkun mingħajr preġudizzju għal-liġijiet nazzjonali tal-Istat Membru fir-rigward tar-regoli ta' responsabbiltà fl-istituzzjonijiet pubbliċi, kif ukoll ir-responsabbiltà ta' impjegati pubbliċi u uffiċjali eletti u maħtura.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li **l-membri tal-korp maniġerjali**[...] **jkunu meħtieġa** jsegwu taħriġ [...] , b'mod regolari, biex jiksbu għarfien u ħiliet suffiċjenti ħalli jifhmu u jivvalutaw ir-riskji u l-prattiki ta' ġestjoni taċ-ċibersigurtà u l-impatt tagħhom fuq l-operazzjonijiet tal-entità.

Artikolu 18

Miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà

1**a.** **Din id-Direttiva tapplika approċċ "li jqis kull periklu" li jinkludi l-protezzjoni tan-networks u s-sistemi tal-informazzjoni u tal-ambjent fiżiku tagħhom minn kwalunkwe avveniment li jista' jikkomprometti d-disponibbiltà, l-awtentiċità, l-integrità jew il-kunfidenzjalità ta' data maħżuna, trażmessa jew ipproċessata jew ta' servizzi offruti minn, jew aċċessibbli permezz ta', tan-networks u s-sistemi tal-informazzjoni.**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-entitajiet essenzjali u importanti [...] jieħdu l-miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa u proporzjonati biex jimmaniġġjaw ir-riskji li jinħolqu għas-sigurtà tan-network, [...] u s-sistemi tal-informazzjoni li l-entitajiet jużaw fil-forniment tas-servizzi tagħhom. Wara li jikkunsidraw l-aktar teknoloġiji avvanzati **u l-kost tal-implimentazzjoni**, dawk il-miżuri għandhom jiżguraw livell xieraq ta' sigurtà tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni skont ir-riskju maħluq. **Meta tiġi vvalutata l-proporzjonalità ta' dawk il-miżuri, għandu jittieħed kont dovut tal-grad ta' esponiment tal-entità għar-riskji, id-daqs tagħha, il-probabbiltà tal-okkorrenza ta' inċidenti u s-severità tagħhom. B'kunsiderazzjoni tal-livell u t-tip ta' riskju għas-soċjetà fil-każ ta' inċidenti li jaffettwaw entitajiet essenzjali jew importanti, il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà imposti fuq entitajiet importanti jistgħu jkunu inqas stretti minn dawk imposti fuq entitajiet essenzjali.**

2. Il-miżuri msemmija fil-paragrafu 1 għandhom jinkludu għall-inqas dan li ġej:

(a) analiżi tar-riskji u politiki tas-sigurtà tas-sistema tal-informazzjoni;

(b) trattament tal-inċidenti (prevenzjoni, detezzjoni, [...] rispons **u rkupru mill-**inċidenti [...]);

(c) kontinwità tal-operat u ġestjoni tal-kriżijiet;

(d) is-sigurtà tal-katina tal-provvista, inkluż aspetti relatati mas-sigurtà li jikkonċernaw ir-relazzjonijiet bejn kull entità u l-fornituri **diretti** jew il-fornituri tas-servizzi tagħha bħall-fornituri ta' servizzi ta' ħżin u pproċessar tad-data jew servizzi ta' sigurtà ġestiti;

(e) is-sigurtà fl-akkwiżizzjoni, l-iżvilupp u l-manutenzjoni tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni, inkluż it-trattament u d-divulgazzjoni tal-vulnerabbiltajiet;

(f) politiki u proċeduri [...] biex tiġi vvalutata l-effettività tal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà;

(g) **politika dwar** l-użu tal-kriptografija u l-kriptaġġ;

(ga) is-sigurtà tar-riżorsi umani, il-politiki tal-kontroll tal-aċċess u l-ġestjoni ta' assi.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta jikkunsidraw il-miżuri xierqa msemmija fil-punt (d) tal-paragrafu 2, l-entitajiet [...] **ikunu meħtieġa** jqisu l-vulnerabbiltajiet speċifiċi għal kull fornitur **dirett** u fornitur tas-servizzi u l-kwalità ġenerali tal-prodotti u l-prattiki taċ-ċibersigurtà tal-fornituri u l-fornituri tas-servizzi tagħhom, inkluż il-proċeduri tal-iżvilupp siguri tagħhom. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw ukoll li, meta jikkunsidraw il-miżuri xierqa msemmija fil-punt (d) tal-paragrafu 2, l-entitajiet ikunu meħtieġa jqisu r-riżultati tal-valutazzjonijiet tar-riskju kkoordinati mwettqa f'konformità mal-Artikolu 19(1).**

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta entità ssib li s-servizzi jew il-kompiti tagħha rispettivament ma jkunux konformi mar-rekwiżiti stabbiliti fil-paragrafu 2, din għandha, mingħajr dewmien żejjed, tieħu l-miżuri korrettivi kollha meħtieġa biex is-servizz ikkonċernat jiġi konformi.

5. Il-Kummissjoni tista' tadotta atti ta' implimentazzjoni biex tistabbilixxi l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi u metodoloġiċi, **kif ukoll speċifiċitajiet settorjali, kif meħtieġ,** tal-elementi msemmija fil-paragrafu 2 **ta' dan l-Artikolu**. **Il-Kummissjoni għandha tadotta sa [18-il xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva] atti ta' implimentazzjoni sabiex tistabbilixxi l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi u metodoloġiċi għall-entitajiet imsemmija fl-Artikolu 24(1) u għall-fornituri ta' servizzi fiduċjarji msemmija fil-punt 8 tal-Anness I. Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati skont il-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 37(2).** Meta [...] tħejji [...] **tali** atti **ta' implimentazzjoni**, il-Kummissjoni għandha [...], kemm jista' jkun, **issegwi** standards internazzjonali u Ewropej, kif ukoll speċifikazzjonijiet tekniċi rilevanti **u tiskambja pariri mal-Grupp ta' Kooperazzjoni u l-ENISA dwar l-abbozz ta' att ta' implimentazzjoni f'konformità mal-Artikolu 12(4)(d).**

6. [...]

Artikolu 19

Valutazzjonijiet tar-riskju kkoordinati tal-UE ta' ktajjen tal-provvista kritiċi

1. Il-Grupp ta' Kooperazzjoni, f'kooperazzjoni mal-Kummissjoni u l-ENISA, jista' jwettaq valutazzjonijiet tar-riskju kkoordinati għas-sigurtà ta' servizzi, sistemi jew ktajjen tal-provvista kritiċi speċifiċi tal-ICT, filwaqt li jqis fatturi tar-riskju tekniċi u, meta jkun rilevanti, fatturi tar-riskju mhux tekniċi.

2. Il-Kummissjoni, wara konsultazzjoni mal-Grupp ta' Kooperazzjoni u mal-ENISA, għandha tidentifika s-servizzi, is-sistemi jew il-prodotti kritiċi speċifiċi tal-ICT li jistgħu jkunu soġġetti għall-valutazzjoni tar-riskju kkoordinata msemmija fil-paragrafu 1.

Artikolu 20

Obbligi ta' rapportar

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-entitajiet essenzjali u importanti jinnotifikaw, mingħajr dewmien żejjed, lill-awtoritajiet kompetenti jew lis-CSIRT f'konformità mal-paragrafi 3 u 4 dwar kull inċident li jħalli impatt sinifikanti fuq il-forniment tas-servizzi tagħhom. Meta xieraq, dawk l-entitajiet għandhom jinnotifikaw, mingħajr dewmien żejjed, lir-riċevituri tas-servizzi tagħhom dwar **dawn** l-inċidenti li aktarx jaffettwaw ħażin il-forniment ta' dak is-servizz. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li dawk l-entitajiet jirrapportaw, fost l-oħrajn, kull informazzjoni li tippermetti lill-awtoritajiet kompetenti jew lis-CSIRT jiddeterminaw kwalunkwe impatt transfruntier tal-inċident. **L-att tan-notifika minnha nfisha ma għandhiex tissoġġetta lill-entità notifikanti għal aktar responsabbiltà.**

2. [...]

Meta applikabbli, [...]**l-entitajiet essenzjali u importanti** għandhom jinnotifikaw, mingħajr dewmien żejjed, lir-riċevituri tas-servizzi tagħhom affettwati potenzjalment minn theddida ċibernetika sinifikanti dwar kull miżura jew rimedju li dawk ir-riċevituri jistgħu jieħdu bħala rispons għal dik it-theddida. Meta xieraq, l-entitajiet għandhom jinnotifikaw ukoll lil dawk ir-riċevituri bit-theddida nnifisha. **L-att tan-**notifika **minnha nfisha** ma għandhiex tissoġġetta lill-entità notifikanti għal aktar responsabbiltà.

3. Inċident għandu jitqies sinifikanti jekk:

(a) l-inċident ikun ikkawża jew għandu l-potenzjal li jikkawża tfixkil operazzjonali **gravi** [...] **tas-servizz** jew telf finanzjarju lill-entità kkonċernata;

(b) l-inċident ikun affettwa jew għandu l-potenzjal li jaffettwa lil persuni fiżiċi jew ġuridiċi oħra billi jikkawża telf materjali jew mhux materjali konsiderevoli.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, għall-fini tan-notifika skont il-paragrafu 1, l-entitajiet ikkonċernati għandhom jissottomettu lill-awtoritajiet kompetenti jew lis-CSIRT:

(a) mingħajr dewmien żejjed u fi kwalunkwe każ fi żmien 24 siegħa wara li jkun saru jafu bl-inċident, notifika inizjali **bħala twissija bikrija**, li, meta applikabbli, għandha tindika jekk l-inċident hux preżumibbilment ikkawżat minn azzjoni illegali jew malizzjuża;

(b) meta jintalab minn awtorità kompetenti jew CSIRT, rapport intermedju dwar aġġornamenti rilevanti tal-istatus;

(c) rapport **finali** sa mhux aktar tard minn xahar wara s-sottomissjoni [...]tan-**notifika inizjali** imsemmija fil-punt (a), li jinkludi tal-inqas dan li ġej:

(i) deskrizzjoni dettaljata tal-inċident, is-severità u l-impatt tiegħu;

(ii) it-tip ta' theddida jew il-kawża ewlenija li aktarx skattat l-inċident;

(iii) il-miżuri applikati u li għadhom fis-seħħ.

L-Istati Membri għandhom jipprevedu li f'każijiet debitament ġustifikati u bi qbil mal-awtoritajiet kompetenti jew mas-CSIRT, l-entità kkonċernata tista' tiddevja mill-iskadenzi stabbiliti fil-punti (a) u (c). **B'mod partikolari, devjazzjoni mill-iskadenza msemmija fil-punt (c) tista' tiġi ġġustifikata f'każijiet fejn l-inċident ikun għadu għaddej.**

5. L-awtoritajiet nazzjonali kompetenti jew is-CSIRT għandhom jipprovdu, [...] **mingħajr dewmien żejjed** wara li jirċievu n-notifika inizjali msemmija fil-punt (a) tal-paragrafu 4, tweġiba lill-entità notifikanti, inkluż feedback inizjali dwar l-inċident u, fuq talba tal-entità, gwida dwar l-implimentazzjoni ta' miżuri possibbli ta' mitigazzjoni. Meta s-CSIRT ma tkunx irċeviet in-notifika msemmija fil-paragrafu 1, il-gwida għandha tingħata mill-awtorità kompetenti b'kollaborazzjoni mas-CSIRT. Is-CSIRT għandha tipprovdi appoġġ tekniku addizzjonali meta l-entità kkonċernata titlob dan. Jekk ikun hemm suspett li l-inċident għandu natura kriminali, l-awtoritajiet nazzjonali kompetenti jew is-CSIRT għandhom jipprovdu wkoll gwida dwar ir-rapportar tal-inċident lill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi.

6. Meta xieraq, u b'mod partikolari meta l-inċident imsemmi fil-paragrafu 1 ikun jikkonċerna żewġ Stati Membri jew aktar, l-awtorità kompetenti, is-CSIRT jew **il-Punt Uniku ta' Kuntatt** għandhom jinformaw lill-Istati Membri l-oħra affettwati u lill-ENISA dwar l-inċident. **Tali informazzjoni għandha tinkludi tal-inqas l-elementi previsti fil-paragrafu (4) ta' dan l-Artikolu.** Meta jagħmlu dan, l-awtoritajiet kompetenti, is-CSIRT jew il-punti uniċi ta' kuntatt, f'konformità mal-liġi tal-Unjoni jew mal-leġiżlazzjoni nazzjonali li tikkonforma mal-liġi tal-Unjoni, għandhom iħarsu l-interessi tas-sigurtà u kummerċjali tal-entità u l-kunfidenzjalità tal-informazzjoni pprovduta.

7. Meta l-għarfien tal-pubbliku jkun meħtieġ għall-prevenzjoni ta' inċident jew għat-trattament ta' inċident li jkun għaddej, jew meta d-divulgazzjoni tal-inċident tkun b'xi mod ieħor fl-interess pubbliku, l-awtorità kompetenti jew is-CSIRT, u meta xieraq l-awtoritajiet jew is-CSIRTs ta' Stati Membri oħra kkonċernati jistgħu, wara konsultazzjoni mal-entità kkonċernata, jinformaw lill-pubbliku dwar l-inċident jew jitolbu lill-entità tagħmel dan.

8. Meta jintalab mill-awtorità kompetenti jew mis-CSIRTs, il-punt uniku ta' kuntatt għandu jibgħat in-notifiki li jkun irċieva skont il-paragrafu[...] 1 [...]lill-punti uniċi ta’ kuntatt tal-Istati Membri l-oħra affettwati.

9. Kull **sitt xhur** [...], il-punt uniku ta’ kuntatt għandu jippreżenta rapport sommarju lill-ENISA [...] li jkun fih data anonimizzata u aggregata dwar l-inċidenti, it-theddid ċibernetiku sinifikanti u l-kważi aċċidenti notifikati f’konformità mal-paragrafu[...] 1 [...] u f’konformità mal-Artikolu 27. Biex tikkontribwixxi għall-għoti ta’ informazzjoni komparabbli, l-ENISA tista’ toħroġ gwida teknika dwar il-parametri tal-informazzjoni inkluża fir-rapport sommarju. **Kull sitt xhur l-ENISA għandha tinforma lill-Grupp ta’ Kooperazzjoni u lin-network tas-CSIRTs dwar is-sejbiet tagħha rigward in-notifiki li tkun irċeviet.**

10. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jipprovdu informazzjoni lill-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta’ Entitajiet Kritiċi] dwar l-inċidenti u t-theddid ċibernetiku notifikati f’konformità mal-paragrafi 1 u 2 mill-entitajiet essenzjali identifikati bħala entitajiet kritiċi, **[**jew bħala entitajiet ekwivalenti għall-entitajiet kritiċi,**]** skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta’ Entitajiet Kritiċi].

11. Il-Kummissjoni tista’ tadotta atti ta’ implimentazzjoni li jispeċifikaw aktar it-tip ta’ informazzjoni, il-format u l-proċedura ta’ notifika ppreżentata skont il-paragrafi 1 u 2. Il-Kummissjoni tista’ wkoll tadotta atti ta’ implimentazzjoni biex tispeċifika aktar il-każijiet meta inċident għandu jitqies sinifikanti kif imsemmi fil-paragrafu 3. Dawk l-atti ta’ implimentazzjoni għandhom jiġu adottati f’konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 37(2).

Artikolu 21

Użu tal-iskemi Ewropej taċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà

1. Sabiex juru l-konformità ma' ċerti rekwiżiti tal-Artikolu 18, **l-Istati Membri jistgħu jirrikjedu li l-entitajiet jużaw prodotti,** [...] **servizzi u** [...] **proċessi tal-ICT partikolari iċċertifikati** taħt skemi speċifiċi Ewropej taċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà adottati skont l-Artikolu 49 tar-Regolament (UE) 2019/881. Il-prodotti, is-servizzi u l-proċessi **tal-ICT** soġġetti għaċ-ċertifikazzjoni jistgħu jiġu żviluppati minn entità essenzjali jew importanti jew akkwistati mingħand partijiet terzi.

2. Il-Kummissjoni tista' [...] tadotta [...] atti **ta' implimentazzjoni** li jispeċifikaw liema kategoriji ta' entitajiet essenzjali **jew importanti** għandhom ikunu meħtieġa **jużaw ċerti prodotti, servizzi u proċessi tal-ICT iċċertifikati jew** jiksbu ċertifikat [...] li skontu [...] l-iskemi Ewropej taċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà **adottati skont l-Artikolu 49 tar-Regolament (UE) 2019/881.** [...] **Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 37(2). Meta tħejji tali atti ta' implimentazzjoni, il-Kummissjoni għandha, f'konformità mal-Artikolu 56 tar-Regolament (UE) 2019/881:**

   (i) tieħu kont tal-impatt tal-miżuri fuq il-manifatturi jew il-fornituri ta' tali prodotti, servizzi jew proċessi tal-ICT u fuq l-utenti f'termini tal-kost ta' dawk il-miżuri u l-benefiċċji soċjetali jew ekonomiċi li jirriżultaw mil-livell imtejjeb antiċipat ta' sigurtà għall-prodotti, is-servizzi jew il-proċessi tal-ICT fil-mira kif ukoll id-disponibbiltà alternattiva tagħhom fis-suq;

   (ii) twettaq proċess ta' konsultazzjoni miftuħ, trasparenti u inklużiv mal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha u mal-Istati Membri;

(iii) **tieħu kont ta' kwalunkwe skadenzi għall-implimentazzjoni, miżuri u perijodi tranżitorji, b'mod partikolari fir-rigward tal-impatt possibbli tal-miżuri fuq il-manifatturi, jew il-fornituri ta' prodotti, servizzi jew proċessi tal-ICT, jew l-utenti tagħhom, b'mod partikolari l-SMEs;**

(iv) **tieħu kont tal-eżistenza u l-implimentazzjoni tal-liġijiet rilevanti tal-Istati Membri.**

3. Il-Kummissjoni tista' titlob lill-ENISA tħejji skema kandidata **jew tirrieżamina skema Ewropea taċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà eżistenti** skont l-Artikolu 48(2) tar-Regolament (UE) 2019/881 f'każijiet fejn ma tkun disponibbli l-ebda skema Ewropea xierqa taċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà għall-finijiet tal-paragrafu 2 **ta' dan l-Artikolu**.

Artikolu22

Standardizzazzjoni

1. Biex jippromwovu l-implimentazzjoni konverġenti tal-Artikolu 18(1) u (2), l-Istati Membri għandhom, mingħajr ma jimponu jew jiddiskriminaw favur l-użu ta' xi tip ta' teknoloġija partikolari, jinkoraġġixxu l-użu ta' standards u speċifikazzjonijiet aċċettati fil-livell Ewropew jew internazzjonali li jkunu rilevanti għas-sigurtà tan-network u s-sistemi tal-informazzjoni.

2. L-ENISA, b'kollaborazzjoni mal-Istati Membri, għandha tagħti pariri u tfassal linji gwida dwar l-oqsma tekniċi li jridu jiġu kkunsidrati fir-rigward tal-paragrafu 1 kif ukoll fir-rigward tal-istandards li jeżistu diġà, inkluż standards nazzjonali tal-Istati Membri, li jippermettu li dawk l-oqsma jiġu koperti.

Artikolu 23

Bażijiet tad-data tal-ismijiet ta' dominji u tad-data tar-reġistrazzjoni

1. Biex jikkontribwixxu għas-sigurtà, l-istabbiltà u r-reżiljenza tad-DNS, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistri **ta' ismijiet** tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji għat-TLD għandhom jiġbru u jżommu data preċiża**, [...]** u kompleta tar-reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji f'faċilità ta' bażi tad-data ddedikata bid-diliġenza dovuta **f'konformità mal-**liġi [...] tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data fir-rigward tad-data li hija data personali.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-bażijiet tad-data tar-reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji msemmija fil-paragrafu 1 ikun fihom informazzjoni rilevanti biex jiġu identifikati u kkuntattjati d-detenturi ta' ismijiet ta' dominji u l-punti ta' kuntatt li jamministraw l-ismijiet ta' dominji skont it-TLDs**, inkluż tal-inqas id-data li ġejja:**

   a) isem id-dominju

   b) data tar-reġistrazzjoni

   c) data tar-reġistrant, inkluż:

      (i) għall-individwi - l-isem, il-kunjom u l-indirizz elettroniku;

      (ii) għall-persuni ġuridiċi - l-isem u l-indirizz elettroniku.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistri **ta' ismijiet** tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji għat-TLD ikollhom fis-seħħ politiki u proċeduri biex jiżguraw li l-bażijiet tad-data jinkludu informazzjoni preċiża u kompleta. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li dawn il-politiki u l-proċeduri jkunu disponibbli għall-pubbliku.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistri **ta' ismijiet** tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji għat-TLD jippubblikaw, mingħajr dewmien żejjed wara r-reġistrazzjoni ta' isem ta' dominji, id-data tar-reġistrazzjoni ta' dominji li mhix data personali.

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistri **ta' ismijiet** tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji għat-TLD jipprovdu aċċess għal data speċifika tar-reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji meta jsiru talbiet legali u debitament ġustifikati minn persuni li jridu aċċess leġittimu, f'konformità mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reġistri **ta' ismijiet** tat-TLD u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni ta' ismijiet ta' dominji tat-TLD jirrispondu t-talbiet kollha għal aċċess, mingħajr dewmien żejjed **u fi kwalunkwe każ fi żmien 72 siegħa**. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-politiki u l-proċeduri għad-divulgazzjoni ta' din id-data jkunu disponibbli għall-pubbliku.

Taqsima II

Ġuriżdizzjoni u Reġistrazzjoni

Artikolu 24

Ġuriżdizzjoni u territorjalità

1a. L-entitajiet skont din id-Direttiva għandhom jitqiesu li huma taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru fejn jipprovdu s-servizzi tagħhom. L-entitajiet imsemmija fil-punti 1 sa 7 u 10 tal-Anness I, il-fornituri ta' servizzi fiduċjarji u l-fornituri ta' Punti ta' Skambju fuq l-Internet imsemmija fil-punt 8 tal-Anness I, u l-punti 1 sa 5 tal-Anness II għandhom jitqiesu taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru li fit-territorju tiegħu huma stabbiliti.

1. Il-fornituri ta' servizzi tad-DNS, ir-reġistri ta' ismijiet tat-TLD [...] **u l-entitajiet li jipprovdu servizzi ta' reġistrazzjoni tal-ismijiet tad-dominju għat-TLD**, il-fornituri ta' servizzi tal-cloud computing, il-fornituri ta' servizzi ta' ċentri tad-data, [...] il-fornituri tan-networks tal-konsenja tal-kontenut, **il-fornituri ta' servizzi ġestiti, u l-fornituri ta' servizzi tas-sigurtà ġestiti** msemmija fil-punt 8 **u l-punt 8a** tal-Anness I, kif ukoll il-fornituri diġitali msemmija fil-punt 6 tal-Anness II għandhom jitqiesu li huma fil-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru fejn għandhom l-istabbiliment prinċipali tagħhom fl-Unjoni.

2. Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, għandu jitqies li l-entitajiet imsemmija fil-paragrafu 1 għandhom l-istabbiliment prinċipali tagħhom fl-Unjoni, fl-Istat Membru fejn jittieħdu **l-biċċa l-kbir tad-**deċiżjonijiet relatati mal-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji taċ-ċibersigurtà. Jekk **il-post fejn jittieħdu l-biċċa kbira ta' dawn id-deċiżjonijiet ma jkunx jista' jiġi ddeterminat jew** jekk dawn id-deċiżjonijiet ma jittiħdux fi stabbiliment fl-Unjoni, l-istabbiliment prinċipali għandu jitqies li jkun fl-Istat Membru fejn l-entitajiet għandhom l-istabbiliment bl-akbar numru ta' impjegati fl-Unjoni. **Meta s-servizzi jkunu pprovduti minn grupp ta' impriżi, l-istabbiliment prinċipaligħandu jitqies bħala l-istabbiliment prinċipali tal-grupp ta' impriżi.**

3. Jekk entità msemmija fil-paragrafu 1 ma tkunx stabbilita fl-Unjoni, iżda toffri servizzi fl-Unjoni, din għandha tiddeżinja rappreżentant fl-Unjoni. Ir-rappreżentant għandu jkun stabbilit f'wieħed minn dawk l-Istati Membri fejn huma offruti s-servizzi. Din l-entità għandha titqies li hija fil-ġuriżdizzjoni tal-Istat Membru fejn ikun stabbilit ir-rappreżentant. Fin-nuqqas ta' rappreżentant iddeżinjat fl-Unjoni skont dan l-Artikolu, kwalunkwe Stat Membru fejn l-entità tipprovdi s-servizzi jista' jieħu azzjonijiet legali kontriha għal nuqqas ta' konformità mal-obbligi skont din id-Direttiva.

4. Id-deżinjazzjoni ta' rappreżentant minn entità msemmija fil-paragrafu 1 għandha tkun mingħajr preġudizzju għal azzjonijiet legali li jistgħu jinbdew kontra l-entità nnifisha.

4a. L-Istati Membri li jkunu rċevew talba għal assistenza reċiproka fir-rigward tal-entitajiet imsemmija fil-paragrafu 1, jistgħu, fil-limiti tat-talba, jieħdu miżuri superviżorji u ta' infurzar xierqa fir-rigward tal-entità kkonċernata li tipprovdi servizzi jew li għandha n-network u s-sistema tal-informazzjoni fit-territorju tagħhom.

Artikolu 25

Reġistru għal ċerti entitajiet tal-infrastruttura diġitali u fornituri diġitali

1. [...] **L-Istati Membri għandhom jiżguraw li** l- [...] entitajiet **imsemmija fl-Artikolu 24(1) li jkollhom l-istabbiliment prinċipali tagħhom fit-territorju tagħhom, jew, jekk mhux stabbiliti fl-Unjoni, li jkollhom ir-rappreżentant iddeżinjat tagħhom fl-Unjoni stabbilit fit-territorju tagħhom, huma meħtieġa** [...] jippreżentaw l-informazzjoni li ġejja **lill-awtoritajiet kompetenti** [...] sa mhux aktar tard minn [12-il xahar wara d-dħul fis-seħħ tad-Direttiva]:

(a) isem l-entità;

(aa) it-tip ta' entità skont l-Annessi I u II ta' din id-Direttiva;

(b) l-indirizz tal-istabbiliment prinċipali tagħha u tal-istabbilimenti legali l-oħra tagħha fl-Unjoni jew, jekk mhux stabbiliti fl-Unjoni, tar-rappreżentant tagħha ddeżinjat skont l-Artikolu 24(3);

(c) dettalji aġġornati ta' kuntatt, inkluż l-indirizzi tal-email u n-numri tat-telefown tal-entitajiet **u tar-rappreżentanti tagħhom;**

(d) l-Istati Membri fejn l-entità tipprovdi s-servizz.

Fejn applikabbli, din l-informazzjoni għandha tiġi ppreżentata permezz tal-mekkaniżmu [...]nazzjonali ta' awtonotifika msemmi fl-Artikolu 2a.

2. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-**entitajiet[...] imsemmija fil-paragrafu 1 [...] **jinnotifikaw ukoll** kull bidla fid-dettalji li ppreżentaw skont il-paragrafu 1 mingħajr dewmien, u fi kwalunkwe każ, fi żmien tliet xhur mid-data meta l-bidla tidħol fis-seħħ.

3. [...] **Il-punti uniċi ta' kuntatt tal-Istati Membri** għandhom jibagħtu **l-informazzjoni msemmija fil-paragrafi 1 u 2** [...] lill-[...]**ENISA**. [...]

3a. Abbażi tal-informazzjoni li tirċievi skont il-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu, l-ENISA għandha toħloq u żżomm reġistru għall-entitajiet imsemmija fil-paragrafu 1. Fuq talba tal-Istati Membri, l-ENISA għandha tippermetti l-aċċess tal-awtoritajiet kompetenti rilevanti għar-reġistru, filwaqt li tiżgura l-garanziji meħtieġa biex tipproteġi l-kunfidenzjalità tal-informazzjoni fejn applikabbli.

4. [...]

KAPITOLU V

Kondiviżjoni tal-informazzjoni

Artikolu 26

Arranġamenti għall-kondiviżjoni ta' informazzjoni dwar iċ-ċibersigurtà

1. [...] L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-entitajiet essenzjali u importanti jkunu jistgħu jiskambjaw **fuq bażi volontarja** l-informazzjoni rilevanti dwar iċ-ċibersigurtà, inkluż l-informazzjoni relatata ma' theddid ċibernetiku, **kważi aċċidenti,** vulnerabbiltajiet, indikaturi ta' kompromess, tattiċi, tekniki u proċeduri, twissijiet taċ-ċibersigurtà u għodod ta' konfigurazzjoni, meta din il-kondiviżjoni tal-informazzjoni:

(a) ikollha l-għan li tipprevjeni, tiddetetta, tirrispondi jew timmitiga inċidenti;

(b) ittejjeb il-livell taċ-ċibersigurtà, b'mod partikolari billi tgħarraf dwar it-theddid ċibernetiku, tillimita jew timpedixxi l-propensità li dan it-theddid jinfirex, tappoġġa firxa ta' kapaċitajiet difensivi, rimedju u divulgazzjoni tal-vulnerabbiltajiet, tekniki ta' detezzjoni tat-theddid, strateġiji ta' mitigazzjoni, jew stadji ta' rispons u rkupru.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-iskambju tal-informazzjoni jsir fi ħdan komunitajiet [...] ta' entitajiet essenzjali u importanti. Dan l-iskambju għandu jiġi implimentat b'arranġamenti tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni fir-rigward tan-natura potenzjalment sensittiva tal-informazzjoni kondiviża [...].

3. L-Istati Membri [...] **jistgħu** jistipulaw regoli li jispeċifikaw il-proċedura, l-elementi operazzjonali (inkluż l-użu ta' pjattaformi tal-ICT iddedikati) u l-kontenut u l-kundizzjonijiet tal-arranġamenti tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 2. Dawn ir-regoli [...] **jistgħu** jistabbilixxu wkoll id-dettalji tal-involviment tal-awtoritajiet pubbliċi f'dawn l-arranġamenti, kif ukoll l-elementi operazzjonali, inkluż l-użu ta' pjattaformi tal-IT apposta. L-Istati Membri għandhom joffru appoġġ għall-applikazzjoni ta' dawn l-arranġamenti f'konformità mal-politiki tagħhom imsemmija fl-Artikolu 5(2)(g).

4. L-entitajiet essenzjali u importanti għandhom jinnotifikaw lill-awtoritajiet kompetenti dwar il-parteċipazzjoni tagħhom fl-arranġamenti tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 2 malli jidħlu f'dawn l-arranġamenti jew, kif applikabbli, bl-irtirat tagħhom minn dawn l-arranġamenti malli jidħol fis-seħħ l-irtirar.

5. [...] L-ENISA għandha tappoġġa l-istabbiliment tal-arranġamenti tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni dwar iċ-ċibersigurtà msemmija fil-paragrafu 2 billi tipprovdi l-aqwa prattiki u gwida.

Artikolu 27

Notifika volontarja ta' informazzjoni rilevanti

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 20, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-entitajiet essenzjali u importanti jistgħu jinnotifikaw, fuq bażi volontarja, lill-awtoritajiet kompetenti jew lis-CSIRTs kwalunkwe inċident, theddid ċibernetiku jew kważi aċċidenti rilevanti.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 3, l-entitajiet li mhumiex fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva jistgħu jippreżentaw notifiki, b'mod volontarju, ta' inċidenti sinifikanti, theddid ċibernetiku jew kważi aċċidenti. Meta jipproċessaw in-notifiki, l-Istati Membri għandhom jaġixxu f'konformità mal-proċedura stabbilita fl-Artikolu 20. L-Istati Membri jistgħu jagħtu prijorità lill-ipproċessar tan-notifiki obbligatorji fuq in-notifiki volontarji. **Mingħajr preġudizzju għall-investigazzjoni, id-detezzjoni u l-prosekuzzjoni ta' reati kriminali,** [...] **i**r-rapportar volontarju ma għandux jirriżulta fl-impożizzjoni ta' xi obbligu fuq l-entità relatriċi li ma kinitx tkun soġġetta għalih kieku ma saritx dik in-notifika.

3. In-notifiki volontarji għandhom jiġu pproċessati biss meta tali proċessar ma jikkostitwixxix piż żejjed u sproporzjonat fuq l-Istat Membru kkonċernat.

KAPITOLU VI

Superviżjoni u infurzar

Artikolu 28

Aspetti ġenerali dwar is-superviżjoni u l-infurzar

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jimmonitorjaw b'mod effettiv u jieħdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw il-konformità ma' din id-Direttiva, b'mod partikolari l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 18**,** [...] 20 **u 23**. **L-Istati Membri jistgħu jippermettu lill-awtoritajiet kompetenti jipprijoritizzaw is-superviżjoni, li għandha tkun ibbażata fuq approċċ ibbażat fuq ir-riskju.**

2. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jaħdmu f'kooperazzjoni mill-qrib mal-awtoritajiet tal-protezzjoni tad-data, **l-awtoritajiet kompetenti ddeżinjati skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza tal-Entitajiet Kritiċi], il-korpi superviżorji ddeżinjati skont ir-Regolament (UE) Nru 910/2014 u awtoritajiet kompetenti oħra ddeżinjati skont atti legali tal-Unjoni speċifiċi għas-settur** meta jindirizzaw inċidenti taċ-ċibersigurtà. [...]

3. Mingħajr preġudizzju għall-oqfsa leġiżlattivi u istituzzjonali nazzjonali, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fis-superviżjoni tal-konformità tal-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika ma' din id-Direttiva u l-infurzar ta' sanzjonijiet potenzjali għal nuqqas ta' konformità, l-awtoritajiet kompetenti jkollhom is-setgħat xierqa biex iwettqu tali kompiti b'indipendenza operazzjonali fir-rigward tal-entitajiet taħt superviżjoni. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu dwar l-impożizzjoni ta' miżuri xierqa, proporzjonati u effettivi ta' superviżjoni u infurzar fir-rigward ta' dawn l-entitajiet f'konformità mal-oqfsa nazzjonali u l-ordni ġuridiku.

Artikolu 29

Superviżjoni u infurzar għall-entitajiet essenzjali

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-miżuri superviżorji jew ta' infurzar imposti fuq l-entitajiet essenzjali fir-rigward tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi, b'kont meħud taċ-ċirkostanzi ta' kull każ individwali.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li awtoritajiet kompetenti, meta jeżerċitaw il-kompiti superviżorji tagħhom fir-rigward tal-entitajiet essenzjali, **isegwu approċċ ibbażat fuq ir-riskju u** li jkollhom is-setgħa li jissoġġettaw lil dawk l-entitajiet **tal-inqas** għal:

(a) spezzjonijiet fuq il-post u superviżjoni mhux fuq il-post, inkluż kontrolli aleatorji;

(b) verifiki regolari **tas-sigurtà**;

(c) verifiki tas-sigurtà mmirati bbażati fuq valutazzjonijiet tar-riskju jew informazzjoni disponibbli relatata mar-riskju;

(d) skennjar tas-sigurtà bbażat fuq kriterji ta' valutazzjoni tar-riskju oġġettivi, mhux diskriminatorji, ġusti u trasparenti, **fejn meħtieġ għal raġunijiet tekniċi, bil-kooperazzjoni tal-entità kkonċernata**;

(e) talbiet għall-informazzjoni meħtieġa biex jiġu vvalutati l-miżuri taċ-ċibersigurtà adottati mill-entità, inkluż politiki dokumentati dwar iċ-ċibersigurtà [...];

(f) talbiet għal aċċess għal data, dokumenti jew kwalunkwe informazzjoni meħtieġa għat-twettiq tal-kompiti superviżorji tagħhom;

(g) talbiet għal evidenza tal-implimentazzjoni tal-politiki taċ-ċibersigurtà, bħar-riżultati tal-verifiki tas-sigurtà mwettqa minn awditur kwalifikat u l-evidenza sottostanti rispettiva.

2a. Meta jeżerċitaw il-kompiti superviżorji tagħhom previsti fil-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jistabbilixxu metodoloġiji superviżorji li jippermettu l-prijoritizzazzjoni ta' tali kompiti skont approċċ ibbażat fuq ir-riskju.

3. Meta jeżerċitaw is-setgħat tagħhom skont il-punti (e) sa (g) tal-paragrafu 2, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jiddikjaraw l-għan tat-talba u jispeċifikaw l-informazzjoni mitluba.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti, meta jeżerċitaw is-setgħat tal-infurzar tagħhom fir-rigward tal-entitajiet essenzjali, ikollhom **tal-inqas** is-setgħa li:

(a) joħorġu twissijiet dwar in-nuqqas ta' konformità tal-entitajiet mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva;

(b) joħorġu struzzjonijiet vinkolanti jew ordni li teżiġi li dawk l-entitajiet jirrimedjaw in-nuqqasijiet identifikati jew il-ksur tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva;

(c) jordnaw lil dawk l-entitajiet iwaqqfu mġiba li ma tkunx konformi mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva u ma jirrepetuhiex;

(d) jordnaw lil dawk l-entitajiet biex iġibu l-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji u/jew l-obbligi ta' rapportar tagħhom f'konformità mal-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 18 u 20 b'mod speċifikat u f'perjodu ta' żmien speċifikat;

(e) jordnaw lil dawk l-entitajiet jinfurmaw lill-persuna/persuni fiżika/fiżiċi jew ġuridika/ġuridiċi li lilhom jipprovdu servizzi jew attivitajiet li huma potenzjalment affettwati minn theddida ċibernetika sinifikanti dwar **in-natura tat-theddida, kif ukoll** kull miżura protettiva jew ta' rimedju possibbli li tista' tittieħed minn dawk il-persuni fiżiċi jew ġuridiċi bħala rispons għal dik it-theddida;

(f) jordnaw lil dawk l-entitajiet jimplimentaw ir-rakkomandazzjonijiet ipprovduti bħala riżultat ta' verifika tas-sigurtà fi żmien skadenza raġonevoli;

(g) [...]

(h) jordnaw lil dawk l-entitajiet jippubblikaw aspetti ta' nuqqas ta' konformità mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva b'mod speċifikat**, meta tali divulgazzjoni pubblika ma twassalx għal esponiment dannuż tal-entità rispettiva**;

(i) [...]

(j) jimponu jew jitolbu l-impożizzjoni mill-korpi jew il-qrati rilevanti f'konformità mal-liġijiet nazzjonali ta' multa amministrattiva skont l-Artikolu 31 flimkien ma', jew minflok, il-miżuri msemmija fil-punti (a) sa (i) ta' dan il-paragrafu, skont iċ-ċirkostanzi ta' kull każ individwali.

5. Meta l-azzjonijiet ta' infurzar adottati skont il-punti (a) sa (d) u (f) tal-paragrafu (4) ma jkunux effettivi, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jkollhom is-setgħa li jistabbilixxu skadenza biex sa dik id-data, l-entità essenzjali tintalab tieħu l-azzjoni meħtieġa biex tirrimedja n-nuqqasijiet jew tikkonforma mar-rekwiżiti ta' dawk l-awtoritajiet. Jekk l-azzjoni mitluba ma tittieħidx sal-iskadenza stabbilita, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jkollhom is-setgħa li:

(a) jissospendu jew jitolbu korp ta' ċertifikazzjoni jew awtorizzazzjoni **jew qrati skont il-liġijiet nazzjonali** biex jissospendu ċertifikazzjoni jew awtorizzazzjoni li tikkonċerna parti mis-servizzi jew l-attivitajiet kollha pprovduti minn entità essenzjali;

(b) jimponu jew jitolbu l-impożizzjoni mill-korpi jew mill-qrati rilevanti skont il-liġijiet nazzjonali ta' projbizzjoni temporanja kontra kwalunkwe persuna li twettaq responsabbiltajiet maniġerjali fil-livell ta' kap eżekuttiv jew ta' rappreżentant legali f'dik l-entità essenzjali, u ta' kwalunkwe persuna fiżika oħra li tinżamm responsabbli għall-ksur, milli teżerċita funzjonijiet maniġerjali f'dik l-entità.

Dawn is-sanzjonijiet għandhom jiġu applikati biss sakemm l-entità tieħu l-azzjoni meħtieġa biex tirrimedja n-nuqqasijiet jew tikkonforma mar-rekwiżiti tal-awtorità kompetenti li għaliha jkunu ġew applikati tali sanzjonijiet.

Is-sanzjonijiet previsti f'dan il-paragrafu mhumiex applikabbli għall-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika soġġetti għal din id-Direttiva.

6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kwalunkwe persuna fiżika responsabbli għal entità essenzjali jew li taġixxi bħala rappreżentant tagħha abbażi tas-setgħa li tirrappreżentaha, l-awtorità li tieħu deċiżjonijiet f'isimha jew l-awtorità li teżerċita kontroll fuqha jkollha s-setgħat li tiżgura l-konformità tagħha mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li dawk il-persuni fiżiċi jkunu jistgħu jinżammu responsabbli għall-ksur tad-dmirijiet tagħhom biex jiżguraw konformità mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva. **Fir-rigward tal-entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika, din id-dispożizzjoni għandha tkun mingħajr preġudizzju għal-liġijiet tal-Istati Membri fir-rigward tar-responsabbiltà tal-impjegati pubbliċi u tal-uffiċjali eletti u maħtura.**

7. Meta jieħdu xi waħda mill-azzjonijiet ta' infurzar jew japplikaw xi sanzjoni skont il-paragrafi 4 u 5, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jikkonformaw mad-drittijiet ta' difiża u jqisu ċ-ċirkostanzi ta' kull każ individwali u, bħala minimu, iqisu kif xieraq:

(a) is-serjetà tal-ksur u l-importanza tad-dispożizzjonijiet miksura. Fost il-ksur li għandu jitqies bħala serju: ksur ripetut, nuqqas ta' notifika jew rimedju ta' inċidenti b'effett ta' tfixkil sinifikanti, nuqqas ta' rimedju għan-nuqqasijiet wara struzzjonijiet vinkolanti mill-awtoritajiet kompetenti li jostakolaw il-verifiki jew l-attivitajiet ta' monitoraġġ ordnati mill-awtorità kompetenti wara s-sejbien ta' ksur, l-għoti ta' informazzjoni falza jew verament impreċiża fir-rigward tar-rekwiżiti ta' ġestjoni tar-riskji jew l-obbligi ta' rapportar stabbiliti fl-Artikoli 18 u 20.

(b) it-tul tal-ksur, inkluż l-element ta' ksur ripetut;

(c) id-dannu attwali kkawżat jew it-telf imġarrab jew id-dannu jew it-telf potenzjali li setgħu ġew skattati, sa fejn dawn ikunu jistgħu jiġu ddeterminati. Meta jiġi evalwat dan l-aspett, għandhom jitqiesu, fost l-oħrajn it-telf finanzjarju jew ekonomiku attwali jew potenzjali, l-effetti fuq servizzi oħra, l-għadd ta' utenti affettwati jew potenzjalment affettwati;

(d) il-karattru intenzjonali jew negliġenti tal-ksur;

(e) miżuri meħuda mill-entità biex tipprevjeni jew ittaffi d-dannu u/jew it-telf;

(f) aderenza ma' kodiċijiet ta' kondotta approvati jew mekkaniżmi ta' ċertifikazzjoni approvati;

(g) il-livell ta' kooperazzjoni tal-persuna/persuni fiżika/fiżiċi jew ġuridika/ġuridiċi li jinżammu responsabbli mal-awtoritajiet kompetenti.

8. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jistabbilixxu raġunament dettaljat għad-deċiżjonijiet tal-infurzar tagħhom. Qabel ma jieħdu tali deċiżjonijiet, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jinnotifikaw lill-entitajiet ikkonċernati dwar is-sejbiet preliminari tagħhom u jallokaw żmien raġonevoli biex dawk l-entitajiet jippreżentaw l-osservazzjonijiet tagħhom**, ħlief f'każ ta' periklu imminenti**.

9. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti tagħhom **skont din id-Direttiva** jinfurmaw lill-awtoritajiet kompetenti rilevanti **fi ħdan l-istess** [...] Stat Membru [...] iddeżinjati skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi] meta jeżerċitaw is-setgħat superviżorji u ta' infurzar tagħhom bil-għan li jiżguraw il-konformità ta' entità essenzjali identifikata bħala kritika, **[**jew bħala entità ekwivalenti għal entità kritika**]**, skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi] mal-obbligi skont din id-Direttiva. **Fejn xieraq,** [...] l-awtoritajiet kompetenti skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza ta' Entitajiet Kritiċi][...] **jistgħu jitolbu** lill-awtoritajiet kompetenti **skont din id-Direttiva** [...] **biex** jeżerċitaw is-**setgħat** superviżorji u ta' infurzar tagħhom **fir-rigward ta'** entità essenzjali fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva li hija identifikata wkoll bħala kritika **[**jew ekwivalenti**] skont id-Direttiva (UE) XXXX/XXXX [id-Direttiva dwar ir-Reżiljenza tal-Entitajiet Kritiċi].**

10. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti tagħhom skont din id-Direttiva jinfurmaw lill-Forum ta' Sorveljanza skont l-Artikolu 29(1) tar-Regolament (UE) XXXX/XXXX [DORA] meta jeżerċitaw is-setgħat superviżorji u ta' infurzar tagħhom immirati biex jiżguraw il-konformità ta' entità essenzjali maħtura bħala fornitur ta' servizzi ta' parti terza tal-ICT kritika skont l-Artikolu 28 tar-Regolament (UE) XXXX/XXXX [DORA] mal-obbligi skont din id-Direttiva.

10a. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti tagħhom skont din id-Direttiva jinfurmaw lill-awtoritajiet kompetenti rilevanti maħtura skont ir-Regolament (UE) Nru 910/2014 meta jeżerċitaw is-setgħat superviżorji u ta' infurzar tagħhom bil-għan li jiżguraw il-konformità ta' entità maħtura bħala fornitur ta' servizzi fiduċjarji skont ir-Regolament (UE) Nru 910/2014, mal-obbligi skont din id-Direttiva.

Artikolu 30

Superviżjoni u infurzar għall-entitajiet importanti

1. Meta jingħataw evidenza jew indikazzjoni **jew informazzjoni** li entità importanti **allegatament** mhix konformi mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva, u b'mod partikolari fl-Artikoli 18 u 20, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jieħdu azzjoni, meta meħtieġ, permezz ta' miżuri superviżorji *ex post*.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti, meta jeżerċitaw il-kompiti superviżorji tagħhom fir-rigward tal-entitajiet importanti, **isegwu approċċ ibbażat fuq ir-riskju u** li jkollhom is-setgħa li jissoġġettaw lil dawk l-entitajiet **tal-inqas** għal:

(a) spezzjonijiet fuq il-post u superviżjoni ex post mhux fuq il-post;

(b) verifiki tas-sigurtà mmirati bbażati fuq valutazzjonijiet tar-riskju jew informazzjoni disponibbli relatata mar-riskju;

(c) scans tas-sigurtà bbażat fuq kriterji ta' valutazzjoni tar-riskju oġġettivi, **mhux diskriminatorji,** ġusti u trasparenti, **fejn meħtieġ għal raġunijiet tekniċi, bil-kooperazzjoni tal-entità kkonċernata;**

(d) talbiet għal kwalunkwe informazzjoni meħtieġa biex jiġu vvalutati *ex post* il-miżuri taċ-ċibersigurtà[...];

(e) talbiet għal aċċess għal data, dokumenti u/jew informazzjoni meħtieġa għat-twettiq tal-kompiti superviżorji;

(ea) talbiet għal evidenza tal-implimentazzjoni tal-politiki taċ-ċibersigurtà, bħar-riżultati tal-verifiki tas-sigurtà mwettqa minn awditur kwalifikat u l-evidenza sottostanti rispettiva.

2a. Meta jeżerċitaw il-kompiti superviżorji tagħhom previsti fil-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jistabbilixxu metodoloġiji superviżorji li jippermettu l-prijoritizzazzjoni ta' tali kompiti skont approċċ ibbażat fuq ir-riskju.

3. Meta jeżerċitaw is-setgħat tagħhom skont il-punti (d) **sa (ea)** tal-paragrafu 2, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jiddikjaraw l-għan tat-talba u jispeċifikaw l-informazzjoni mitluba.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti, meta jeżerċitaw is-setgħat tal-infurzar tagħhom fir-rigward tal-entitajiet importanti, ikollhom is-setgħa **tal-inqas** li:

(a) joħorġu twissijiet dwar in-nuqqas ta' konformità tal-entitajiet mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva;

(b) joħorġu struzzjonijiet vinkolanti jew ordni li tirrikjedi li dawk l-entitajiet jirrimedjaw in-nuqqasijiet identifikati jew il-ksur tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva;

(c) jordnaw lil dawk l-entitajiet iwaqqfu mġiba li ma tkunx konformi mal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva u ma jirrepetuhiex;

(d) jordnaw lil dawk l-entitajiet jallinjaw il-miżuri ta' ġestjoni tar-riskji jew l-obbligi ta' rapportar tagħhom mal-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 18 u 20 b'mod speċifikat u fi ħdan perijodu speċifikat;

(e) jordnaw lil dawk l-entitajiet jinfurmaw lill-persuna/persuni fiżika/fiżiċi jew ġuridika/ġuridiċi li lilhom jipprovdu servizzi jew attivitajiet li huma potenzjalment affettwati minn theddida ċibernetika sinifikanti dwar **in-natura tat-theddida, kif ukoll** kull miżura protettiva jew ta' rimedju possibbli li tista' tittieħed minn dawk il-persuni fiżiċi jew ġuridiċi bħala rispons għal dik it-theddida;

(f) jordnaw lil dawk l-entitajiet jimplimentaw ir-rakkomandazzjonijiet ipprovduti bħala riżultat ta' verifika tas-sigurtà fi żmien skadenza raġonevoli;

(g) jordnaw lil dawk l-entitajiet jippubblikaw aspetti ta' nuqqas ta' konformità mal-obbligi tagħhom stabbiliti f'din id-Direttiva b'mod speċifikat**, meta tali divulgazzjoni pubblika ma twassalx għal esponiment dannuż tal-entità rispettiva**;

(h) [...]

(i) jimponu jew jitolbu l-impożizzjoni mill-korpi jew mill-qrati rilevanti skont il-liġijiet nazzjonali ta' multa amministrattiva skont l-Artikolu 31 flimkien mal-miżuri msemmija fil-punti (a) sa (h) ta' dan il-paragrafu jew minflokhom, skont iċ-ċirkostanzi ta' kull każ individwali.

5. L-Artikolu 29(6) sa (8) għandu japplika wkoll għall-miżuri superviżorji u ta' infurzar previsti f'dan l-Artikolu għal [...] entitajiet importanti [...].

Artikolu 31

Kundizzjonijiet ġenerali għall-impożizzjoni tal-multi amministrattivi fuq l-entitajiet essenzjali u importanti

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impożizzjoni tal-multi amministrattivi fuq l-entitajiet essenzjali u importanti skont dan l-Artikolu fir-rigward ta' ksur tal-obbligi stabbiliti f'din id-Direttiva jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi, f'kull każ individwali.

2. Il-multi amministrattivi għandhom, skont iċ-ċirkostanzi ta' kull każ individwali, jiġu imposti flimkien ma', jew minflok, il-miżuri msemmija fil-punti (a) sa (i) tal-Artikolu 29(4), l-Artikolu 29(5) u l-punti (a) sa (h) tal-Artikolu 30(4).

3. Meta jkun qed jiġi deċiż jekk għandhiex tiġi imposta multa amministrattiva u tkun qed tittieħed deċiżjoni dwar l-ammont tagħha f'kull każ individwali mill-inqas għandha tingħata attenzjoni għall-elementi previsti fl-Artikolu 29(7).

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ksur **mill-entitajiet essenzjali** tal-obbligi stabbiliti fl-Artikolu 18 jew l-Artikolu 20 għandu, f'konformità mal-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu, ikun soġġett għal multi amministrattivi li jammontaw għal massimu ta' mill-inqas EUR **4** [...] 000 000 jew**, fil-każ ta' persuna ġuridika,** [...] 2 % tal-fatturat annwali dinji totali tal-impriża li l-entità essenzjali [...] tappartjeni għaliha fis-sena finanzjarja preċedenti, skont liema minnhom tkun l-iżjed.

4a. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ksur mill-entitajiet importanti tal-obbligi stabbiliti fl-Artikolu 18 jew l-Artikolu 20 għandu, f'konformità mal-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu, ikun soġġett għal multi amministrattivi li jammontaw għal massimu ta' mill-inqas EUR 2 000 000 jew, fil-każ ta' persuna ġuridika, 1 % tal-fatturat annwali dinji totali tal-impriża li l-entità importanti tappartjeni għaliha fis-sena finanzjarja preċedenti, skont liema minnhom tkun l-iżjed.

5. L-Istati Membri jistgħu jipprevedu s-setgħa li jimponu ħlasijiet perjodiċi ta' pieni biex iġiegħlu lil entità essenzjali jew importanti twaqqaf ksur f'konformità ma' deċiżjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

6. Mingħajr preġudizzju għas-setgħat tal-awtoritajiet kompetenti skont l-Artikoli 29 u 30, kull Stat Membru jista' jistabbilixxi r-regoli dwar jekk u sa fejn il-multi amministrattivi jistgħu jiġu imposti fuq entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika msemmija fl-Artikolu 4(23) soġġetti għall-obbligi previsti minn din id-Direttiva.

6a. Fejn is-sistema legali tal-Istat Membru ma tipprevedix multi amministrattivi, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li dan l-Artikolu jista' jiġi applikat b'tali mod li l-multa tinbeda mill-awtorità kompetenti u tiġi imposta minn qrati nazzjonali kompetenti, filwaqt li jiġi żgurat li dawk ir-rimedji legali jkunu effettivi u jkollhom effett ekwivalenti għall-multi amministrattivi imposti mill-awtoritajiet kompetenti. Fi kwalunkwe każ, il-multi imposti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi. Dawk l-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni dwar id-dispożizzjonijiet tal-liġijiet tagħhom li huma jadottaw skont dan il-paragrafu sa [...] u, mingħajr dewmien, dwar kwalunkwe liġi ta' emenda jew emenda sussegwenti li taffettwahom.

Artikolu 32

Ksur li jinvolvi ksur ta' data personali

1. Meta, **matul is-superviżjoni jew l-infurzar,** l-awtoritajiet kompetenti jkunu [...] **saru jafu** li l-ksur minn entità essenzjali jew importanti tal-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 18 u 20 **ta' din id-Direttiva** jinvolvi[...] ksur ta' data personali, kif definit mill-Artikolu 4(12) tar-Regolament (UE) Nru 2016/679 li għandu jiġi nnotifikat skont l-Artikolu 33 ta' dak ir-Regolament, huma għandhom**, mingħajr dewmien,** jinformaw lill-awtoritajiet superviżorji kompetenti skont l-Artikoli 55 u 56 ta' dak ir-Regolament [...].

2. Meta l-awtoritajiet superviżorji kompetenti skont l-Artikoli 55 u 56 tar-Regolament (UE) 2016/679 jiddeċiedu li jeżerċitaw is-setgħat tagħhom skont l-Artikolu 58**(2)**(i) ta' dak ir-Regolament u jimponu multa amministrattiva, l-awtoritajiet kompetenti **msemmija fl-Artikolu 8 ta' din id-Direttiva** ma għandhomx jimponu multa amministrattiva għal [...] ksur **bl-istess mod, skont** [...] l-Artikolu 31 ta' din id-Direttiva. L-awtoritajiet kompetenti jistgħu, madankollu, japplikaw l-azzjonijiet ta' infurzar jew jeżerċitaw is-setgħat ta' sanzjonar previsti fil-punti (a) sa (i) tal-Artikolu 29(4), l-Artikolu 29(5), u l-punti (a) sa (h) tal-Artikolu 30(4) ta' din id-Direttiva.

3. Meta l-awtorità superviżorja kompetenti skont ir-Regolament (UE) 2016/679 tkun stabbilita fi Stat Membru ieħor għajr l-awtorità kompetenti, l-awtorità kompetenti tista' tinforma lill-awtorità superviżorja stabbilita fl-istess Stat Membru.

Artikolu 33

Penali

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur ta' dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skont din id-Direttiva, u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.

2. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawk ir-regoli u dawk il-miżuri u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien dwar kull emenda sussegwenti li taffettwahom, sa [sentejn] wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

Artikolu 34

Assistenza reċiproka

1. Fejn entità essenzjali jew importanti tkun qed tipprovdi servizzi f'aktar minn Stat Membru wieħed, jew [...] **tkun qed tipprovdi servizzi** fi Stat Membru **wieħed jew aktar**, iżda n-network u s-sistemi tal-informazzjoni tagħha jkunu jinsabu fi Stat Membru ieħor jew oħra, l-awtorita**jiet** kompetenti [...] tal-Istat**i** Membr**i** **kkonċernati** [...] għandhom jikkooperaw ma' u jassistu lil xulxin kif meħtieġ. Permezz ta' dik il-kooperazzjoni, tal-anqas:

(a) l-awtoritajiet kompetenti li japplikaw miżuri superviżorji jew ta' infurzar fi Stat Membru għandhom, permezz tal-punt uniku ta' kuntatt, jinformaw u jikkonsultaw lill-awtoritajiet kompetenti fl-Istati Membri l-oħra kkonċernati dwar il-miżuri superviżorji u ta' infurzar meħuda [...];

(b) awtorità kompetenti tista' titlob lil awtorità kompetenti oħra biex tieħu l-miżuri superviżorji jew ta' infurzar [...];

(c) malli tirċievi talba ġustifikata mingħand awtorità kompetenti oħra, awtorità kompetenti għandha tipprovdi assistenza **proporzjonata għar-riżorsi għad-dispożizzjoni tagħha** lill-awtorità kompetenti l-oħra biex l-azzjonijiet superviżorji jew ta' infurzar [...] ikunu jistgħu jiġu implimentati b'mod effettiv, effiċjenti u konsistenti. Din l-assistenza reċiproka tista' tkopri talbiet għal informazzjoni u miżuri superviżorji, inkluż talbiet biex isiru spezzjonijiet fuq il-post jew superviżjoni mhux fuq il-post jew verifiki tas-sigurtà mmirati. Awtorità kompetenti li lilha tkun indirizzata talba għal assistenza ma tistax tirrifjuta dik it-talba sakemm, wara skambju mal-awtoritajiet ikkonċernati l-oħra[...], ma jkunx stabbilit li [...] l-awtorità ma tkunx kompetenti biex tipprovdi l-assistenza mitluba **jew ma jkollhiex ir-riżorsi meħtieġa** jew l-assistenza mitluba ma tkunx proporzjonata mal-kompiti superviżorji tal-awtorità kompetenti mwettqa [...] **jew it-talba tikkonċerna informazzjoni jew tinvolvi attivitajiet li huma f'kunflitt mas-sigurtà nazzjonali jew is-sigurtà pubblika jew id-difiża ta' dak l-Istat Membru**.

2. Meta jkun xieraq u bi qbil komuni, l-awtoritajiet kompetenti ta' Stati Membri differenti jistgħu jwettqu l-azzjonijiet superviżorji konġunti [...].

KAPITOLU VII

Dispożizzjonijiet tranżizzjonali u finali

Artikolu 35

Rieżami

Perjodikament, il-Kummissjoni għandha tagħmel rieżami tal-funzjonament ta' din id-Direttiva u tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill. Ir-rapport għandu b'mod partikolari jivvaluta r-rilevanza tas-setturi, is-subsetturi, id-daqs u t-tip tal-entitajiet imsemmija fl-Annessi I u II għall-funzjonament tal-ekonomija u tas-soċjetà fir-rigward taċ-ċibersigurtà. **Għall-**[...] fini **tar-rieżami,** [...], il-Kummissjoni għandha tieħu kont tar-rapporti tan-[...]network tas-CSIRTs dwar l-esperjenza miksuba f'livell [...] operazzjonali. L-ewwel rapport għandu jiġi ppreżentat sa… [54 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva].

Artikolu 36

[...]

[...]

[...]

Artikolu 37

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tiġi assistita minn kumitat. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

2. Meta ssir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

3. Meta l-opinjoni tal-kumitat tkun trid tinkiseb bi proċedura bil-miktub, dik il-proċedura għandha tintemm mingħajr riżultat meta, sal-limitu ta' żmien għall-għoti tal-opinjoni, il-president tal-kumitat jiddeċiedi hekk jew membru tal-kumitat jitlob li jsir hekk.

Artikolu 38

Traspożizzjoni

1. **Sa** … [[...] **24** xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva**],** l-Istati Membri għandhom jadottaw u jippubblikaw[...] il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva. Dawn għandhom jgħarrfu minnufih lill-Kummissjoni dwar dan. Għandhom japplikaw dawk il-miżuri minn... [jum wara d-data msemmija fl-ewwel subparagrafu].

2. Meta l-Istati Membri jadottaw dawk il-miżuri, dawn għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew għandhom jinkludu dik ir-referenza meta jiġu ppubblikati uffiċjalment. Il-metodi kif issir dik ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

Artikolu 39

Emenda għar-Regolament (UE) Nru 910/2014

Fir-Regolament (UE) Nru 910/2014, l-Artikolu 19 [...] huwa mħassar **b'effett minn… [id-data tal-iskadenza tat-traspożizzjoni ta' din id-Direttiva].**

Artikolu 40

Emenda għad-Direttiva (UE) 2018/1972

Fid-Direttiva (UE) 2018/1972, l-Artikoli 40 u 41 [...] huma mħassra **b'effett minn… [id-data tal-iskadenza tat-traspożizzjoni ta' din id-Direttiva].**

Artikolu 41

Revoka

Id-Direttiva (UE) 2016/1148 hija mħassra b'effett minn.. [id-data tal-iskadenza tat-traspożizzjoni tad-Direttiva].

Ir-referenzi għad-Direttiva (UE) 2016/1148 għandhom jinftiehmu bħala referenzi għal din id-Direttiva u jinqraw f'konformità mat-tabella ta' korrelazzjoni stabbilita fl-Anness II[...].

Artikolu 42

Dħul fis-seħħ

Din id-Direttiva għandha tidħol fis-seħħ fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 43

Destinatarji

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*

ANNESS I

SETTURI, SOTTOSETTURI U TIPI TA' ENTITAJIET

Settur	Sottosettur	Tip ta' entità
1. Enerġija	(a) Elettriku	— Impriżi tal-elettriku msemmija fil-punt (57) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2019/944, li jwettqu l-funzjoni ta' "provvista" imsemmija fil-punt (12) tal-Artikolu 2 ta' dik id-Direttiva ([39])
		— Operaturi tas-sistema tad-distribuzzjoni msemmija fil-punt (29) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2019/944
		— Operaturi tas-sistema tat-trażmissjoni msemmija fil-punt (35) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2019/944
		— Produtturi msemmija fil-punt (38) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2019/944
		— Operaturi nominati tas-suq tal-elettriku msemmija fil-punt 8 tal-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) 2019/943([40])
		— Parteċipanti fis-suq tal-elettriku msemmija fil-punt (25) tal-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) 2019/943 li jipprovdu servizzi ta' aggregazzjoni, ta' rispons tad-domanda jew ta' ħżin tal-enerġija msemmija fil-punti (18), (20) u (59) tal-Artikolu 2 tad-

[39] Id-Direttiva (UE) 2019/944 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Ġunju 2019 dwar regoli komuni għas-suq intern għall-elettriku u li temenda d-Direttiva 2012/27/UE (ĠU L 158, 14.6.2019, p. 125).

[40] Ir-Regolament (UE) 2019/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-suq intern tal-elettriku (ĠU L 158, 14.6.2019, p. 54).

		Direttiva (UE) 2019/944
	(b) Tisħin u tkessiħ distrettwali	— Tisħin distrettwali jew tkessiħ distrettwali msemmi fil-punt (19) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2018/2001([41]) dwar il-promozzjoni tal-użu tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli
	(c) Żejt	— Operaturi ta' pipelines għat-trażmissjoni taż-żejt
		— Operaturi ta' faċilitajiet tal-produzzjoni, tar-raffinar u tat-trattament, tal-ħżin u tat-trażmissjoni taż-żejt
		— Entitajiet ċentrali ta' ħżin taż-żejt imsemmija fil-punt (f) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva tal-Kunsill 2009/119/KE([42])
	(d) Gass	— Impriżi tal-fornitura msemmija fil-punt (8) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2009/73/KE([43])
		— Operaturi tas-sistema tad-distribuzzjoni msemmija fil-punt (6) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/73/KE
		— Operaturi tas-sistema tat-trażmissjoni msemmija fil-punt (4) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/73/KE

41 Id-Direttiva (UE) 2018/2001 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 dwar il-promozzjoni tal-użu tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli (ĠU L 328, 21.12.2018, p. 82).

42 Id-Direttiva tal-Kunsill 2009/119/KE tal-14 ta' Settembru 2009 li timponi obbligu fuq l-Istati Membri biex iżommu livell minimu ta' ħażniet ta' żejt mhux maħdum u/jew ta' prodotti petroliferi (ĠU L 265, 9.10.2009, p. 9).

43 Id-Direttiva 2009/73/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Lulju 2009 dwar ir-regoli komuni għas-suq intern tal-gass naturali u li tħassar id-Direttiva 2003/55/KE (ĠU L 211, 14.8.2009, p. 94).

		— Operaturi tas-sistema tal-ħżin imsemmija fil-punt (10) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/73/KE
		— Operaturi tas-sistema tal-LNG msemmija fil-punt (12) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/73/KE
		— Impriżi tal-gass naturali kif definita fil-punt (1) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/73/KE
		— Operaturi ta' faċilitajiet tar-raffinar u tat-trattament tal-gass naturali
	(e) Idroġenu	Operaturi tal-produzzjoni, tal-ħżin u tat-trażmissjoni tal-idroġenu
2. Trasport	(a) Ajru	— Trasportaturi tal-ajru msemmija fil-punt (4) tal-Artikolu 3 tar-Regolament (KE) Nru 300/2008([44]) **użati għal skopijiet kummerċjali**
		— Korpi ta' tmexxija tal-ajruport imsemmija fil-punt (2) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2009/12/KE([45]), ajruporti msemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 2 ta' dik id-Direttiva, inkluż ajruporti ewlenin elenkati fit-Taqsima 2 tal-Anness II tar-Regolament (UE) Nru 1315/2013([46]), u entitajiet li joperaw installazzjonijiet anċillari li jinsabu fl-ajruporti
		— Operaturi għall-kontroll tal-ġestjoni

[44] Ir-Regolament (KE) Nru 300/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2008 dwar regoli komuni fil-qasam tas-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili u jħassar ir-Regolament (KE) Nru 2320/2002 (ĠU L 97, 9.4.2008, p. 72).

[45] Id-Direttiva 2009/12/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2009 dwar l-imposti tal-ajruporti (ĠU L 70, 14.3.2009, p. 11).

[46] Ir-Regolament (UE) Nru 1315/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2013 dwar linji gwida tal-Unjoni għall-iżvilupp tan-network trans-Ewropew tat-trasport u li jħassar id-Deċiżjoni Nru 661/2010/UE (ĠU L 348, 20.12.2013, p. 1).

		tat-traffiku li jipprovdu servizzi ta' kontroll tat-traffiku tal-ajru (KTA) imsemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 2 tar-Regolament (KE) Nru 549/2004([47])
	(b) Ferrovija	— Maniġers tal-infrastruttura msemmija fil-punt (2) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2012/34/UE([48])
		— Impriżi ferrovjarji msemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2012/34/UE, inkluż operaturi ta' faċilità ta' servizz imsemmija fil-punt (12) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2012/34/UE
	(c) Ilma	— Kumpaniji għat-trasport fuq l-ilma (trasport fl-ilmijiet interni, marittimu u kostali) ta' passiġġieri u merkanzija, msemmija għat-trasport marittimu fl-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 725/2004([49]), għajr il-bastimenti individwali mħaddma minn dawk il-kumpaniji
		— Korpi maniġerjali tal-portijiet imsemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2005/65/KE([50]), inkluż il-faċilitajiet tal-port tagħhom imsemmija fil-punt (11) tal-Artikolu 2 tar-Regolament (KE) Nru 725/2004, u entitajiet li jwettqu xogħlijiet u jħaddmu tagħmir fil-portijiet

47 Ir-Regolament (KE) Nru 549/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Marzu 2004 li jippreskrivi l-qafas għall-ħolqien tal-Ajru Uniku Ewropew (ir-Regolament qafas) (ĠU L 96, 31.3.2004, p. 1).
48 Id-Direttiva 2012/34/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Novembru 2012 li tistabbilixxi żona ferrovjarja unika Ewropea (ĠU L 343, 14.12.2012, p. 32).
49 Ir-Regolament (KE) Nru 725/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-31 ta' Marzu 2004 dwar it-titjib fis-sigurtà fuq il-bastimenti u fil-portijiet (ĠU L 129, 29.4.2004, p. 6).
50 Id-Direttiva 2005/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ottubru 2005 dwar it-titjib tas-sigurtà fil-portijiet (ĠU L 310, 25.11.2005, p. 28).

		— Operaturi ta' servizzi tat-traffiku tal-bastimenti msemmija fil-punt (o) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2002/59/KE([51])
	(d) Triq	— Awtoritajiet tat-toroq imsemmija fil-punt (12) tal-Artikolu 2 tar-Regolament Delegat tal-Kummissjoni (UE) 2015/962 ([52]) responsabbli għall-kontroll tal-ġestjoni tat-traffiku**, għajr l-entitajiet pubbliċi li għalihom il-ġestjoni tat-traffiku jew l-operaturi ta' sistemi intelliġenti tat-trasport huma biss parti mhux essenzjali mill-attività ġenerali tagħhom**
		— Operaturi ta' Sistemi ta' Trasport Intelliġenti msemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 4 tad-Direttiva 2010/40/UE([53])
3. Settur bankarju		— Istituzzjonijiet ta' kreditu msemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 4 tar-Regolament (UE) Nru 575/2013 ([54]), **[ħlief dawk imsemmija fil-punt (8) tal-Artikolu 2(5) tad-Direttiva 2013/36/UE li huma eżentati f'konformità mal-Artikolu 2(4) tar-Regolament XX [DORA]]**

[51] Id-Direttiva 2002/59/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ġunju 2002 li tistabbilixxi sistema għall-monitoraġġ u l-informazzjoni dwar it-traffiku tal-bastimenti fil-Komunità u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 93/75/KEE (ĠU L 208, 5.8.2002, p. 10)

[52] Ir-Regolament Delegat tal-Kummissjoni (UE) 2015/962 tat-18 ta' Diċembru 2014 li jissupplimenta d-Direttiva 2010/40/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill fir-rigward tal-forniment tas-servizzi ta' informazzjoni dwar it-traffiku f'ħin reali fl-UE kollha (ĠU L 157, 23.6.2015, p. 21).

[53] Id-Direttiva 2010/40/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Lulju 2010 dwar il-qafas għall-varar ta' Sistemi ta' Trasport Intelliġenti fil-qasam tat-trasport bit-triq u għall-interkonnessjonijiet ma' modi oħrajn ta' trasport (ĠU L 207, 6.8.2010, p. 1).

[54] Ir-Regolament (UE) Nru 575/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ġunju 2013 dwar ir-rekwiżiti prudenzjali għall-istituzzjonijiet ta' kreditu u d-ditti tal-investiment u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 648/2012 (ĠU L 176, 27.6.2013, p. 1).

4. Infrastrutturi tas-swieq finanzjarji		— Operaturi ta' ċentri ta' negozjar msemmija fil-punt (24) tal-Artikolu 4 tad-Direttiva 2014/65/UE([55])
		— Kontropartijiet ċentrali (CCPs) imsemmija fil-punt (1) tal-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) Nru 648/2012([56])
5. Saħħa		— Fornituri tal-kura tas-saħħa msemmija fil-punt (g) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2011/24/UE([57])
		— Laboratorji ta' referenza tal-UE msemmija fl-Artikolu 15 tar-Regolament XXXX/XXXX dwar theddidiet transfruntieri serji għas-saħħa[58]
		— Entitajiet li jwettqu attivitajiet ta' riċerka u żvilupp ta' prodotti mediċinali msemmija fil-punt 2 tal-Artikolu 1 tad-Direttiva 2001/83/KE([59]) — Entitajiet li jimmanifatturaw prodotti farmaċewtiċi bażiċi u preparazzjonijiet farmaċewtiċi msemmija fit-Taqsima C, id-

55 Id-Direttiva 2014/65/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar is-swieq fl-istrumenti finanzjarji u li temenda d-Direttiva 2002/92/KE u d-Direttiva 2011/61/UE (ĠU L 173, 12.6.2014, p. 349).

56 Ir-Regolament (UE) Nru 648/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-4 ta' Lulju 2012 dwar derivati OTC, kontropartijiet ċentrali u repożitorji tad-data dwar it-tranżazzjonijiet (ĠU L 201, 27.7.2012, p. 1).

57 Id-Direttiva 2011/24/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2011 dwar l-applikazzjoni tad-drittijiet tal-pazjenti fil-qasam tal-kura tas-saħħa transkonfinali (ĠU L 88, 4.4.2011, p. 45).

58 [Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar theddid transkonfinali serju għas-saħħa u li jħassar id-Deċiżjoni Nru 1082/2013/UE, ir-referenza għandha tiġi aġġornata ladarba tiġi adottata l-proposta COM(2020) 727 final]

59 Id-Direttiva 2001/83/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Novembru 2001 dwar il-kodiċi tal-Komunità li għandu x'jaqsam ma' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem (ĠU L 311, 28.11.2001, p. 67).

		Diviżjoni 21 tan-NACE Rev. 2 — Entitajiet li jimmanifatturaw apparati mediċi meqjusa kritiċi waqt emerġenza tas-saħħa pubblika ("il-lista ta' apparati kritiċi ta' emerġenza tas-saħħa pubblika") imsemmija fl-Artikolu 20 tar-Regolament XXXX[60]
6. Ilma tax-xorb		Fornituri u distributuri ta' ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem imsemmija fil-punt (1)(a) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva tal-Kunsill 98/83/KE([61]), għajr distributuri li d-distribuzzjoni tagħhom tal-ilma għall-konsum mill-bniedem hi biss parti **mhux essenzjali** mill-attività ġenerali tagħhom ta' distribuzzjoni ta' komoditajiet u oġġetti oħrajn [...]
7. Ilma mormi		Impriżi li jiġbru, jarmu jew jittrattaw ilma mormi urban, domestiku u industrijali msemmi fil-punti (1) sa (3) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva tal-Kunsill 91/271/KEE([62]) **iżda għajr impriżi li għalihom il-ġbir, ir-rimi jew it-trattament ta' ilma mormi urban, domestiku u industrijali huwa biss parti mhux essenzjali mill-attività ġenerali tagħhom.** [...]
8. Infrastruttura diġitali		— Fornituri ta' Punti ta' Skambju fuq l-Internet
		— Fornituri ta' servizzi DNS, **għajr l-operaturi tar-root name servers**

60 [Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar rwol imsaħħaħ għall-Aġenzija Ewropea għall-Mediċini fit-tħejjija għall-kriżijiet u fl-immaniġġar tagħhom għall-prodotti mediċinali u għall-apparati mediċi, ir-referenza għandha tiġi aġġornata ladarba tiġi adottata l-proposta COM(2020) 725 final]

61 Id-Direttiva tal-Kunsill 98/83/KE tat-3 ta' Novembru 1998 dwar il-kwalità tal-ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem (ĠU L 330, 5.12.1998, p. 32).

62 Id-Direttiva tal-Kunsill 91/271/KEE tal-21 ta' Mejju 1991 dwar it-trattament tal-ilma urban mormi (ĠU L 135, 30.5.1991, p. 40).

		— Reġistraturi ta' isem TLD
		— Fornituri ta' servizzi tal-cloud computing
		— Fornituri ta' servizzi ta' ċentru tad-data
		— Fornituri ta' network tal-konsenja tal-kontenut
		— Fornituri ta' servizzi fiduċjarji msemmija fil-punt (19) tal-Artikolu 3 tar-Regolament (UE) Nru 910/2014([63])
		— Fornituri ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika msemmija fil-punt (8) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2018/1972([64]) jew fornituri ta' servizzi tal-komunikazzjoni elettronika msemmija fil-punt (4) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2018/1972 meta s-servizzi tagħhom ikunu disponibbli għall-pubbliku
8.a Ġestjoni tas-servizz tal-ICT **(B2B)**		**— Fornituri ta' servizzi ġestiti (MSP)** **— Fornituri ta' servizzi ta' sigurtà ġestiti (MSSP)**

[63] Ir-Regolament (UE) Nru 910/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Lulju 2014 dwar l-identifikazzjoni elettronika u s-servizzi fiduċjarji għal tranżazzjonijiet elettroniċi fis-suq intern u li jħassar id-Direttiva 1999/93/KE (ĠU L 257, 28.8.2014, p. 73).

[64] Id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (ĠU L 321, 17.12.2018, p. 36).

9. **Entitajiet** tal-amministrazzjoni pubblika		— Entitajiet tal-amministrazzjoni pubblika ta' gvernijiet ċentrali **kif definiti minn Stat Membru f'konformità mal-liġi nazzjonali** — [...][65][...] — [...]
10. Spazju		— Operaturi ta' infrastruttura terrestri, proprjetà tal-Istati Membri jew partijiet terzi, u ġestita u operata mill-istess Stati Membri jew partijiet privati, li jappoġġaw l-forniment ta' servizzi bbażati fl-ispazju, għajr fornituri ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika msemmija fil-punt (8) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva (UE) 2018/1972

[65] [...]

ANNESS II

SETTURI, SOTTOSETTURI U TIPI TA' ENTITAJIET

Settur	Sottosettur	Tip ta' entità
1. Servizzi postali u tal-kurrier		Fornituri ta' servizzi postali msemmija fil-punt (1[...]) tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 97/67/KE ([66]), **inkluż** [...] fornituri ta' servizzi ta' kurrier
2. Immaniġġjar tal-iskart		Impriżi li jwettqu l-immaniġġjar tal-iskart imsemmija fil-punt (9) tal-Artikolu 3 tad-Direttiva 2008/98/KE([67]), għajr impriżi li għalihom l-immaniġġjar tal-iskart mhux l-attività ekonomika prinċipali tagħhom

66 Id-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Diċembru 1997 dwar ir-regoli komuni għall-iżvilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz (ĠU L 15, 21.1.1998, p. 14)**, kif emendata bid-Direttiva 2008/6/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Frar 2008 li temenda d-Direttiva 97/67/KE dwar it-tlestija kompleta tas-suq intern tas-servizzi postali Komunitarji (ĠU L 52, 27.2.2008, p. 3)**.

67 Id-Direttiva 2008/98/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Novembru 2008 dwar l-iskart u li tħassar ċerti Direttivi (ĠU L 312, 22.11.2008, p. 3)

3. Manifattura, produzzjoni u distribuzzjoni ta' sustanzi kimiċi		Impriżi li jwettqu l-manifattura[...] u d-distribuzzjoni ta' sustanzi u [...] **taħlitiet** imsemmija fil-punti ([...]), (9) u (14) tal-Artikolu 3 tar-Regolament (KE) Nru 1907/2006 ([68]) **u impriżi li jwettqu l-produzzjoni ta' oġġetti msemmija fil-punt (3) tal-Artikolu 3 ta' dak ir-Regolament minn sustanzi jew taħlitiet.**
4. Produzzjoni, ipproċessar u distribuzzjoni alimentari		Negozji tal-ikel imsemmija fil-punt (2) tal-Artikolu 3 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002 ([69]) **li huma involuti fid-distribuzzjoni bl-ingrossa u fil-produzzjoni u l-ipproċessar industrijali**
5. Manifattura	(a) Manifattura ta' apparat mediku u apparat mediku dijanjostiku *in vitro*	Entitajiet li jimmanifatturaw apparati mediċi msemmija fil-punt 1 tal-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) 2017/745([70]), u entitajiet li jimmanifatturaw apparati mediċi dijanjostiċi in vitro msemmija fil-punt 2 tal-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) 2017/746([71]), għajr entitajiet li

68 Ir-Regolament (KE) Nru 1907/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2006 dwar ir-reġistrazzjoni, il-valutazzjoni, l-awtorizzazzjoni u r-restrizzjoni ta' sustanzi kimiċi (REACH), li jistabbilixxi Aġenzija Ewropea għas-Sustanzi Kimiċi, li jemenda d-Direttiva 1999/45/KE u li jħassar ir-Regolament (KEE) Nru 793/93 tal-Kunsill u r-Regolament (KE) Nru 1488/94 tal-Kummissjoni kif ukoll id-Direttiva 76/769/KEE tal-Kunsill u d-Direttivi 91/155/KEE, 93/67/KEE, 93/105/KE u 2000/21/KE tal-Kummissjoni (ĠU L 396, 30.12.2006, p. 1).

69 Ir-Regolament (KE) Nru 178/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Jannar 2002 li jistabbilixxi l-prinċipji ġenerali u l-ħtiġijiet tal-liġi dwar l-ikel, li jistabbilixxi l-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel u jistabbilixxi l-proċeduri fi kwistjonijiet ta' sigurtà tal-ikel (ĠU L 31, 1.2.2002, p. 1).

70 Ir-Regolament (UE) 2017/745 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' April 2017 dwar apparati mediċi, li jemenda d-Direttiva 2001/83/KE, ir-Regolament (KE) Nru 178/2002 u r-Regolament (KE) Nru 1223/2009 u li jħassar id-Direttivi tal-Kunsill 90/385/KEE u 93/42/KEE (ĠU L 117, 5.5.2017, p. 1)

71 Ir-Regolament (UE) 2017/746 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' April 2017 dwar apparati mediċi dijanjostiċi *in vitro* u li jħassar id-Direttiva 98/79/KE u d-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2010/227/UE (ĠU L 117, 5.5.2017, p. 176)

		jimmanifatturaw apparati mediċi msemmija fl-Anness 1, il-punt 5.
	(b) Manifattura ta' prodotti għall-kompjuters, prodotti elettroniċi u prodotti ottiċi	Impriżi li jwettqu kwalunkwe attività mill-attivitajiet ekonomiċi msemmija fit-Taqsima C, id-Diviżjoni 26 tan-NACE Rev. 2
	(c) Manifattura ta' tagħmir elettriku	Impriżi li jwettqu kwalunkwe attività mill-attivitajiet ekonomiċi msemmija fit-Taqsima C, id-Diviżjoni 27 tan-NACE Rev. 2
	(d) Manifattura ta' makkinarju u tagħmir m.k.b.	Impriżi li jwettqu kwalunkwe attività mill-attivitajiet ekonomiċi msemmija fit-Taqsima C, id-Diviżjoni 28 tan-NACE Rev. 2
	(e) Manifattura ta' vetturi motorizzati, trejlers u semitrejlers	Impriżi li jwettqu kwalunkwe attività mill-attivitajiet ekonomiċi msemmija fit-Taqsima C, id-Diviżjoni 29 tan-NACE Rev. 2
	(f) Manifattura ta' tagħmir ieħor għat-trasport	Impriżi li jwettqu kwalunkwe attività mill-attivitajiet ekonomiċi msemmija fit-Taqsima C, id-Diviżjoni 30 tan-NACE Rev. 2
6. Fornituri diġitali		— Fornituri ta' swieq online
		— Fornituri ta' magni tat-tiftix online
		— Fornituri ta' pjattaforma ta' servizzi tan-networking soċjali